

**ROCZNIK
POLSKIEJ AKADEMJI
UMIEJĘTNOŚCI**

ROK 1918/1919.

W KRAKOWIE

NAKŁADEM AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI G. GEBETHNERA I SKI W KRAKOWIE

1920.

<http://rcin.org.pl>

**ROCZNIK
POLSKIEJ AKADEMJI
UMIEJĘTNOŚCI**

ROK 1918/1919.

W KRAKOWIE

NAKŁADEM AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI G. GEBETHNERA I SKI W KRAKOWIE

1920.

KRAKÓW. — Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego
pod zarządem J. Filipowskiego.

TREŚĆ.

Skład Akademii Umiejętności	I—XXXVIII
Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od kwietnia 1918 do kwietnia 1919	1—48
Posiedzenie publiczne 29 listopada 1919:	
Przemówienie Prezesa Kazimierza Morawskiego	51—54
Sprawozdanie Sekretarza Generalnego K. Kostaneckiego	55—76
Morawski Kazimierz: Rzymianie i Germanie (odczyt)	77—95
Nagrody i konkursy	96—105
Sprawozdania i wnioski co do nagród z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego	106—109
Statut Polskiej Akademii Umiejętności	110—120
Wykaz stosunków Akademii z innymi instytucjami naukowymi	121—144
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszy Akademii za rok 1919 (tablic 17)	145

SKŁAD

POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI

ZARZĄD

Prezes:

Kazimierz Morawski.

Zastępca Prezesa:

Emil Godlewski (starszy).

Sekretarz Generalny:

Kazimierz Kostanecki.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Jan Michał Rozwadowski.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Stanisław Tomkowicz.

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Emil Godlewski (starszy).

Sekretarze Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Jan Łoś.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Stanisław Kutrzeba.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Władysław Kulczyński. †

Delegat Walnego Zgromadzenia:

Stanisław Wróblewski.

CZŁONKOWIE.

A) Czynn.

I. Wydział filologiczny.

a) Krajowi.

- Kazimierz Morawski**, Dr. filozofji, Prof. filologii klasycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. — Wybrany członkiem czynnym 12 listopada 1887. — Kraków, Aleja Krasińskiego 6.
- Jan Baudouin de Courtenay**, Dr. filoz., Prof. językoznawstwa Uniw. Warszawskiego. — Wybrany człon. czyn. 12 listopada 1887. — Warszawa, ul. Smolna 28, m. 6.
- Józef Tretiak**, Dr. filozofji, hon. Prof. literatury polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1900. — Kraków, ul. Sobieskiego 3.
- Leon Sternbach**, Dr. filoz., Prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 13 maja 1902. — Kraków, ul. Batorego 14.
- Ludwik Źwikliński**, Dr. filoz., b. Prof. filologii klasycznej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 13 maja 1902. — Poznań, ul. Chełmońskiego 21.
- Józef Kallenbach**, Dr. filoz., Prof. literatury polskiej Uniw. Wileńskiego. — Wybrany człon. czyn. 11 maja 1906. — Wilno, Uniwersytet — Kraków, Łobzowska 4.
- Stanisław Tomkiewicz**, Dr. filozofji. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — Kraków, ul. Podwale 2.
- Leonard Lepszy**, em. Starszy Radea górniczy. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — Kraków, ul. Bracka 13.
- Ks. Józef Bilczewski**, Dr. teologii, Arcybiskup Lwowski. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — Lwów.
- Jan Michał Rozwadowski**, Dr. filoz., Prof. językoznawstwa porównawczego Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — Kraków, ul. Smoleńsk 21.
- Marjan Zdziechowski**, Dr. filoz., Prof. historii literatury powszechnej Uniw. Wileńskiego. — Wybrany człon. czyn. 15 maja 1908. — Wilno, Uniwersytet.

- Jan Bołoz Antoniewicz**, Dr. filoz., Prof. historii sztuki nowożytnej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany czł. czyn. 22 maja 1914. — Lwów, ul. Dwernickiego 8.
- Ignacy Chrzanowski**, Dr. filoz. h. e., Prof. historii literatury polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 22 maja 1914. — Kraków, ul. Biskupia 2.
- Jerzy hr. Mycielski**, Dr. filoz., Prof. historii sztuki Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 22 maja 1914. — Kraków, Rynek Główny 43.
- Stanisław Witkowski**, Dr. filoz., Prof. filologii klasycznej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany czł. czyn. 22 maja 1914. — Lwów, ul. Zielona 25.
- Jan Łoś**, Dr. filoz. h. e., Prof. filologii słowiańskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 29 maja 1917. — Kraków, ul. Kapucyńska 7.
- Piotr Bieńkowski**, Dr. filoz., Prof. archeologii klasycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 29 maja 1917. — Kraków, ul. Studencka 5.
- Jan Czubek**, Prof. Gimnazjum V. — Wybrany czł. czyn. 17 maja 1918. — Kraków, ul. Jana Kochanowskiego 18.
- Tadeusz Sinko**, Dr. filoz., Prof. filologii klasycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 28 listopada 1919. — Kraków-Zwierzyniec, ul. Księcia Józefa 13.
- Stanisław Windakiewicz**, Dr. filoz., Prof. historii literatury polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany czł. czyn. 28 listopada 1919. — Kraków, ul. Krupnicza 7.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi
w myśl §. 16 Statutu Akademii.

Z Wydziału historyczno-filozoficznego wybrani 21 listopada 1893 i z Wydziału matematyczno-przyrodniczego 11 czerwca 1917.

Józef Rostafiński, Stanisław Smolka.

b) Zagraniczni.

Watrośław Jagić, Dr. filoz., em. Prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Wiedniu. — Wybrany czł. czyn. 9 listopada 1878. — Wiedeń VIII, Kochgasse 15.

- Aleksander Brückner**, Dr. filoz., Prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Berlinie. — Wybrany człon. czyn. 31 października 1891. — Berlin-Wilmersdorf, Wilhelmsaue 18.
- Aleksiej Aleksandrowicz Szachmatow**, Prof. języka rosyjskiego Uniw. w Piotrogradzie. — Wybrany człon. czyn. 23 maja 1910. — Piotrogród, Akademia Nauk.
- Ulrich Wilamowitz-Moellendorf**, Prof. filologii klasycznej Uniw. w Berlinie. — Wybrany człon. czyn. 23 maja 1910. — Berlin, Westend-Charlottenburg, Eichenallee 12.
- Antoni Meillet**, Prof. gramatyki porównawczej w Collège de France. — Wybrany 22 maja 1914. — Paryż XIV, rue d'Alesia 65.

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi.

- Leon Biliński**, Dr. praw, b. Minister Skarbu. — Wybrany człon. czyn. 31 października 1876. — Warszawa.
- Michał Bobrzyński**, Dr. praw, em. Prof. Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 10 listopada 1883. — Garby, p. Salencin.
- Stanisław Smolka**, Dr. filoz., Prof. historii polskiej Uniw. w Lublinie. — Wybrany człon. czyn. 15 listopada 1884. — Lublin, Uniwersytet.
- Oswald Balzer**, Dr. praw, Prof. prawa polskiego Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1900. — Lwów, ul. Zyblikiewicza 24.
- Władysław Abraham**, Dr. praw, Prof. prawa kanonicznego Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 13 maja 1902. — Lwów, ul. Długosza 16.
- Leon hr. Piniński**, Dr. praw, hon. Prof. prawa karnego i rzymskiego Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człon. czyn. 11 maja 1903. — Lwów, ul. Matejki 4.
- Teodor Wierzbowski**, Dr. filologii słowiańskiej, b. Prof. Uniwersytetu w Warszawie. — Wybrany człon. czyn. 11 maja 1903. — Warszawa, Aleja Jerozolimskie 74.
- Ludwik Finkel**, Dr. filozofji, em. Prof. historii austr. Uniw. Lwowskiego.

skiego. — Wybrany człón. czyn. 23 maja 1910. — Lwów, ul. św. Mikołaja 9.

Szymon Askenazy, Dr. filoz., b. Prof. hist. now. Uniw. Lwowskiego. Wybrany człón. czyn. 23 maja 1910. — Warszawa, ul. Czackich 10.

Leon Petrażycki ¹⁾, Dr. praw, Prof. socjologii Uniw. w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 22 maja 1912. — Warszawa, Uniwersytet.

Bronisław Dembiński, Dr. filoz., Podsekretarz Stanu w Min. W. R. i O. P. — Wybrany człón. czyn. 29 maja 1917. — Warszawa, Jasna 8.

Stanisław Wróblewski, Dr. praw, Prof. prawa rzym. Uniw. Jagiell. Wybrany człón. czyn. 17 maja 1918. — Kraków, ul. Czysta 3.

Stanisław Kutrzeba, Dr. praw, Prof. prawa polskiego Uniw. Jagiell. Wybrany człón. czyn. 17 maja 1918. — Kraków, Studencka 15.

Władysław Smoleński, Prof. hist. na Uniw. w Warszawie. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1918. — Warszawa, ul. Hoża 36.

X. Jan Fijałek, Dr. teologii i prawa kanonicznego, Prof. historii kościelnej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 28 listopada 1919. — Kraków, ul. Wygoda 11.

Franciszek Ksawery Fierich, Dr. praw, Prof. procesu cywilnego Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 28 listopada 1919. — Kraków, ul. Batorego 21.

aa) Członkowie nadliczbowi przybrani

w myśl § 16 Statutu Akademji.

Z Wydziału filologicznego wybrani d. 30 października 1892, d. 2 kwietnia 1917, d. 26 marca i 9 listopada 1919.

Ignacy Chrzanowski, Józef Kallenbach, Kazimierz Morawski, Jan Rozwadowski, Stanisław Tomkowicz, Józef Tretiak, Józef Rostafiński.

b) Zagraniczni.

Wilhelm Fráknoi, tyt. Biskup Arbei, Główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich. — Wybrany człón. czyn. 24 listopada 1888. — Budapeszt, Muzeum Narodowe.

---

¹⁾ Daty bio- i bibliograficzne dane będą w przyszłym Roczniku.

- Jarosław Goll**, Dr. filoz., em. Prof. historii powszechnej Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1900. — Praga, Smichov 447.
- Emil Ott**, Dr. praw, em. Prof. procesu cywilnego Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1900. — Praga II, ul. Křemencová 8.
- Ludwik Pastor**, Dr. filoz., Prof. historii powszechnej Uniw. w Innsbrucku. — Wybrany człón. czyn. 15 maja 1908. — Innsbruck, Uniwersytet.

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) *Krajowi.*

- Józef Rostański**, Dr. filoz., hon. Prof. botaniki Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 10 października 1883. — Kraków, ul. Studencka 7.
- Benedykt Dybowski**, Dr. med., em. Prof. zoologii Uniw. Lwowskiego. — Wybrany człón. czyn. 31 października 1891. — Lwów, ul. Zaścianek 12.
- Emil Godlewski (starszy)**, Dr. filoz., em. Prof. chemji rolniczej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 31 października 1891. — Kraków, Aleja Krasińskiego 21.
- Władysław Natanson**, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniw. w Dorpacie, Prof. fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 17 maja 1900. — Kraków, ul. Studencka 3.
- Tadeusz Browicz**, Dr. med., Prof. anatomji patologicznej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1902. — Kraków, ul. Krupnicza 5.
- Kazimierz Kostanecki**, Dr. med., Prof. anatomji opisowej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 12 maja 1902. — Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 10.
- Leon Marchlewski**, Dr. filoz., Prof. chemji lekarskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany człón. czyn. 11 maja 1903. — Kraków, ul. Zyblikiewicza 6.
- Kazimierz Żorawski**, Dr. filoz., Prof. matematyki na Politechnice

w Warszawie. — Wybrany człon. czyn. 9 czerwca 1916. — Warszawa, ul. Koszykowa 75.

Józef Morozewicz, Magister mineralogji i geognozji, Dyrektor Państw. Instytutu Geologicznego. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1918. — Warszawa, Nowy Świat 72, Pałac Staszica.

Stanisław Bądryński, Dr. med. i filoz., Prof. chemji lekarskiej Uniw. w Warszawie. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1918. — Warszawa, ul. Marszałkowska 25.

Emil Godlewski (młodszy), Dr. med., Prof. embriologii i biologji ogólnej Uniw. Jagiell. — Wybrany człon. czyn. 17 maja 1918. — Kraków, ul. św. Jana 20.

b) Zgraniczni.

Franciszek Mertens, Dr. filoz., em. Prof. matematyki Uniw. Wiedeńskiego. — Wybrany człon. czyn. 13 października 1885. — Wiedeń III, Stammgasse 9.

Franciszek Vejdevský, Dr. filoz., Prof. zoologii i anatomji porównawczej Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 11 maja 1903. — Praga II, Riegrovo nábřeží 28.

Marja Skłodowska-Curie, Dr. filoz., Prof. fizyki przy Sorbonie w Paryżu. — Wybrana człon. czyn. 21 maja 1909. — Paryż, 12 rue Cuvier.

Bohuslav Brauner, Dr. filoz., Prof. chemji Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany człon. czyn. 21 maja 1909. — Praga, Král. Vinohrady, Čelakovského 14.

Jacques Loeb, Czł. „Rockefeller Institute for medical research“ w Nowym Yorku. — Wybrany człon. czyn. 13 maja 1910. — Nowy York, 66 th. Str. and Avenue A.

B) Korespondenci.

I. Wydział filologiczny.

Adam Antoni Kryński, Magister nauk filolog.-histor., Prof. języka polskiego Uniw. w Warszawie. — Wybrany 13 listopada 1889. — Warszawa, ul. Służewska 5.

- Karol hr. z Brzezia Lanckoroński, Dr. praw. — Wybrany 31 października 1891. — Wiedeń III, Jacquingasse 18 i Rozdół.
- Karol Ernest Muka, Dr. filoz., em. Wicedyrektor gimn. we Freibergu saskim. — Wybrany 2 maja 1905. — Budyszyn, ul. Wylemowa 16.
- Gustaw Bauch, Dr. filoz., Prof. gimnazjalny. — Wybrany 13 maja 1902. — Wrocław I, Ohlau-Ufer 32 a.
- Włodzimierz Józef Demetrykiewicz, Dr. praw, Prof. archeologii przedhistorycznej Uniw. Jagiell. — Wybrany 11 maja 1903. — Kraków, ul. Garbarska 7 A.
- Bolesław Erzepki, Dr. filoz., Bibliotekarz i Konserwator zbiorów Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. — Wybrany 17 maja 1904. — Poznań, ul. Wiktorji 26.
- Stanisław Ptaszycki, Dyrektor Biblioteki uniwersyteckiej w Wilnie. — Wybrany 17 maja 1904. — Wilno.
- Wilhelm Bruchnalski, Dr. filoz., Prof. literatury polskiej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany 19 maja 1905. — Lwów, ul. Kadecka 4.
- † Kazimierz Chłędowski, Dr. praw. — Wybrany 6 maja 1907. — Wiedeń IV, Allegasse 11.
- Tadeusz Grabowski, Dr. filoz., Prof. literatury polskiej Uniw. w Poznaniu. — Wybrany 21 maja 1909. — Poznań, Uniwersytet.
- Edward Porębowicz, Dr. filoz., Prof. filologii romańskiej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany 23 maja 1910. — Lwów, ul. Długosza 27.
- Kazimierz Nitsch, Dr. filoz., Prof. filologii słowiańskiej Uniw. Lwowskiego. — Wybrany 19 maja 1911. — Lwów, ul. Krasin'skiego 1.
- Józef Korzeniowski, Dr. filoz., Dyrektor Wydziału bibliotekarskiego przy Minist. W. R. i O. P. — Wybrany 22 maja 1912. — Warszawa, ul. Szopena 1.
- Erich Berneker, Dr. filoz., Prof. filologii słowiańskiej na Uniw. w Monachjum. — Wybrany 22 maja 1914. — Monachjum, Uniwersytet.
- X. Władysław Szczepański, Dr. filoz., teologii i Pisma św., Prof. Pisma św. N. Z. i archeologii na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 17 maja 1918. — Warszawa, ul. Jezuicka 6.

Wacław Vondrák, Dr. filoz., Prof. filologii słowiańskiej Uniw. w Wiedniu. — Wybrany 17 maja 1918. — Wiedeń IX, Porzellangasse 24 A.

Feliks Kopera, Dr. filoz., Prof. historii kultury w Polsce i wschodniej Europie na Uniw. Jagiell. — Wybrany 17 maja 1918. — Kraków, ul. Łęczycka, willa 5.

Karol Appel ¹⁾, Prof. językoznawstwa ogólnego na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Warszawa, ul. Koszykowa 3, m. 5.

---

¹⁾ Karol Appel, ur. w Paryżu 6 grudnia 1857 r., jako syn emigranta polskiego. Kształcił się w szkołach rządowych (rosyjskich). Po złożeniu egzaminów został nauczycielem jęz. francuskiego w gimnazjum V w Warszawie (1880) i na tem stanowisku pozostał do r. 1916. Poza pracą obowiązkową w gimnazjum był stałym współpracownikiem szkoły polskiej, średniej i wyższej. W latach 1906—15 wykładał „językoznawstwo” na Wyższych Kursach Naukowych TKN. w Warszawie oraz na Wyższych Kursach pedagogicznych dla kobiet tamże. Na wychodźstwie, podczas wojny, był instruktorem szkół polskich, utrzymywanych przez komitet CKO, w ziemi Czernihowskiej (1917). W 1918/19 wykładał w Polskiem Kolegium uniwersyteckiem w Kijowie. W końcu 1919 powrócił do kraju powołany na profesora językoznawstwa ogólnego w Uniwersytecie Warszawskim.

Ogłosił drukiem:

a) Z dziedziny sławistyki: 1) O gwarach ludowych języka polskiego (*Russkij filologiczeskij Wiestnik*, 1879); — 2) Uwagi nad językiem staropolskim (tamże, 1880), dwie rozprawy; — 3) Słoworód ludowy w językach słowiańskich (tamże, 1880); — 4) O narzeczu białoruskiem (tamże, 1880); — 5) Przegląd bibliograficzny prac naukowych o języku polskim wspólnie z prof. Ant. Kryńskim (*„Prace filologiczne”*, t. I., 1886); — 6) Poczucie językowe w oświeceniu pisowni (odbitka z *„Wychowania”* 1910); — b) Z dziedziny językoznawstwa ogólnego: 7) O najnowszym kierunku psychologicznym językoznawstwa (*Russkij filologiczeskij Wiestnik*, 1881); — 8) Ogólne zagadnienia językoznawstwa (tamże, 1886), dwie rozprawki; — 9) Psychologja mowy. Rzecz z powodu *„Psychologii oraz Filozofji mowy dra Oltuszewskiego* (*Przegląd filozoficzny*, 1899); — 10) O mowie dziecka (*Encyklopedja Wychowawcza* t. VIII, 1907); — 11) Język i społeczeństwo. *Lingwistyka i Socjologja* (Warszawa, 1908); — 12) O istocie zjawisk językowych (*Wychowanie*, 1909); — 13) Język i sztuka. *Lingwistyka i Estetyka* (*Spraw. Tow. Nauk. Warszawskiego*, 1910, Marzec); — 14) Rozwój mowy ludzkiej i języków (*Świat i człowiek*, z. III, 1912); — 15) Odrodzenie filozofji mowy (*Przegląd filozoficzny*, 1913); — 16)

Juljusz Kleiner¹⁾, Dr. filoz., Prof. historii literatury polskiej na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Warszawa, Uniwersytet.

Stanowisko językoznawstwa pośród innych nauk (Nowe tory, 1913); — 17) Filologia, jej zakres i zadania (Spraw. Tow. Nauk. Warsz. 1915, Marzec); — c) Z dziedziny pedagogiki: 18) Montaigne (Encyklopedia wychowawcza t. VII, 1907); — 19) W sprawie nauczania języków obcych (Sprawy szkolne, 1907, Styczeń); — 20) Język francuski, Poradnik dla samouków, cz. II, 1889); — 21) W imię jedności pisowni (Wychowanie, 1908, Styczeń); — W obronie tradycji żywej w języku i pisowni (Poradnik językowy, 1910, Maj); — d) Z dziedziny krytyki naukowej: 23) Rozbiory i sprawozdania w Przeglądzie filozoficznym, Pracach filologicznych, „Książce“ i inn. czasopismach; — 24) Życiorysy (źródłowe) językoznawców polskich i obcych (A. A. Kryńskiego, Lindego, L. Malinowskiego, Fr. Miklosicha i inn.) w Wielkiej Encyklopedji ilustrowanej, której był współredaktorem w dziale filologii i językoznawstwa od r. 1907; — 25) Wspomnienie o Janie Karłowiczu w księdze zbiorowej „Życie i prace J. Karłowicza“. Warszawa 1904.

¹⁾ Juljusz Kleiner, urodził się 24 kwietnia 1886 we Lwowie i tu ukończył gimnazjum i uniwersytet. Studjował polonistykę, germanistykę i filozofję (u prof. Bruchnalskiego, Kallenbacha, Twardowskiego, Wartenberga i R. M. Wernera). W r. 1908 zdał egzamin nauczycielski i promował się na doktora filozofji „sub auspiciis imperatoris“. Od r. 1905 do r. 1908 pracował jako stypendysta w Zakładzie Nar. im. Ossolińskich. W r. 1910 wyjechał na studja dalsze do Niemiec i Francji. Od r. 1908 uczył w gimnazjum VII we Lwowie, od r. 1909 do 1915 w gimnazjum VI. W r. 1912 habilitował się jako docent hist. lit. pols. w Uniwersytecie lwowskim, w r. 1913 rozszerzył habilitację na Politechnikę lwowską. W r. 1913 otrzymał od Akademji Umiejętności nagrodę z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego za monografię o Krasieńskim. W r. 1915/16 miał w Uniwersytecie lwowskim powierzone wykłady i kierownictwo seminarjum w zastępstwie prof. Kallenbacha. W r. 1916 powołany został na Uniwersytet Warszawski. W 1918 wybrany został członkiem Warszawskiego Towarzystwa Naukowego. Od 1919 jest profesorem nadzwyczajnym w Uniwersytecie Warszawskim.

Ogłosił drukiem: w wydaniach książkowych: 1) Studja o Słowackim (Lwów 1910); — 2) Układ i tekst Juljusza Słowackiego (Lwów 1910); — 3) Dzieło filozoficzne Słowackiego (Cieniom Juljusza Słowackiego..., Lwów 1909); — 4) Zasadnicze pierwiastki estetyczne w „Królu-Duchu“ (Pamiętnik Zjazdu hist.-lit. ku czci Słowackiego); — 5) Pojęcie idei u Berkeleya (Wydawnictwo Tow. filozoficznego, t. V. Lwów 1911); — 6) Historia Przewodnika Naukowego i literackiego

Gabrjel Karraffa-Korbut¹⁾, Prof. literatury polskiej w Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Warszawa, ul. Śniadeckich 8.

Marjan Szyjkowski²⁾, Dr. filoz., Prof. literatury polskiej Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 listopada 1919. — Kraków, Salwator.

(Stulecie Gazety Lwowskiej, t. II, Lwów 1911); — 7) Zygmunt Krasiński (Dzieje myśli, t. I—II, Lwów 1912); — 8) Mesjanizm narodowy w systemie Krasińskiego (Sprawozd. gimn. VI. we Lwowie za rok 1912/13 i Księga pam. ku czci Krasińskiego); — 9) Z badań nad źródłami mistyki Słowackiego: Słowacki a Boucher de Perthes. (Księga pam. ku czci B. Orzechowicza. Lwów 1916); — 10) Horztyński. Rozbiór i rekonstrukcja (Sprawozd. Warsz. Tow. Nauk., 1916); — 11) Kilka uwag o szkolnictwie polskiem (Warszawa 1918); — 12) Juliusz Słowacki (Dzieje twórczości. Tom I i II. Warszawa 1919); — 13) „Beniowski” („Biblioteka Narodowa” w druku); — 14) Bronisław Chlebowski (Rocznik Warsz. Tow. Nauk., w druku). — Nadto liczne recenzje o utworach literackich i dziełach naukowych, feljetyony i artykuły drobniejsze w czasopismach naukowych, literackich i w dziennikach.

¹⁾ Gabrjel Karraffa-Korbut ur. 12 marca 1862 w Petersburgu. Nauki średnie ukończył w niemieckim gimn. św. Anny tamże, uniwersyteckie w Dorpacie na Wydz. filozoficznym (głównie pod kierunkiem Prof. Baudouin de Cortenay). Uniwersytet ukończył w r. 1890 ze złotym medalem i ze stopniem kandydata filologii słowiańskiej i językoznawstwa. W latach 1902 i 1904 bawi na studjach w Paryżu. W r. 1907 zostaje członkiem Tow. Nauk. Warszawskiego, a od r. 1917 jest kierownikiem Gabinetu filologicznego przy temże Towarzystwie. Wykładał literaturę polską w Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie i na Wyższych kursach pedagogicznych dla kobiet tamże.

Ogłosił drukiem: 1) Wyrazy niemieckie w języku polskim pod względem językowym i cywilizacyjnym (Warszawa 1893); — 2) Michał Wiszniewski i spuścizna po nim (Warszawa 1901); — 3) Początki wpływu Boileau w Polsce (Warszawa 1910); — 4) Literatura polska od początków do Powstania styczniowego. Trzy tomy (Warszawa. 1917—1920). — Ponadto liczne artykuły po czasopismach naukowych

²⁾ Marjan Szyjkowski ur. we Lwowie 15 grudnia 1883; studia gimnazjalne odbył we Lwowie, uniwersyteckie we Lwowie i Genewie (1902—1906). Wr. 1906/7 mianowany zast. nauczyc. w IV gimn. we Lwowie, 1907—1911 praktykantem Bibl. Jagiell., 1911—1919 bibliot. II klasy, a 1919 bibliot. I klasy tamże. Wr. 1906 uzyskał doktorat

Konstanty Wojciechowski¹⁾, Dr. filoz., Dyrektor Państw. Gimnazjum im. Króla Stefana Batorego we Lwowie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Lwów, ul. Kubali 4.

filozofji; w r. 1914 habilitował się na Uniw. Jagiell. do historii literatury polskiej, a w r. 1919 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Ogłosił drukiem: 1) *Génie du Christianisme a prądy umysłowe w Polsce porobiorowej*. Lwów 1908; — 2) *Wł. L. Anczyc. Życie i pisma*. Kraków 1908, tom I—VI; — 3) *Myśl J. J. Rousseau w Polsce XVIII wieku*. Kraków 1913; — 4) *Schiller w Polsce. Studium historyczno-porównawcze*. Kraków 1915; — 5) *Zarys rozwoju piśmiennictwa polskiego*. Poznań 1918; — 6) *Dzieje nowożytnej tragedji polskiej*. (Kraków 1920); — 7) *Calderon a Słowacki* (Bibl. Warszaw.); — 8) *Stanisław Trembecki* (tamże); — 9) *Z obozu klasyków* (tamże); — 10) *Mickiewicz w świetle nieznanych pism* (tamże); — 11) *T. K. Węgierskiego Organy* (Przewodnik nauk. i liter.); — 12) *Przenośność z poezji J. Słowackiego* (tamże); — 13) *Trzy typy uczuciowe: St. Preux, Werther, René* (Kalendarz akad. koła T. S. L.); — 14) *Wileńscy przyjaciele Mickiewicza* (Krytyka); — 15) *Wykrzyk i pytanie retoryczne w poezji J. Słowackiego* (Rozpr. Ak. Um. Wydz. fil. 47); — 16) *Oasjan w Polsce* (tamże, tom 52); — 17) *Gessneryzm w poezji polskiej* (tamże, tom 53); — 18) *E. Younga „Myśli nocne” w poezji polskiej* (tamże, tom 53); — 19) *Dzieje polskiego upiora przed wystąpieniem A. Mickiewicza* (tamże, tom 55); — 20) *Do źródeł polskiego romantyzmu* (Muzeion); — 21) *Motyw upiora w poezji A. Mickiewicza* (Przegląd powszechny). — Ponadto liczne recenzje teatralne, krytyki, szkice literackie w czasopismach i dziennikach. — W r. 1918/19 redagował dwutygodnik artystyczno-literacki „Maski”.

¹⁾ Konstanty Wojciechowski ur. w Sokolnikach 11 marca 1872, ukończył szkoły średnie i uniwersytet we Lwowie, gdzie w r. 1895 otrzymał stopień doktora filozofji. Pełnił obowiązki nauczycielskie w szkole średniej we Lwowie, w Stryju i ponownie we Lwowie, poczem obowiązki dyrektora państwowego gimnazjum VI i gimnazjum III we Lwowie. W roku 1904 habilitował się jako docent prywatny historii literatury polskiej na Uniwersytecie lwowskim. W roku 1906/7 odbywał studia naukowe w Berlinie i Paryżu. W r. 1915 obrany rzeczywistym członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W r. 1916 otrzymał tytuł nadzwyczajnego profesora Uniwersytetu. W r. 1919 mianowany zwyczajnym profesorem historii literatury polskiej na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, lecz katedry tej zrzekł się.

Ogłosił drukiem: 1) *Młodość Stanisława Konarskiego*. Lwów, 1895; — 2) *Kajetan Koźmian. Życie i dzieła* (Roczn. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, 1897 i odb. Lwów, 1897). — 3) *Biblijografia o Adamie Mickiewiczu za lata 1891—1897* (Pam. Tow. lit. im. A. Mickie-

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, em. Prof. Uniwersytetu we Lwowie. — Wybrany 24 listopada 1888. — Lwów, ul. Mochnackiego 23.

Maksymiljan Perlbach, Dr. filoz., b. Dyrektor król. Biblioteki w Berlinie. — Wybrany 9 maja 1893. — Berlin-Marienfelde, Bismarckstrasse 26.

Paweł Pierling, Kapłan T. J. — Wybrany 9 maja 1893. — Bruksela, Boulevard Saint-Michel 22.

Antoni Prochaska, Dr. filoz., Adjunkt Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie. — Wybrany 9 maja 1893. — Lwów, ul. Kurkowa 5.

Aleksander Semkowicz, Dr. filoz., em. Dyrektor Biblioteki Uniw. we Lwowie. — Wybrany 9 maja 1893. — Lwów, ul. św. Zofji 7.

---

wicza. Lwów 1898); — 4) Zwięzy podręcznik historii literatury polskiej (Lwów, wyd. 1-sze w r. 1899, 2-gie w r. 1906, 3-cie w r. 1910, 4-te w r. 1912, 5-te w r. 1917); — 5) W sprawie nauki języka polskiego (Muzeum, Lwów, 1899); — 6) Wpływ Psałterza Dawidowego na Treń Jana Kochanowskiego (Eos, Lwów, 1900). — 7) Hrabia w Panu Tadeuszu a Don Kiszot. (Stryj, 1900); — 8) Potrzeba naukowych krytycznych wydań najznakomitszych poetów polskich. Program wydawnictwa i jego zasady (Pamiętnik zjazdu historyków polskich w Krakowie. T. I. Kraków, 1900). — 9) Listy Franciszka Wężyka z r. 1828—1831 (Pam. liter. Lwów, 1902); — 10) Czy autorka „Malwiny” znała „Wertera”? (Pam. liter. Lwów, 1904); — 11) Bernatowicza „Nierozsądne śluby” jako objaw werteryzmu w Polsce (Pam. liter. Lwów, 1904); — 12) Przedmowy do pierwszych powieści polskich XIX wieku (Pam. liter. Lwów, 1905); — 13) Przyczynek do dziejów reakcji przeciw wszechwładztwu uczucia po r. 1820 (Pam. liter. Lwów, 1905). — 14) Zagadnienia społeczne w powieści polskiej w XVIII i w początkach w. XIX (Lwów, 1906); — 15) Towiańczycy między sobą (Pam. liter. Lwów, 1907); — 16) Dzieje literatury polskiej (W wydawnictwie „Polska”, Lwów, 1907); — 17) Towarzystwo wspierania niedostatnich uczniów uniwersyteckich w Wilnie — o sobie (Muzeum. Lwów, 1907); — 18) Utopja i satyra w ks. Krajewskiego „Wojciechu Zdarzyńskim” a Swifta „Podróże Guliwera” (Pam. liter. Lwów, 1907); — 19) Polak w Paryżu a Nowa Heloiza. Sąd o dramacie francuskim i operze (Pam. liter., Lwów, 1907); — 20) Pierwsze naśladownictwo Nowej Heloizy w romansie polskim (Rozprawy Akademii Umiejętności w Krakowie. Kraków, 1908); — 21) Budowa pierwszych powieści polskich (Księga pamiątk. ku uczczeniu 250 rocznicy założenia Uni-

- Michał Hruszewski, Magister hist. ruskiej. — Wybrany 3 maja 1895.
- Ernest Till, Dr. praw, em. Prof. prawa cywilnego Uniw. we Lwowie. — Wybrany 14 maja 1897. — Lwów, ul. Pańska 4.
- Iwan Andrzejewicz Lianiczenko, Dr. hist., Prof. historii rosyjskiej Uniw. w Odessie. — Wybrany 17 maja 1900. — Odessa, Uniwersytet.
- Mikołaj Iwanowicz Kariejew, Dr. hist. powszechnej, b. Prof. Uniw. w Piotrogradzie. — Wybrany 13 maja 1902. — Piotrogród, Wasiljewskij Ostrow, Bolszoj Prospekt 24.
- Zygmunt Celichowski, Dr. filoz., Dyrektor Biblioteki Kórnickiej. — Wybrany 11 maja 1903. — Kórnik.
- Władysław Smoleński, Prof. historii na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 11 maja 1903. — Warszawa, ul. Hoża 36.
- Edmund Radwan Krzymuski, Dr. praw, Prof. prawa i postępo-

---

wersytetu Lwowskiego przez Jana Kazimierza. Kraków, 1911); — 22) Kilka uwag o zadaniu i technice pierwszych „obrazów“ Kraszewskiego. (Pam. liter., 1912); — 23) „Malwina“ ks. Marji z Czartoryskich Wirtemberskiej (Pam. liter., 1913); — 24) Powieść a nowela. Listy E. Orzeszkowej i P. Chmielowskiego (Pam. liter., Lwów, 1913); — 25) O t. zw. powieściach „tradycyjnych“ Kl. z Tańskich Hofmanowej (Pam. liter. Lwów, 1914—15); — 26) Protoplasta Zagłoby (Pam. liter. Lwów, 1916); — 27) Żywiół subiektywny w Trylogii Sienkiewicza (Muzeum, Lwów, 1917); — 28) Rozwój powieści w Polsce od r. 1776—1830. (W Encyklopedji polskiej Akademji Umiej. Kraków, 1918); — 29) Pan Tadeusz A. Mickiewicza a romans Waltera Scotta (Akademja Umiejętn. w Krakowie, 1919); — 30) Współzawodnik Sienkiewicza (z powodu dzieła A. Krechowieckiego o Z. Kaczkowskim (Gazeta lwowska, 1919); — 31) Synteza czy materiał do syntezy (z powodu Dziejów literatury pięknej w Polsce w Encyklop. Akad. Umiej.). (Kwartalnik historyczny, 1919); — 32) Motywy z „Waverleya“ W. Scotta w Grażynie i w Konradzie Wallenrodzie. Halban jako postać kierownicza (Pam. liter., Lwów, 1918); — Dwa romanse W. Scottowskie: J. U. Niemcewicz Jan z Tęczyna i F. Bernatowicza Pojata (Przewodnik nauk. i liter., Lwów, 1918).

Oprócz tego opracowania w Bibliotece arcydzieł polskich, artykuły i oceny w Kwartalniku historycznym, Przeglądzie literackim, Muzeum, Pamiętniku literackim, szereg publikacyj w Bibliotece Macierzy Polskiej, podręczniki szkolne.

- wania karnego Uniw. Jagiell. — Wybrany 17 maja 1904. — Kraków, ul. Jabłonowskich 5.
- Fryderyk Papée**, Dr. filoz., Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. — Wybrany 6 maja 1907. — Kraków, ul. Wolska 40.
- X. Władysław Chotkowski**, Dr. teologii, em. Prof. historii kościelnej Uniw. Jagiell. — Wybrany 23 maja 1908. — Kraków, ul. Kanonicza 20.
- Ignacy Koschembar-Łyskowski**, Dr. praw, Prof. prawa rzymskiego na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 23 maja 1910. — Warszawa, ul. Jasna 11, I p.
- Karol Kadlec**, Dr. praw, Prof. historii ustawodawstwa słowiańskiego Uniw. czeskiego w Pradze. — Wybrany 19 maja 1911. — Praga, Král. Vinohrady, ul. Mánesova 1111 (41 n.).
- Kazimierz Twardowski**, Dr. filoz., Prof. filozofji Uniw. we Lwowie. — Wybrany 19 maja 1911. — Lwów, ul. św. Zofji 46.
- Stanisław Estreicher**, Dr. praw, Prof. prawa zachodnio-europejskiego na Uniw. Jagiell. — Wybrany 22 maja 1914. — Kraków, ul. Sobieskiego 10.
- Fryderyk Zoll**, Dr. praw, hon. Prof. prawa cywilnego na Uniw. Jagiell. — Wybrany 22 maja 1914. — Kraków, ul. Studencka 25.
- Franciszek Bujak**, Dr. filoz., Prof. polskiej i powszechnej historii gospodarczej na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 29 maja 1917. — Warszawa, Łazienki, Stara Pomarańczarnia.
- Przemysław Dąbkowski**, Dr. praw, Prof. prawa zach.-europejskiego i prawa polskiego na Uniw. we Lwowie. — Wybrany 29 maja 1917. — Lwów, ul. Mickiewicza 14.
- Zygmunt Luba Radziwiński**, literat. — Wybrany 29 maja 1917. — Lwów, ul. 29 Listopada 92, willa „Luba“.
- Jan Ptaśnik**, Dr. filoz., Prof. historii powszechnej Uniw. we Lwowie. — Wybrany 17 maja 1918. — Lwów, Uniwersytet.
- Władysław Heinrich** ¹⁾, Dr. filoz., Prof. filozofji na Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 listopada 1919. — Kraków, Plac Groble 8.

---

¹⁾ Daty bio- i bibliograficzne będą dane w przyszłym Roczniku.

Jan Korwin Kochanowski¹⁾, Prof. Uniw. w Warszawie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Warszawa, ul. Koszykowa 67.

Władysław Semkowicz²⁾, Dr. praw, Prof. nauk pomocniczych histor. i historii średniowiecznej na Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 listopada 1919. — Kraków, ul. Podwale 2.

---

¹⁾ J. K. Kochanowski ur. w Rożenku w woj. Sandomierskiem 30 stycznia 1869, studja gimnazjalne odbywał w Piotrkowie, a uniwersyteckie w Krakowie (1888—1892 i Wrocławiu (1892—1894). Brał udział w kongresach międzynarodowych historycznych w Rzymie (1903) i Londynie (1912), oraz socjologicznych w Londynie (1906), Bernie szw. (1909) i w Rzymie (1912).

Ogłosił drukiem: 1) Kilka słów w sprawie teorii historyczno-heraldycznej Dr. Fr. Piekosińskiego (Kraków 1890); — 2) Kazimierz Wielki, zarys żywota i panowania (Warszawa 1899—1900); — 3) Witold, Wielki książę Litewski (Lwów 1900); — 4) Dzieje Akademii Zamojskiej 1594—1784 (Kraków 1899—1900); — 5) O Heraldyce, czyli o znajomości herbownictwa (Warszawa 1902); — 6) Szkice i drobiazgi historyczne (serja I) (Warszawa 1904); — 7) Księgi sądowe brzesko-kujawskie 1418—1424 (Warszawa 1905); — 8) Szkice i drobiazgi historyczne (serja II) (Warszawa 1908); — 9) Echa prawnieku (Warszawa 1910); 10) Ludwik Gumpłowicz (1909); — 11) Nad Renem i nad Wisłą — antyteza dziejowa (Warszawa 1913); — 12) Saggio di una indagine storica e sociologica sull' anima russa (Roma 1914); — Codex Diplomaticus et commemorationum Masoviae Generalis, t. I (materiał do roku 1247) (Warszawa 1919). — Nadto ogłaszał w wydawnictwach, oraz czasopismach krajowych i zagranicznych liczne artykuły, sprawozdania i krytyki z bieżącej literatury historycznej.

²⁾ Władysław Semkowicz urodził się dnia 9 maja 1878 r. Po odbyciu nauk gimnazjalnych we Lwowie, odbywał tamże studja uniwersyteckie, naprzód prawne w latach 1896—1900 a następnie historyczne w latach 1900—1902. W r. 1901 uzyskał stopień doktora praw a w następnym roku wyjechał do Rzymu jako stypendysta Akademii Umiejętności. W r. 1903 złożył egzamin nauczycielski z historii i geografii i objął obowiązki nauczyciela gimnazjalnego, naprzód w Tarnowie, potem od r. 1905 we Lwowie, w V i III gimnazjum. W r. 1909 habilitował się na Uniwersytecie Lwowskim do nauk pomocniczych historii, którą to habilitację rozszerzył niebawem na historję średniowieczną. W r. 1906 powołany na nadzwyczajną katedrę nauk pomocniczych historii i historii średniowiecznej w Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, został w r. 1919 profesorem zwyczajnym. Odbywał podróże naukowe do Nieświeża, Moskwy i Petersburga.

Stanisław Zakrzewski ¹⁾, Dr. filoz., Prof. historii polskiej na Uniw. we Lwowie. — Wybrany 28 listopada 1919. — Lwów, ul. Długosza 27.

Ogłosił drukiem: 1) Nagana i oczyszczenie szlachectwa w Polsce XIV i XV w. (Studja nad historją prawa polskiego, t. I, zeszyt 1, Lwów 1899). — 2) Czy Jagiello był królem, czy mężem królowej (Przegląd prawa i adm. 1899). — 3) Drużyna i Śreniawa (Kwart. hist. 1900). — 4) Kilka słów w sprawie restytucji (Kwart. hist. 1901). — 5) Ród Pałuków (Rozpr. Ak. Wydz. hist-filoz. t. 49). — 6) Władcy polscy na tle porównawczem słowiańskim (Kwart. hist. 1908). — 7) Działalność naukowa Franciszka Piekosińskiego na polu wydawnictw źródłowych oraz i na polu heraldyki i genealogji (Kwart. hist. 1908). — 8) Rocznik świętokrzyski dawny (Rozpr. Akad. Umiej. t. 53). — 9) Nieznane nadania jędrzejowskie z XII w. (Kwart. hist. 1910). — 10) Przyczynki dyplomatyczne z wieków średnich (Księga pamiątkowa Uniwers. Lwowskiego 1912, t. II). — 11) Wywoody szlachectwa w Polsce XIV—XVII w. (Rocznik Tow. heraldycznego t. III). — 12) Braterstwo szlachty polskiej z bojarstwem litewskim w Unji horodelskiej (w księdze zbiorowej „Polska i Litwa w rozwoju dziejowym” 1913). — 13) W sprawie początków szlachty na Litwie i jej ustroju rodowego (Kwart. hist. 1916). — 14) Przysięga na słońce (Księga pamiątkowa ku czci B. Orzechowicza, Lwów 1916). — 15) Ród Awdańców (Rocznik Tow. Przyj. Nauk Poznań t. 44, 45 i 46). — Nadto szereg artykułów pomniejszych i recenzji w Kwartalniku historycznym, Przeglądzie historycznym, w Miesięczniku heraldycznym i w Sprawozdaniach Akademji Umiejętności.

¹⁾ Stanisław Zakrzewski ur. 13 grudnia 1873 w Warszawie. Gimnazjum V skończył tamże w 1893. Studja uniwersyteckie odbywał w Krakowie 1893—1897 pod kierunkiem profesorów Smolki, Ulanowskiego, Krzyżanowskiego i W. Zakrzewskiego. Rok 1897—1898 spędził w Wiedniu i Berlinie. Doktoryzował się w Krakowie 1900. Półtora roku (1901—1902) spędził w Rzymie, pracując w Watykańskim Archiwum pod kierunkiem prof. Abrahama. W latach 1902—1904 był adjunktem Akademji Um. w Krakowie. W r. 1903 habilitował się w zakresie historii Polski a także powszechnej średniowiecznej na Uniw. Jagiell. W r. 1904—1905 odbył podróż archiwalną do Włoch. W r. 1905 przeniósł się do Lwowa jako wykładowca nauki pomocniczej; w 1907 zamianowany nadzw. prof. historii polskiej na Uniwersytecie Jana Kazimierza, a 1913 zwyczajnym profesorem tegoż przedmiotu.

Ogłosił drukiem: — 1) Najdawniejsze dzieje klasztoru w Szczyrczu (Rozpr. Ak. Um., 1901); — 2) Studja nad bullą z r. 1136 (tamże, 1902); — 3) Opactwo śś. Aleksego i Bonifacego na Awenty-
Rocznik Akademji 1918/1919.

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

- Ludwik Birkenmajer**, Dr. filoz., Prof. historii nauk ścisłych na Uniw. Jagiell. — Wybrany 9 maja 1893. — Kraków, ul. Garbarska 7 A.
- Samuel Dickstein**, Prof. matematyki na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 9 maja 1893. — Warszawa, ul. Marszałkowska 117.
- Adam Prażmowski**, Dr. filoz., Docent mikrobiologii i uprawy roślin na Uniw. Jagiell. — Wybrany 4 maja 1894. — Kraków, ul. Krowoderska 46.
- Ernest Bandrowski**, Dr. filoz., Dyrektor Szkoły Przemysłowej w Krakowie. — Wybrany 4 maja 1894. — Kraków, Aleja Mickiewicza 7.
- Juljan Sochocki**, Dr. matematyki, Prof. matem. na Uniw. w Piotrogradzie. — Wybrany 4 maja 1894. — Piotrogród, Uniwersytet.
- Leopold Adametz**, Dr. filoz., Prof. przy „Hochschule für Bodenkultur“ w Wiedniu. — Wybrany 2 maja 1895. — Wiedeń XIX, Eichendorfgasse 7.
- Władysław Szajnocha**, Dr. filoz., Prof. geologii i paleontologii na Uniw. Jagiell. — Wybrany 2 maja 1895. — Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 4.

---

nie (tamże, 1903); — 4) Maiowidła w podziemnej bazylice św Klemensa (tamże, 1903); — 5) Nadania na rzecz Chrystjana biskupa pruskiego (tamże, 1903); — 6) Ossjak i Wilten (tamże, 1904); — 7) Analecta Cisterciensia (tamże, 1905); 8) Nad Wieprzem i Bugiem (Przeł. histor., 1905); — 9) Piaśń czy Przemyślida (Kwart. hist., 1906); — 10) Polska na przełęczu VIII i IX w. (druk. jako ręk.); — 11) Bolesław Chrobry. Próba portretu (Księga jubil. Uniw. Lwów., 1912); — 12) Źródła podañ tyniecko-wiślickich (Kwart. hist. 1914); — 13) Dzieje polityczne Polski do schyłku XII wieku (Ecykl. pol. V); — 14) Opis grodów i terytorjów z półn. strony Dunaju (Tow. pop. nauki pol., Lwów 1917).

Ponadto liczne artykuły i recenzje naukowe w Kwartalniku historycznym, Krytyce, Spraw. z posiedzeń Akad. Umiej., Ateneum Polskiem, Słowie Polskiem, Gazecie Porannej i Wieczornej i t. p. — Przez pewien czas redagował Ateneum Polskie, Dziennik Polski i Kwartalnik historyczny.

- Stefan Niementowski**, Dr. filoz., Prof. chemji ogólnej i analitycznej w Szkole Politechnicznej we Lwowie. — Wybrany 14 maja 1897. — Lwów, Politechnika.
- Henryk Hoyer**, Dr. medycyny, Prof. anatomji porównawczej Uniw. Jagiell. — Wybrany 12 maja 1902. — Kraków-Łobzów. ul. Łęczycyka 4.
- Michał Siedlecki**, Dr. filoz., Prof. zoologii na Uniw. Jagiell. — Wybrany 11 maja 1903. — Kraków, ul. Krowoderska 57.
- Stanisław Zaremba**, Dr. nauk matemat., Prof. matematyki Uniw. Jagiell. — Wybrany 11 maja 1903. — Kraków, „Warszawskie“, ul. Żytnia 6.
- Juljan Talko-Hryncewicz**, Prof. antropologii na Uniw. Jagiell. — Wybrany 11 maja 1903. — Kraków, ul. Grodzka 53.
- Józef Kowalski**, Dr. filoz., Poseł przy Stolicy Apostolskiej. — Wybrany 22 maja 1912. — Rzym, Via Nomentana 56.
- Adolf Beck**, Dr. medycyny, Prof. fizjologii na Uniw. we Lwowie. — Wybrany 2 maja 1913. — Lwów, ul. Asnyka 4.
- Stanisław Józef Thugutt**, Dr. chemji, Prof. mineralogji na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 2 maja 1913. — Warszawa, Śniadeckich 18. m. 3.
- Józef Eismund**, Prof. zoologii na wyższych kursach uniwersyteckich dla kobiet w Warszawie. — Wybrany 22 maja 1914. — Warszawa.
- Eugeniusz Romer**, Dr. filoz., Prof. geografji na Uniw. we Lwowie. — Wybrany 9 czerwca 1916. — Lwów, ul. Długosza 25.
- Rudolf Zuber**, Dr. filoz., Prof. geologii na Uniw. we Lwowie. — Wybrany 9 czerwca 1916. — Lwów, ul. Długosza 31.
- Wacław Sierpiński**, Dr. filoz., Prof. matematyki na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 17 maja 1917. — Warszawa, ul. Hoża 50, m. 52.
- Stefan Kreutz**, Dr. filoz., Prof. mineralogji na Uniw. Jagiell. — Wybrany 17 maja 1918. — Kraków, ul. Wolska 17.
- Jan Zawidzki**, Dr. filoz., Prof. chemji na Uniw. w Warszawie. — Wybrany 16 maja 1918. — Warszawa, Politechnika, ul. Koszykowa 75.

Karol Dziewoński¹⁾, Dr. nauk techn., Prof. chemji na Uniw. Jagiell. — Wybrany 28 listopada 1919. — Kraków, Salwator, ul. Gontyna 1.

¹⁾ Karol Dziewoński ur. w r. 1876 w Jarosławiu; szkoły średnie ukończył tamże, a studja uniwersyteckie odbywał na Politechnice we Lwowie i na Uniw. w Genewie. W r. 1901 uzyskał stopień chemika-technologa, a w 1903 stopień doktora nauk technicznych. W latach 1899/901 był asystentem na Politechnice we Lwowie, 1902/4 w Uniw. Fryburskim a 1904/6 był kierownikiem pracowni i docentem w „Ecole de Chimie“ w Mulhouse (Alzacja), wreszcie w latach 1906/11 był kierownikiem pracowni chem. w fabryce Tow. Ake. Kuwajeff w Iwanowie Woznessensku w Rosji; w r. 1911 mianowany zwyczaj. profesorem chemji na Uniw. Jagiellońskim.

Ogłosił drukiem: — 1) O dekadacyklenie (trójnaftylenobenzolu), nowym węglowodorze aromatycznym i czerwonym związku siarkowym, dwunaftylenotiofenie (Rozpr. Ak. Um. 43 A, toż po niem. w Biuletynie Ak. Um. 1903; Ber. d. deutsch. chem. Ges. 1903 i Bull. de la Soc. chim. de Paris, 1903); — 2) Quelques essais sur l'élevation du point d'ébullition du nitrobenzène (wspólnie z T. Bachmannem) (Bull. de la Soc. chim. de Paris, 1903); — 3) O dekadacyklenie, nowym węglowodorze aromatycznym. Część druga (Rozpr. Ak. Um. tom 44 A, Ber. d. deutsch. chem. Ges. 1903); — 4) O fenylacenaftyliometanie, nowym węglowodorze aromatycznym (tamże 44 A i Bull. de la Soc. chim. de Paris 1904); — 5) O trójbenzylodokadacyklenie nowym węglowodorze aromatycznym i dwubenzylodwunaftylenotiofenie (Rozpr. Ak. Um. 44 A); — 6) Sur la constitution du β -phenylacénophthylmethane et sur la constitution de ses produits d'oxydation: l'acide β -benzyl-naphthalique et l'acide β -benzoyl-naphthalique (z M. Wechslerem) (Bull. de la Soc. chim. de Paris 1904); — 7) Zur Kenntnis der Rhodamine (I Teil) (Berichte der Deutsch.-chem. Ges. 1905, wspólnie z E. Noeltingiem); część II tamże, 1906; — 8) Über Nitrosamin des p-Nitro-o-anisidins und seine Anwendung im Zeugdruck (Zeitschrift für Farben-Industrie, 1909; Chemik Polski 1909); — 9) O przemianie fotochemicznej acenaftyleny. Część pierwsza. Synteza heptacyklenu (z G. Rapalskim; Biul. Ak. Um. 1912; Ber. d. deutsch. chem. Ges. 1912); — 10) Toż samo — Część II (razem z Cz. Paschalskim, tamże 1913); — 11) O izomerji heptacyklenów i nowym węglowodorze: biacenaftyli (z Cz. Paschalskim, tamże 1914); — 12) O budowie dekadacyklenu (tamże 1913); 13) O termochemicznej przemianie acenaftyleny i syntezie kilku węglowodorów wielocząsteczkowych (razem z Z. Leyko, tamże 1914); — 14) O nowym węglowodorze: biacenaftylienie (razem z J. Dolińskim, tamże 1914); — 15) O budowie dekadacyklenu, II (razem z J. Podgóorską, tamże 1915); — 16) O dehydrogenizacji acenaftenu. Wiadomość tym-

Konstanty Janicki¹⁾, Dr. filoz., Prof. zoologii na Uniw. w Warszawie. — Warszawa, Uniwersytet.

czasowa (razem z Z. Leyko, tamże 1916); — 17) O nowej metodzie dehydrogenizacji. Synteza dekacyklopanu, fluorocyklopanu i chlorku, węglowodoru barwy zielonej (razem z Suknarowskim, Rozpr. Ak. Um. 47 A). — Ponadto ogłosił liczne artykuły w czasopiśmie naukowych: Kosmos, Chemik Polski, Czasopismo techniczne, Rocznik rosyj. Tow. technicznego, Zeitschrift für angewandte Chemie, Bull. de la Soc. industr. de Mulhouse.

¹⁾ Konstanty Janicki ur. w Moskwie w r. 1876, ukończył szkołę średnią w Warszawie, zaś studia uniwersyteckie odbywał w Lipsku, Fryburgu Bryzgowskim i Bazylei, gdzie też w 1906 otrzymał stopień doktora filozofii. Następnie przebywał na specjalnych studiach w Rzymie, Neapolu i Messynie. W r. 1911 zostaje asystentem przy katedrze zoologii w Bazylei, a w r. 1912 habilituje się tamże. Od r. 1915 zajęty badaniami w Sawajcaryi francuskiej, zostaje w r. 1919 mianowany profesorem zwyczajnym zoologii na Uniwersytecie Warszawskim.

Ogłosił drukiem: 1) Über zwei neue Arten des Genus *Davainea* aus celebensischen Säugern (Archiv de Parasitologie 1902, t. 6); — 2) Beziehungen zwischen Chromatin und Nucleolen während der Furchung des Eies von *Gyrodactylus elegans* v. Nordm. (Zoolog. Anzeiger 1903, t. 26); — 3) Studien an Säugetiercestoden (Zeitschr. f. wissenschaft. Zoologie 1906, t. 81); — 4) Die Cestoden Neu-Guinea's (Nova Guinea. Résult. de l'expéd. scient. néerland. à la Nouvelle-Guinée 1906); — 5) Über Ursprung und Bedeutung der Amphimihis (Biolog. Centralblatt 1906, t. 26); — 6) Über die Embryonalentwicklung von *Taenia serrata* Goetze (Zeitschr. f. wiss. Zoologie 1907, t. 87); — 7) Ergebnisse der neuen Forschungen in Italien über die Biologie der Phylloxeriden (Zoolog. Zentralblatt 1908, t. 15); — 8) Contribuzione alla conoscenza di alcuni protozoi parassiti della *Periplanota orientalis* (Rendiconti della R. Accad. dei Lincei 1908, t. XVII); — 9) Über den Bau von *Amphilina lizuloidea* Dies. (Zeitschr. f. wissenschaft. Zoologie 1908, t. 89); — 10) Über Kern- und Kernteilung bei *Eutamoeba blattae* (Biolog. Centralblatt 1909, t. 29); — 11) Über den Process der Hüllmembranenbildung in der Entwicklung des *Bothriocephaleneies* (Zool. Anzeiger 1909, t. 34); — 12) Untersuchungen an parasitischen Flagellaten I. (Zeitschr. f. wissenschaft. Zoologie 1910, t. 95); — 13) Die Cestoden aus *Procavia* (Jenaische Denkschriften 1910, t. 16); — 14) Zur Kenntnis des Parabasalapparats bei parasitischen Flagellaten (Biolog. Centralblatt 1911, t. 31); — 15) Bemerkungen zum Kernteilungsvorgang bei Flagellaten, namentlich bei parasitischen Formen (Verhandl. der Naturforsch. Gesellsch. in Basel 1912, t. 23); — 16) Paramoebienstudien (Zeitschr. f. wis-

Ludomir Sawicki¹⁾, Dr. filoz., Prof. geografji na Uniw. Jagiell. —
Wybrany 28 listopada 1919. — Kraków, Dębniki, ul. Barska 36.

sensch. Zoologie 1912, t. 103); — 17) Untersuchungen an parasitischen Flagellaten II. (Tamże 1915, t. 112). — 18) Experimentelle Untersuchungen zur Entwicklung von *Dibothriocephalus latus* L. I. (Centralblatt f. Bakteriologie, Parasitenkunde etc. Orig. I-te Abt., 1917, t. 79); — 19) razem z F. Rosenem: Le cycle évolutif du *Dibothriocephalus latus* (Bulletin de la Soc. neuchât. des sciences nat. 1917, t. 42); — 20) razem z F. Rosenem: Der Entwicklungszyklus von *Dibothriocephalus latus* L. (Correspondenzblatt für Schweizer-Ärzte 1917); — 21) Neue Studien über postembryonale Entwicklung und Wirtswechsel bei *Bothriocephalen* I. (Tamże, 1918); — 22) Neue Studien über postembryonale Entwicklung und Wirtswechsel bei *Bothriocephalen* II. (Tamże, 1919); — 23) Der Entwicklungszyklus von *Dibothriocephalus latus* L. (Offene Antwort. Sainte-Croix, 1919).

¹⁾ Ludomir Sawicki urodz. się w Wiedniu dnia 14 września 1884. Studja gimnaz. odbył w Wiedniu, filozoficzne w Wiedniu, Berlinie i Lozannie; doktorat uzyskał w 1907 r. w Wiedniu, poczem odbył liczne podróże naukowe w latach 1908—1910 po Karpatach, Alpach, Włoszech, Francji, Anglii i Niemczech, pracując głównie na polu morfologii, i brał udział w kongresach w Genewie (1908), Londynie (1911) i Rzymie (1913). W r. 1910 habilitował się w Krakowie jako docent geografji a objął równocześnie obowiązki nauczyciela gimnazjalnego zrazu w Bochni, później w Podgórzu i Krakowie. W roku 1915 objął zastępstwo katedry geografji na Uniwersytecie i został w 1916 r. profesorem nadzwyczajnym, w r. 1919 zaś zwyczajnym. Od r. 1915 jest członkiem Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich. W roku 1916 został mianowany członkiem Komisji Naukowej b. Gen. Gubernatorstwa Lubelskiego i jako taki odbył w latach 1916—1918 liczne podróże po Polsce niżowej. Należy do założycieli Polsk. Tow. Geograficznego w Warszawie (1917) i Polsk. Tow. Krajoznawczego w Krakowie. Od r. 1917 redaguje „Przegląd Geograficzny“.

W sprawach naukowych oddawał się zrazu zagadnieniom morfologicznym szczególnie problemom krasowym, glacialnym, nadbrzeżnym i morfogenetycznym; później rozszerzył swe badania na zagadnienia hydrograficzne, w końcu na problemy antropogeograficzne, statystyczne, kulturalno-geograficzne.

Ogłosił dotąd drukiem: 1) Szkic krasu Słowackiego, (Kosmos 1908); — 2) Epokę lodową w Auvergne (Lwów 1909), — 3) O młodszych rachach górotwórczych w Karpatach (Lwów, Wiedeń 1909); — 4) Sprawozdania z badań jezior tatrzańskich (Kraków 1909); — 5) Niemen jako klucz do zrozumienia genezy niżu polskiego (Warszawa 1909); — 6) Causses, szkic krasu zgrzybiałego (Kraków, 1909); —

ZMARLI.

Piotr Duhem, Prof. fizyki Uniw. w Bordeaux, Człon. czyn. zagraniczny Wydziału matem.-przyrodn. od r. 1904 — zmarł w Bordeaux w 1917.

Józef Kniż Puzyna, Prof. matematyki na Uniw. we Lwowie, Człon. korespondent Wydz. matem.-przyrodn. od r. 1900 — zmarł w Stryju 30 marca 1919.

Cybulski Napoleon, Prof. fizjologii na Uniw. Jagiell., Człon. czyn. Wydz. matem.-przyrodn. od r. 1891 — zmarł w Krakowie 26 kwietnia 1919.

- 7) Beiträge zur Geomorphologie der Riviera di Ponente (Genua 1909); — 8) Podróż morfologiczna przez północne Włochy (Lwów, Florencja 1909); — 9) Beiträge zum geographischen Zyklus im Karst (Lipsk 1909); — 10) Entwicklungsgeschichte der Rhoin-Rhone Wasserscheide (Berlin 1909); — 11) Z fizjografji Zachodnich Karpat (Lwów 1909); — 12) Der Nordappennin und die Westkarpaten (Wiedeń 1909); — 13) Rozmieszczenie ludności w Zachodnich Karpatach (Kraków 1910); — 14) Eiszeitspuren in der Niederen Tatra (Brunówik 1910); — 15) Die glazialen Züge der Rodnaer Alpen (Wiedeń 1911); — 16) Dunajcem z niziny nadwiślańskiej w Tatry (Kraków 1911); — 17) Trzy bramy podkarpackie (Lwów 1911); — 18) Eiszeitliche Vergletscherung des Orjen (Berlin 1911); — 19) Wędrowki pasterskie w Karpatach I (Warszawa 1911); — 20) A Bihar hegység eljegesedésének Kérdéséhez (Budapeszt 1911); — 21) A Vaskohi Karszt morfológiájának tényszöi (Budapeszt 1911); — 22) Morfológiai Kérdések Erdélyben (Budapeszt 1911); — 23) Beiträge zur Morphologie Siebenbürgens (Kraków 1912); — 24) Massif central français et le massif de Bihar (Paryż 1912); — 25) Sulla morfologia delle Bocche di Cattaro (Florencja 1912); — 26) Les études glaciaires dans les Karpates (Paryż 1912); — 27) Przyczynki do morfologii południowo-zachodniej Anglii (Warszawa 1912); — 28) Hydrografja ziem polskich (Kraków 1912); — 29) Studja nad Abisynija (Warszawa 1913); — 30) Einfluss des geographischen Milieus auf die rassiale und kulturelle Entwicklung Abessinians (Wiedeń 1913); — 31) Krajobrazy lodowcowe Zachodniego Beskidu (Kraków 1913); — 32) Das entwicklungsgeschichtliche Element in der Geographie (Wiedeń 1913); — 33) Zum Landschaftsbild der Insel Wight (Wiedeń 1913); — 34) Galizien und Lodomerien w zbiorowym wydawnictwie Österreich (Stuttgart 1914); — 35) Almenwirtschaft und Hirtenleben in der Mähr. Wallachei (Wie-

- X. Stanisław Chodyński**, Prałat-Dziekan-Jubilat Kapituły Włocławskiej, Człon. koresp. Wydz. histor.-filozof. od r. 1904 — zmarł w maju 1919 w Włocławku.
- Wilhelm Creizenach**, em. Prof. liter. niemieckiej Uniw. Jagiell., Człon. czyn. Wydz. filolog. od r. 1904 (Koresp. od 1895) — zmarł w Dreźnie 23 maja 1919.
- Mieczysław Kowalewski**, Prof. zoologii Akad. rolniczej w Dublanach, Człon. koresp. Wydz. matem.-przyrodn. od r. 1907 — zmarł w Zakopanem 26 czerwca 1919.
- Bolesław Ulanowski**, Prof. prawa kanoniczego i prawa pol. na Uniw. Jagiell., Człon. czyn. Wydz. histor.-filoz. od r. 1894 (Koresp. od 1888) i Sekretarz Generalny Akademii — zmarł w Krakowie 27 września 1919.
- Tadeusz Wojciechowski**, em. Prof. hist. polskiej na Uniw. we Lwowie, Człon. czyn. Wydz. hist.-filoz. od r. 1887 (Koresp. od 1881) — zmarł we Lwowie 21 listopada 1919.
- Władysław Kulczyński**, em. Prof. gimn. w Krakowie, Człon. czyn. Wydz. matem.-przyrodn. od r. 1912 (Koresp. od 1894) i Sekretarz tego Wydziału — zmarł w Krakowie 9 grudnia 1919.

---

deń 1915); — 36) Jeziora kujawskie (Warszawa 1915); — 37) Przestrzeń życiowa na ziemiach polskich (Kraków 1916); — 38) Das Land (Polen vor dem Kriege) (Wiedeń 1916); — 39) Warschau, eine anthropogeographische Skizze (Wiedeń 1916); — 40) Osuwisko ziemne w Szymbarku (1917); — 41) Landeskundliche Bestrebungen in Polen (Wiedeń 1917); — 42) Lubartower Seen (Kraków 1918); — 43) Wędrowki pasterskie w Karpatach II III IV (Kraków 1918); — 44) Zakłady państwowe a geografia ojczyzna (Warszawa 1918); — 45) Nowsze metody fotogrametrycznych zdjęć kartograficznych (Warszawa 1918); — 46) II. wydanie Geografji fizycznej Nałkowskiego (Warszawa 1919); — 47) Mapy ściennie Polski i wszystkich części świata (Wiedeń, Freytag 1919).

Ponadto drobniejsze artykuły z dziedziny morfologii, klimatologii, hydrografji i antropografji oraz recenzje.

STAŁE KOMISJE AKADEMICKIE.

I. Wydział filologiczny.

I. Komisja historii sztuki.

Przewodniczący: Stanisław Tomkiewicz ¹⁾.

Sekretarz: Tadeusz Szydłowski.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Włodzimierz Demetrykiewicz
Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)	Marceli Dobrowolski (Warszawa)
Oswald Balzer (Lwów)	Józef Dziekoński (Warszawa)
Zygmunt Batowski (Warszawa)	Herman Ehrenberg (Monastyr)
Klemens Bąkowski	Władysław Ekielski
Piotr Bieńkowski	Ks. Jan Fijałek
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)	Ludwik Finkel (Lwów)
Ludwik Birkenmajer	Marjan Gumowski (Poznań)
Ferdynand Bostel (Lwów)	Zygmunt Hendel
Kazimierz Broniewski (Warszawa)	Aleksander Janowski (Warszawa)
Jan Bukowski	Jerzy Kieszkowski
Adam Chmiel	Stefan Komornicki
Aleksander Czołowski (Lwów)	Feliks Kopera
Ludwik Źwikliński (Poznań)	

¹⁾ Niewymienienie miejsca oznacza Kraków.

Józef Korzeniowski (Warszawa)
Leonard Lepszy
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)
Henryk Mańkowski (Winno-
górze)
Józef Muczkowski
Jerzy hr. Mycielski
Sławomir Odrzywolski
Juljan Pagaczewski
Nikodem Pajzderski (Poznań)
Fryderyk Papée
Leon hr. Piniński (Lwów)
Władysław Podlacha (Lwów)
Jan Ptaśnik (Lwów)
Ludwik Puszet
Edward hr. Raczyński

Witold Rubczyński
Kazimierz Skórewicz (Warsza-
wa)
Józef Smoliński (Warszawa)
Stanisław Smolka (Lublin)
Tadeusz Stryjeński
Tadeusz Szydłowski
Adolf Szyszko-Bohusz
Stanisław Tomkowicz
W. Stanisław Turczyński
Jerzy Warchałowski
Michał Witanowski (Piotrków)
Stefan Zaborowski
Władysław Zahorski (Wilno)
Jan Zubrzycki (Lwów)

Członkowie lwowscy Komisji historii sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Jana Bożoz Antoniewicza.

II. Komisja językowa.

Przewodniczący: Jan M. Rozwadowski.

Zastępca Przewodniczącego: Jan Łoś.

Sekretarz: Piotr Jaworek.

Członkowie:

Karol Appel (Warszawa)
Jan Baudouin de Courtenay
(Warszawa)
Tytus Benni (Warszawa)
Eryk Berneker (Monachjum)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Aleksander Brückner (Berlin)
Stanisław Ciszewski (Warszawa)
Ludwik Źwikliński (Poznań)
Stanisław Dobrzycki (Poznań)

Bolesław Erzepki (Poznań)
Andrzej Gawroński (Lwów)
Piotr Jaworek
Adam Kleczkowski (Poznań)
Edward Klich (Cieszyn)
Ks. Romuald Koppens (Bąkowiece
pod Chyrowem)
A. Antoni Kryński (Warszawa)
Stefan Kulbakin (Charków)
Jan Leciejewski (Lwów)

Tadeusz Lehr-Splawiński (Poznań)
Jan Łoś
Antoni Meillet (Paryż)
Józef Mikkola (Helsingfors)
Kazimierz Morawski
Ernest Muka (Budyzyn)
Kazimierz Nitsch
Zygmunt Paulisz
Holger Pedersen (Kopenhaga)
Wiktor Porzeziński (Moskwa)
Stanisław Ptaszycki (Wilno)
Józef Rostafiński

Jan M. Rozwadowski
Mikołaj Rudnicki (Poznań)
Stanisław Słoiński (Warszawa)
Ignacy Stein (Poznań)
Aleksy Szachmatow (Pietrogród)
Stanisław Szober (Warszawa)
Antoni Śmieszek
Tore Torbiörnsson (Upsala)
Józef Tretiak
Henryk Ułaszyn (Lwów)
Jan Werchratskyj (Lwów)
Stanisław Wędkiewicz (Poznań)
Roman Zawiliński

III. Komisja do badań

w zakresie literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący: Stanisław Windakiewicz.

Sekretarz: Stanisław Kot.

Członkowie:

Ludwik Bernacki (Lwów)
Józef Bieliński (Warszawa)
Ludwik Birkenmajer
Bolesław Biskupski
Michał Bobrzyński (Garby)
Wilhelm Bruchnański (Lwów)
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Ignacy Chrzanowski
Isak Collijn (Upsala)
Jan Czubek
Antoni Danysz (Poznań)
Samuel Dickstein (Warszawa)
Stanisław Dobrzycki (Poznań)
Marjan Dubiecki

Bolesław Erzepki (Poznań)
Stanisław Estreicher
Ks. Jan Fijałek
Tadeusz Grabowski (Poznań)
Tad. Stanisław Grabowski
(Sofja)
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)
Wiktor Hahn (Lwów)
Ferdynand Hoesick
Ludwik Janowski (Wilno)
Alfred Jensen (Stockholm)
Józef Kallenbach (Wilno)
Feliks Koneczny (Wilno)
Feliks Kopera
Józef Korzeniowski (Warszawa)
Stanisław Kościałkowski (Wilno)

Stanisław Kossowski (Lwów)	Stanisław Ptaszycki (Wilno)
Stanisław Kot	Marjan Reiter (Lwów)
Aleksander Kraushar (Warszawa)	Michał Rolle (Lwów)
A. Antoni Kryński (Warszawa)	Józef Rostafiński
Leon Kulczyński	Witold Rubczyński
Jan Lachs	Stanisław Siedlecki (Warszawa)
Jan Leniek (Tarnów)	Stanisław Smolka (Lublin)
Leonard Lepszy	August Sokołowski
Jan Łoś	Marjan Szyjkowski
Franciszek Majchrowicz (Lwów)	Stanisław Tomkowicz
Maurycy Mann (Warszawa)	Józef Tretiak
Mikołaj Mazanowski	Stanisław Turowski
Kazimierz Morawski	Józef Ujejski (Warszawa)
Henryk Mościcki (Warszawa)	Zygmunt Wasilewski (Lwów)
Jerzy hr. Mycielski	Stanisław Windakiewicz
Kazimierz Nitsch	Konstanty Wojciechowski (Lwów)
Karol Petelenz (Lwów)	Roman Zawiliński
Franciszek Pułaski (Warszawa)	Marjan Zdziechowski (Wilno)
Jan Ptaśnik (Lwów)	

IV. Komisja filologiczna.

Przewodniczący: Kazimierz Morawski.

Zastępca Przewodniczącego: Leon Sternbach.

Sekretarz: *Vacat.*

Członkowie:

Adolf Bednarowski (Lwów)	Bronisław Daniec
Stanisław Bednarowski	Antoni Danysz (Poznań)
Piotr Bieńkowski	Zacharjasz Dembitzer (Stanisławów)
Michał Bogucki (Wilno)	Jan Demiańczuk (Stanisławów)
Edmund Bulanda (Lwów)	Edward Fiderer (Lwów)
Bogusław Butrymowicz	Bonawentura Graczyński (Lwów)
Franciszek Chowaniec	Wiktor Hahn (Lwów)
Ludwik Źwikliński (Poznań)	
Dymitr Czechowski (Gorlice)	

Seweryn Hammer (Poznań)
Michał Jeżeniński (Stanisławów)
Jan Kopacz (Lwów)
Stanisław Kot
Wojciech Krajewski (Chrzanów)
Tadeusz Lewicki (Lwów)
Piotr Liszkowicz
Franciszek Majchrowicz (Lwów)
Kazimierz Morawski
Franciszek Nagórzański (Lwów)
Jan Pelczar
Ludwik Piotrowicz (Poznań)
Gustaw Przychocki (Warszawa)
Joachim Reinhold

Jan M. Rozwadowski
Stanisław Rzepiński (Lwów)
Mikołaj Sabat (Stanisławów)
Jan Sajdak (Poznań)
Tadeusz Sinko
Wincenty Śmiałek (Lwów)
Karol Stach
Leon Sternbach
Stanisław Stroński
Franciszek Terlikowski (Lwów)
Stanisław Wędkiewicz (Poznań)
Józef Winkowski
Stanisław Witkowski (Lwów)

W skład Komisji wchodzi Komitet do wydawnictwa Greckich
OO. Kościoła IV wieku:

Przewodniczący: Leon Sternbach.

Zastępca Przewodniczącego: Tadeusz Sinko.

Sekretarz: *Vacat.*

V. Komisja dla języka polskiego.

Przewodniczący: Jan Łoś.

Zastępca Przewodniczącego: Jan M. Rozwadowski.

Sekretarz: Zygmunt Paulisz.

Członkowie:

Tytus Benni (Warszawa)
Tadeusz Brówicz
Ignacy Chrzanowski
Stanisław Ciechanowski
Jan Czubek
Antoni Danysz (Poznań)
Józef Kallenbach (Wilno)
Jan Kasprówicz (Lwów)

Tadeusz Kleczkowski (Poznań)
Edward Klich (Cieszyn)
Jan Łoś
Kazimierz Morawski
Kazimierz Nitsch (Lwów)
Artur Passendorfer (Lwów)
Zygmunt Paulisz
Józef Rostański

Jan M. Rozwadowski	Józef Tretiak
Mikołaj Rudnicki (Poznań)	Stanisław Zathay
Ignacy Stein (Poznań)	Roman Zawiliński
Stanisław Szober (Warszawa)	Juljusz Zborowski (Nowy Targ)
Kazimierz Tetmajer	Stefan Żeromski (Zakopane)

VI. Komisja orientalistyczna.

Przewodniczący: Jan M. Rozwadowski.

Zastępca Przewodniczącego: Jan Łoś.

Sekretarz: Tadeusz Kowalski.

Członkowie:

Andrzej Gawroński (Lwów)	Jan M. Rozwadowski
Jan Grzegorzewski	Mojżesz Schorr (Lwów)
Tadeusz Kowalski	Ks. Władysław Szczepański
Jan Łoś	(Warszawa)
Ks. Wilhelm Michalski	

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

I. Komisja historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor zbiorów i wydawnictw: Ks. Jan Fijałek.

Zastępca Przewodniczącego: Stanisław Kutrzeba.

Sekretarz: Władysław Konopczyński.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Ks. Władysław Chotkowski
Oswald Balzer (Lwów)	Michał Chyliński
Eugenjusz Barwiński (Lwów)	Ludwik Ówikliński (Poznań)
Michał Bobrzyński (Garby)	Aleksander Czołowski (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)	Jan Czubek
W. A. Bruchnalski (Lwów)	Bronisław Dembiński (Warszawa)
Franciszek Bujak (Warszawa)	Edmund Długopolski
Zygmunt Celichowski (Kórnik)	Franciszek Duda
Adam Chmiel	

Oskar Halecki (Warszawa)
Hubert Ermisch (Drezno)
Stanisław Estreicher
Ks. Jan Fijałek
Ludwik Finkel (Lwów)
Ks. Michał Godlewski (Żyto-
mierz)
Ks. Tadeusz Gromnicki
Ludwik Grossé (Warszawa)
Alfred Halban (Lwów)
Marceli Handelsman (Warszawa)
Walerjan Heck (Trembowla)
Kazimierz Kaczmarczyk
Witold Kamieniecki (Warszawa)
Stanisław Kętrzyński (Warsza-
wa)
Emil Kipa (Lwów)
Abdon Klodziński
Ludwik Kolankowski
Feliks Koneczny (Wilno)
Władysław Konopczyński
Józef Korzeniowski (Warszawa)
Aleksander Kraushar (War-
szawa)
Edward Kuntze (Poznań)
Stanisław Kutrzeba
Jan Leniek (Tarnów)
Leonard Lepszy
Marjan Łodyński (Warszawa)

Maurycy Maciszewski (Tarno-
pol)
Emil Teofil Modelski (Lwów)
Kazimierz Morawski
Jerzy hr. Mycielski
Fryderyk Papée
Alfons Parczewski (Wilno)
Bronisław Pawłowski (Lwów)
Maksymiljan Perlbach (Berlin)
Antoni Prochaska (Lwów)
Jan Ptaśnik (Lwów)
Stanisław Ptaszycki (Wilno)
Kazimierz Pułaski (Warszawa)
Zygmunt Radziwiński (Lwów)
Henryk Radziszewski (Warsza-
wa)
Aleksander Semkowicz (Lwów)
Władysław Semkowicz
Adam Skalkowski (Lwów)
Stanisław Smolka (Lublin)
Wacław Sobieski
August Sokołowski
Adam Szelański (Lwów)
Wacław Tokarz (Warszawa)
Józef Tretiak
Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Stanisław Windakiewicz
Wiktor Wittig (Warszawa)
Stanisław Zakrzewski (Lwów)

II. Komisja prawnicza.

Przewodniczący: Stanisław Kutrzeba.

Sekretarz: Adam Krzyżanowski.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)

Michał Bobrzyński (Garby)
Tadeusz Bresiewicz

Józef Brzeziński
Stanisław Bukowiecki (Warszawa)
Józef Buzek (Lwów)
Marceli Chlamtacz (Lwów)
Edward Dubanowicz (Lwów)
Tadeusz Dziurzyński
Stanisław Estreicher
Franc. Ksawery Fierich
Ks. Jan Fijałek
Antoni Górski
Alfred Halban (Lwów)
Marceli Handelsman (Warszawa)
Leopold Jaworski
Henryk Konic (Warszawa)
Antoni Kostanecki (Warszawa)
Edward Krzymuski
Adam Krzyżanowski

Kazimierz Kumaniecki
Stanisław Kutrzeba
Kazimierz Laskowski (Lwów)
Zygmunt Lisowski
Juljan Makarewicz (Lwów)
Kazimierz Marowski (Warszawa)
Antoni Peretiatkowicz (Poznań)
Michał Rostworowski
Jan Rutkowski (Warszawa)
Roman Rybarski (Warszawa)
Józef Siemieński (Warszawa)
Adolf Suligowski (Warszawa)
Rafał Taubenschlag
Stanisław Wróblewski
Władysław Wróblewski (Warszawa)
Fryderyk Zoll

III. Komisja historii filozofji polskiej.

Przewodniczący: Ignacy Chrzanowski.

Zastępca Przewodniczącego: Kazimierz Twardowski.

Sekretarz: Ks. Konstanty Michalski.

Członkowie:

Szymon Askenazy (Warszawa)
Józef Bieliński (Warszawa)
Ludwik Birkenmajer
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Ignacy Chrzanowski
August hr. Cieszkowski (Poznań)
Zofja Daszyńska-Golińska
Michał Dziewicki
Samuel Dickstein (Warszawa)
Ks. Jan Fijałek

Tadeusz Garbowski (Poznań)
Wojciech Gielecki
Tadeusz Grabowski (Poznań)
Ignacy Halpern (Warszawa)
Stefan Harassek
Władysław Horodyski (Wilno)
Ludwik Janowski
Józef Kallenbach (Wilno)
Józef Korzeniowski (Warszawa)
Jan Łoś

Jan Łukasiewicz (Warszawa)
Ks. Konstanty Michalski
Kazimierz Morawski
Antoni Peretiatkiewicz (Poznań)
Ks. Idzi Radziszewski (Lublin)
Jan Michał Rozwadowski
Witold Rubczyński
Tadeusz Sinko
Władysław Smoleński (Warszawa)

Michał Sobeski (Poznań)
Kazimierz Twardowski (Lwów)
Józef Ujejski (Warszawa)
Mścisław Wartenberg (Lwów)
Wiktor Wąsik (Warszawa)
Stanisław Windakiewicz
Władysław Witwicki (Lwów)
Ks. Adam Woroniecki O. Dom.
Adam Wrzosek (Warszawa)
Adam Żółtowski

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

I. Komisja fizjograficzna.

Przewodniczący: Emil Godlewski sen.

Sekretarz: Władysław Kulczyński. †

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)
Klaudjusz Angerman (Boguchwała)
Ernest Bandrowski
Franciszek Bartonec (Haj)
Jan Bayger (Lwów)
Ludwik Birkenmajer
Jan Blauth (Lwów)
Józef Marjan Bocheński
Zygmunt Bośniacki (San Giuliano pod Pisą)
Juljan br. Brunicki (Podhorce)
Józef Brzeziński (Prądnik Czerwony)
Odo Bujwid
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Jan Czarnocki (Warszawa)
Bronisław Antoni Dębski (Wólka Przybojewska, p. Zakroczym)

Franciszek Drobniak
Emil Dunikowski (Lwów)
Henryk Dziedzicki (Warszawa)
Władysław Dziewulski
Seweryn Dziubałtowski (Warszawa)
Wilhelm Friedberg (Rzeszów)
Tadeusz Garbowski
Emil Godlewski sen.
Emil Godlewski iun.
Walery Goetel
Stanisław Goliński
Władysław Gorczyński (Warszawa)
Jan Grochmalicki (Lwów)
Józef Grzybowski
Roman Gutwiński
Juljan Hawryśiewicz (Ożydów, Galicja)

- Ludwik Hildt (Warszawa)
Jan Hirschler (Lwów)
Jan Holobek (Wiedeń)
Henryk Hoyer
Bolesław Hryniewiecki (Warszawa)
Antoni Jakubski (Lwów)
Jan Jarosz (Drohobycz)
Ferdynand Jastrzębski
Andrzej Kędzior
Eugenjusz Kiernik (Warszawa)
Jan Kinel (Lwów)
Stanisław Klemensiewicz (Lwów)
January Kołodziejczyk (Warszawa)
Stanisław Kontkiewicz (Warszawa)
Stefan Kopeć
Piotr Koroniewicz (Warszawa)
Ignacy Kosiński (Warszawa)
Hugo Kowarzyk (Jaworzno)
Adam Krasucki (Lwów)
Stefan Kreutz
Ignacy Król
Seweryn Krzemieniewski (Lwów)
Władysław Kulczyński †
Czesław Kuźniar
Wiktor Kuźniar
Stanisław Lenczewicz (Warszawa)
Jan Lewiński (Warszawa)
Flora Lilienfeldówna (Lwów)
Michał Łempicki (Warszawa)
Jarosław Łomnicki (Lwów)
Czesław Łopuski (Warszawa)
Walery Łoziński
Stanisław Małkowski (Warszawa)
- Aleksander Matuszewski (Słupca p. Kaliszem)
Edward Mazur
Romuald Merecki (Warszawa)
Władysław Mierzejewski (Warszawa)
Stanisław Minkiewicz (Dublany)
Józef Morozewicz
Bolesław Namysłowski
Edward Niezabitowski (Nowy Targ)
Jan Nowak (Lwów)
Leon Nowakowski
Aleksander Nowicki
Józef Paczowski (Cherson)
Stanisław Pawłowski (Lwów)
Feliks Piestrak (Wieliczka)
Adam Piwowar (Ząbkowice)
Wilhelm Pokorny (Lwów)
Władysław Poliński (Warszawa)
Józef Mikułowski-Pomorski (Warszawa)
Konstanty Proszyński (Ustroń, pow. słucki)
Wojciech Rogala (Lwów)
Kazimierz Rogóyski
Eugeniusz Romer (Lwów)
Józef Rostafiński
Kazimierz Rouppert
Zygmunt Rozen
Jan Rychlicki (Lwów)
Bronisław Rydzewski (Warszawa)
Józef Ryzner (Lwów)
Jan Samsonowicz (Warszawa)
Ludomir Sawicki
Edward Schechtel

Fryderyk Schille (Podhorce
obok Stryja)
Antoni Schimitzek (Siersza)
Michał Siedlecki
Józef Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski
Kazimierz Simm (Czernichów)
Ludwik Sitowski (Poznań)
Jerzy Smoleński
Stanisław Smreczyński
Jan Śnieżek
Stanisław Sokółowski (Lwów)
Jan Stach
Stefan Stobiecki
Bolesław Strzeszewski (Płock)
Leon Syroczyński (Lwów)
Władysław Szafer
Kazimierz Szafnagel (Wilno)
Władysław Szajnocha
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szule (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)
Konstanty Tołwiński (Borysław)

Józef Trzebiński (Puławy)
Seweryn Udziela
Franciszek Vetulani (Lwów)
Henryk Walter
Stanisław Weigner
Herkulan Weigt
Zygmunt Weyberg (Lwów)
Henryk Wielowiejski
Szymon Wierdak (Lwów)
Borys Wigilew (Zakopane)
Edward Windakiewicz (Wiedeń)
Tadeusz Wiśniowski (Lwów)
Jadwiga Wołoszyńska (Lwów)
Zygmunt Wóycicki (Warszawa)
Kazimierz Wójcik
Antoni Wróblewski (Lwów)
Jan Wysogórski (Wrocław)
Józef Zaborski (Stanisławów)
Edmund Załęski (Górka Narodowa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Kazimierz Żorawski (Warszawa)

Prace tej Komisji są rozdzielone na 4 sekcje pod kierunkiem:
1) *meteorologiczna*, prof. Żorawskiego; 2) *geologiczna*, prof. Morozewicza; 3) *botaniczna*, prof. Szafera; 4) *zoologiczna*, prof. Siedleckiego.

II. Komisja antropologiczna.

Przewodniczący: Kazimierz Kostanecki.

Sekretarz: Seweryn Udziela.

Członkowie:

Włodzimierz Antoniewicz
Jan Baudouin de Courtenay
(Warszawa)
Jan Biela (Drohobycz)

Piotr Bieńkowski
Gerson Blatt (Lwów)
Michał Brensztejn (Wilno)
Franciszek Łujak (Warszawa)

III*

Franciszek Bylicki
Jan Stan. Bystroń (Poznań)
Ks. Kazimierz Chmielecki
(Wapcz, Prusy zach.)
Stanisław Ciechanowski
Stan. Ciszewski (Warszawa)
Stan. Jan Czarnowski (Kielce)
Jan Czekanowski (Lwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Stanisław Dobrzycki (Poznań)
Tadeusz Dowgird (Kowno)
Bolesław Erzepki (Poznań)
Michał Federowski (Podol, gub.
wileńska)
Wojciech Grzegorzewicz (Lwów)
Henryk Hoyer
Juljan Talko-Hryncewicz
Zdzisław Jachimecki
Józef Jira (Praga)
Józef Kantor (Bochnia)
Eugenjusz Kiernik (Warszawa)
Feliks Kopera
Kazimierz Kostanecki
Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Leonard Lepszy
Jan Łoś
Erazm Majewski (Warszawa)
Leonard Masing (Dorpat)
Ernest Muka (Budyszyn w Sak-
sonji)

Czesław Neymann (Winnica
Podolska)
Kazimierz Nitsch
Lubor Niederle (Praga)
Władysław Olechnowicz (Czar-
na Struga ad Warszawa)
Tadeusz Pilat (Lwów)
Stan. Poniatowski (Warszawa)
Zygmunt Radziwiński (Lwów)
Jan M. Rozwadowski
Józef Rostafiński
Aleksander Saloni (Stanisławów)
Jerzy Sauerwein (Chrystjanja)
Ludwik Stieda (Giessen)
Kazimierz Stołyhwo (Warszawa)
Jan Świętek
Wandalin Szukiewicz (Nacza,
Ejszyski, gub. wileńska)
Włodzim. Tetmajer (Bronowice)
Stanisław Tomkowicz
Józef Tretiak
Seweryn Udziela
Leon Wachholz
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Wrzosek (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Stanisław Zdziarski (Lwów)
Čeněk Zibrť (Praga)

III. Komisja historii nauk matematyczno-przyrodniczych.

Przewodniczący: Józef Rostafiński.

Sekretarz: Aleksander Birkenmajer.

Członkowie:

Józef Bieliński (Warszawa)
Aleksander Birkenmajer

Ludwik Birkenmajer
Franciszek Bujak (Warszawa)

Stanisław Ciechanowski
Isak Collijn (Upsala)
Ks. Konstanty Czaykowski
Samuel Dijkstra (Warszawa)
Tadeusz Estreicher
Franciszek Fuchs
Franciszek Giedroyć (Warszawa)
Ks. Feliks Hortyński
Ludwik Janowski (Wilno)
Aleksander Kraushar (Warszawa)

Feliks Kucharzewski (Warszawa)
Jan Lachs
Władysław Natanson
Stefan Pawlik (Dublany)
Józef Rostafiński
Władysław Szumowski
Jan Tur (Warszawa)
Adam Wrzosek (Warszawa)
Władysław Zahorski (Wilno)
Jan Zawidzki

Stacja naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6, Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Książę Adam Czartoryski — przewodniczący; Władysław Mickiewicz — sekretarz; Bronisław Kozakiewicz — podskarbi; Stanisław Henryk Badeni, Tadeusz Chojecki, Witold Hryniewicki, Józef hr. Przędziecki, Józef Skrochowski, Gustaw hr. Taube, Dionizy Zaleski, Władysław hr. Zamoyski.

Kustosz: *Vacat*.

Bibliotekarz: Józef Ruffer.

BIBLIOTEKA AKADEMJI.

Inspektor Biblioteki: Prof. Jan Rozwadowski (j. w.).

Bibliotekarz: *Vacat*.

Zastępca Bibliotekarza: Helena d'Abancourt.

Pomocnicy Bibliotekarza: Dr. Anna Wiegnerowa,
Jadwiga Sienkiewiczówna,
Kazimierz Piekarski.

BIURO AKADEMJI.

Według § 23 Statutu Biuro Akademji znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

SKŁAD.

Dyrektor Kancelarji: Józef Rydel.

Pomocnicy: Kazimierz Hałaciński

Witold Taszycki.

Podskarbi: Vacat.

Rachmistrz: Edward Pompa.

Sprzedaż wydawnictw znajduje się
w Księgarni Gebethnera i Spółki w Krakowie (Rynek główny).

Woźny Akademji: Ludwik Słowiński i trzech pomocników.

SPRAWOZDANIE Z CZYNNOŚCI
AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
OD KWIETNIA 1918 DO KWIETNIA 1919

WYDZIAŁ FIZYKI
KATEDRA FIZYKI
UL. ŚW. ANNY 1
50-107 WROCŁAW

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademji od kwietnia 1818 do kwietnia 1919.

Z funduszu na wydawnictwo podręczników przyrodniczych ukazało się obszerne dzieło Prof. Leona Wachholza p. t.: „Medycyna sądowa na podstawie ustaw obowiązujących na Ziemiach polskich“. Kraków 1919, str. XVI i 586, 22 ryc. i 8 tablic.

Z funduszu na podręczniki humanistyczne ukazała się książka Prof. Stanisława Wróblewskiego: „Zarys wykładu prawa rzymskiego. Prawo rzeczowe“. Kraków 1919, str. str. VII i 200.

Nakładem funduszu im. Włodzimierza Spasowicza ogłoszone zostały następujące publikacje: 1) Morawski Kazimierz: „Od Augusta do czasów Hadrjana“ (Histor. literatury rzymskiej tom VI). Kraków 1919, str. VIII i 288; 2) Kot Stanisław: „Andrzej Frycz Modrzewski. Studium z dziejów kultury polskiej w. XVI“, Kraków 1919, str. VIII i 313.

Kosztom funduszu Nestora Buczewicza ogłoszone zostały: 1) Grabowski Tadeusz: „Krytyka literacka w Polsce w epoce pseudoklasycyzmu“. Kraków 1918, str. X i 608; 2) Dąbrowski Jan: „Ostatnie lata Ludwika

Wielkiego, 1370—1382". Kraków 1918, str. VIII i 422.
3) Wojciechowski Konstanty: „Pan Tadeusz Mickiewicza a romans Waltera Scotta“. Kraków 1919, str. 146. — W druku są: 1) Kutrzeba Stanisław i Semkowicz Władysław: „Akty unji Polski z Litwą“, dotąd ark. 6, oraz 2) Halecki Oskar: „Dzieje unji Jagiellońskiej, dotąd ark. 30. Całość obliczona jest na tomów dwa.

Fundusz Curzydły dostarczył środków do ogłoszenia „Sprawozdania z poszukiwań na Węgrzech dokonanych z ramienia Akademji Umiejętności“, opracowanego przez pp. Wład. Barana, Jana Dąbrowskiego, Jana Łosia, Jana Ptaśnika i Stanisława Zachorowskiego. Kraków 1919, str. XV i 412.

Nakładem funduszu Czabana pojawiła się w wydaniu I i II opracowana przez Prof. Łosia: „Pisownia polska ustalona“. Kraków 1919, str. 84. — Ponadto rozpoczął się druk pracy p. Adama Kleczkowskiego: „Dialekt Wilamowic“, dotąd ark. 11.

Komitet dla dziejów Polski porozbiorowych. Ukazały się jedynie „Materiały do dziejów Komisji rządzącej“, tom I zawierający „Dziennik Komisji rządzącej“ w opracowaniu Prof. Michała Rostworowskiego. Kraków 1918, str. XVI i 816. — Materiały do dalszych tomów i szeregu innych publikacyj z tej serji są częściowo już przygotowane do druku, ale narazie ich rychłego pojawienia się oczekiwać nie można.

Encyklopedia polska. W roku ubiegłym kontynuowano w dalszym ciągu druk „Historji politycznej“, który rozpoczęto już w r. 1917. Niestety, wobec bardzo znacznych przeszkód nie dało się doprowadzić do końca druku obu tomów. W najbliższym czasie ukaże

się jednak w handlu księgarskim przynajmniej tom I, obejmujący historję średniowieczną Polski, a złożony z prac prof. Stan. Zakrzewskiego, ś. p. Dra St. Zachorowskiego, prof. O. Haleckiego, dr. J. Dąbrowskiego i Dyr. Fryd. Papégo.

Komitet dla wydawania pism Greckich OO. Kościoła IV wieku nie mógł w tym roku posuwać naprzód swych prac z powodu odcięcia od bibliotek zagranicznych, w których znajdują się najważniejsze rękopisy, na razie niedostępne dla szukających informacji co do rozmaitych lekcyj. Także nowy tom „Meletemata patristica“ nie mógł się ukazać z powodu braku papieru.

Wydział filologiczny wydał w roku ubiegłym LVII tom Rozpraw (str. 342) i rozpoczął druk tomu następnego LVIII, na który złożono już i odbito arkuszy 8. Tom ten według nowo przyjętego systemu wychodzi osobnemi zeszytami, z osobną paginacją, każdy zeszyt zawiera jedną tylko pracę, oznaczoną numerem porządkowym w obrębie tomu, do którego należy. Do tomu, o którym mowa, takich prac weszło już cztery: 1) Gumowskiego M. „Operacje finansowe Rzymu w czasie drugiej wojny punickiej“, 2) Sinki Tad. „Genealogja kilku typów i figur A. Fredry“, 3) Tegoż: „Poetyka Sarbiewskiego“ i 4) Witkowskiego Stan. „Lekarz Mikołaj z Polski nowoodkryty pisarz łaciński z XIII wieku“. Oprócz tego w zakresie Wydziału filologicznego oprócz kilku dzieł, wymienionych już wyżej przy innych funduszach, wyszły osobno: Brücknera Aleksandra: „Mitologja słowiańska“ (8-o, str. 152) i Wojciechowskiego Konst.: „Pan Tadeusz a romans Waltera Scotta“ (8-o, str. 144).

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego w roku ubiegłym przedstawiono następujące prace:

Z zakresu językoznawstwa: Wędkiewicz Stan.: „Przyczynki do charakterystyki dialektów południowo-włoskich“.

Z zakresu filologii klasycznej. Rappaport A. „Novi Testamenti graeci verba recipiantne praepositione praefixa vim perfectione actionis, necne“. — Morawski K. „Literatura rzymska. Cz. VI“. — Witkowski Stan. „Historjografja grecka aż do Augusta wraz z naukami pokrewnemi (geografją, biografją i t. d.)“.

Z dziejów literatury i oświaty: Kallenbach J. „O tekstach Barda polskiego i o innych poezjach ks. Adama Czartoryskiego“. — Grabowski Tad.: „Ze studjów nad Andrzejem Fryczem z Modrzewia“. — Sinko T. „Pierwoczór Nadobnej Pasqualiny S. Twardowskiego“. — Brückner A. „Dzieje literatury rosyjskiej w zarysie. Tom pierwszy, od r. 987—1825“. — Szyjkowski M. „Dzieje nowożytnej tragedji polskiej. Typ pseudo-klasyczny, Cz. II“. — Wojciechowski K. „Pan Tadeusz a romans Waltera Scotta“. — Sinko Tad. „Poetyka Sarbiewskiego“. — Witkowski Stan. „Lekarz Mikołaj z Polski, nowoodkryty pisarz łaciński z XIII wieku. — Łoś Jan. „Zarys rozwoju historycznego techniki wiersza polskiego“. — Windakiewicz Stan. „Epigramata rzymskie Kallimacha“. — Kallenbach J. „Nieznany list J. Słowackiego do Karola Sienkiewicza na tle emigracyjnych stosunków poety w r. 1832“. — Grabowski Tad. „Literatura luterska w Polsce w. XVI“. — Łucki Aleksander. „Rozwój teorji romantyzmu we Francji. — Folkierski Wład. „Ze studjów nad XVIII wiekiem: Cz. I. Este-

tyka Shaftesbury'ego w ramach jego poglądu na świat. Cz. II O wpływie Shaftesbury'ego na Diderota". — Reiss Józef. „Spór recenzentów warszawskich o Paganiniego w r. 1829". — Windakiewicz Stan. „Beaumarchais a Słowacki". — Sinko Tad. „Niektóre źródła i tendencje Rękopisu z Saragossy Jana Potockiego". — Kot Stan. „Literatura polska w obronie narodu przed atakami obcych". — Pollak Roman „Ze studjów nad Goffredem Tassa — Kochanowskiego. Uwagi nad formą poetycką przekładu. Część batalistyczna".

Komisja historii sztuki. Druk „Prac Komisji historii sztuki" postępuje naprzód tak, że niedługo opuści prasę II. część tomu I. („Sprawozdań" t. X. cz. II.). — Na posiedzeniach Komisji przedstawiono w ubiegłym roku następujące rozprawy:

Z zakresu historii architektury — Dra Fryderyka Papégo: „Kościół w Oleśnicy"; Dra Marjana Gumowskiego: „Przyczynki do historii katedry romańskiej na Wawelu w świetle świadectw dostarczonych przez numizmatykę" (2 referaty); Dra Stefana Komornickiego: „Dwór z XVI w. w Czemiernikach"; Prof. Dra Jana Ptaśnika: „Materiały do historii kolegiaty w Pułtusk i zamków biskupich w Pułtusk, Broku i Płocku".

Z zakresu historii rzeźby — Prof. Dra Piotra Bieńkowskiego: „O rzeźbach klasycznych z marmuru w Krakowie" i Dra Stefanji Zahorskiej: „Z dziejów pierwszych śladów Odrodzenia w Polsce".

Z zakresu przemysłu artystycznego — Prof. Dra Juljana Pagaczewskiego: „Ze studjów nad polskim gobelinnictwem".

Utworzona przy Komisji historii sztuki Sekcja

inwentaryzacyjna, pomimo utrudnionych warunków pracy, dokonała w ubiegłym roku inwentaryzacji następujących miejscowości: Skawina, Radziszów, Pobiedr, Sosnowice, Krzęcin, Wielkie Drogi, Ochodza i Zelczyn, Sucha, Maków, Zakrzów, Zembrzyce, Budzów, Mucharz i Lachowice, a nadto rozpoczęła inwentaryzację Stryszowa i Spytkowic. Z zabytków Krakowa rozpoczęto inwentaryzację klasztoru Karmelitów w Krakowie, przy czem opracowano kodeksy minjaturowe i oprawy biblioteki tegoż klasztoru. Inwentaryzacją zajmowali się w ubiegłym roku pp. Radca Leonard Lepszy i Prof. Dr. Feliks Kopera.

Komisja językowa wydała nr. 2. 3. i 4. swego wydawnictwa „Prace Komisji językowej“, mianowicie: Edwarda Lehra-Splawińskiego, O prasłowiańskiej metatonji (1918) i Kazimierza Piekarskiego, Przegląd wyda wnictw średniowiecznych zapisek i rot przysięg sądo wych (1919); siódmy tom dawniejszego wydawnictwa „Materiałów i Prac Komisji językowej“, który z powodu różnych trudności dotąd się nie ukazał, jest na ukończeniu i wyjdzie do jesieni.

Z zasiłkiem Komisji wyszedł 1918 ósmy tom Rocznika Słowistycznego zawierający prócz bibliografji rozprawy: Jana Łosia, O przyszłym „Słowniku staropolskim“, Kazimierza Nitscha „Z geografji wyrazów polskich“, notatki Andrzeja Gawrońskiego, Megaj batiar!, Tadeusza Lehra-Splawińskiego, Prasłow. *jb-* w językach zachodniosłowiańskich, Kazimierza Nitscha, Polskie *mierzchnąc*, *zmierzch*, oraz oceny pióra Nitscha, van Wijka, Łosia, Lehra-Splawińskiego, Rozwadowskiego.

Staraniem Komisji drukuje się obszerna praca

Adama Kleczkowskiego o narzeczu niemieckiem Wila-
mowie w Galicji zachodniej, polegająca na słowniku
tego narzecza, zebranych przez zmarłego niedawno na
tyfus plamisty na posterunku lekarskim w Czortkowie
Dr. Mojmira.

Przygotowanie Słownika staropolskiego od-
bywa się w dalszym ciągu: Prof. K. Nitsch wprawdzie
wskutek wzięcia udziału w pracach kongresowych w Pa-
ryżu musiał na czas pewien przerwać robotę słownika
do Statutu litewskiego, ale Prof. Z. Paulisz opracował
kilka zabytków, a główny kierownik robót słownikowych
Prof. Łoś podczas zimy zajął się rewizją i uporządko-
waniem całego zebranego dotychczas materiału. Praca
ta dobiega końca, poczem znów zacznie się w dalszym
ciągu pomnażanie wypisów do ostatecznej redakcji słow-
nika i będzie to trwało aż do zupełnego wyczerpania źródeł.

W Bibliotece pisarzy polskich przystą-
piono do druku polskich pism politycznych Stanisława
Orzechowskiego; wydawcą ich jest Prof. Łoś, objaśnienia
rzeczowe da do nich Dr. Stanisław Kot. Pierwszy tom tych
pism, obejmujący Dialog około egzekucjei i Quincunx,
wyjdzie już w maju; w tomie drugim będzie ogłoszona
Policja i Opowiadanie upadku przyszłego polskiego.

Nowo utworzona Komisja dla spraw języka
polskiego rozpoczęła wydawnictwo p. t. „Język Pol-
ski“, mające na celu pielęgnowanie współczesnego ję-
zyka literackiego przez pośredniczenia niejako między
językoznawstwem polskim a szerszą publicznością, in-
teresującą się językiem. Wydawnictwo więc ma chara-
kter popularno-naukowy i obejmuje artykuły ogólne
z dziedziny językoznawstwa polskiego, badania styli-

styczne, studja nad językiem wybitnych pisarzy polskich dawnych i nowych, oceny językowej strony ważniejszych książek, postrzeżenia w zakresie etymologii wyrazów, zwłaszcza nazw miejscowych, badania rytmiki wiersza i prozy, sprawozdania z dzieł obcych pokrewnego kierunku, roztrząsania w sprawach pisowni dawnej i nowej, sprawy nauczania języka polskiego w szkołach wszelkiego typu i t. d. Redakcja wydawnictwa zajmie się też gorliwie zadaniami, wpływającymi z nowych stosunków wskutek jednoczenia się dawniej rozerwanych dzielnic, współdziałając z usiłowaniami Rządu w stworzeniu ogólnej terminologii prawniczej, wojskowej, administracyjnej oraz z innych dziedzin czy to państwowych, czy też społecznych, nie zapominając również o ustaleniu słownictwa specjalnego zawodowego w zakresie górnictwa, technologii, rękodzieł, rzemiosł i t. d. W zakres działania nowej Komisji łącznie z Komisją językową wchodzi przygotowanie także słownika polskiego o różnych typach, które się okażą dogodnie do użytku szerszego ogółu. Dotychczas wyszły pierwszy i drugi numer wydawnictwa „Język Polski,” każdy w rozmiarze dwu arkuszy druku.

Komisja literacka. Po przerwie, wywołanej warunkami drukarni, kontynuowano druk „Katalogu działu poezji polskiej w zbiorze rękopisów Biblioteki Petersburskiej“ (Archiwum dla dziejów literatury i oświaty w Polsce. Tom XVI); rozpoczęto druk „Acta legationis ad principes Italicos“ Jana Reszki w opracowaniu Prof. Czubka; wreszcie przygotowano do druku rękopis ś. p. Bohdana Pułjanowskiego p. t. „Zbiór notatek do dziejów teatru nieświeskiego“ w opracowaniu Dra M. Szyjrowskiego.

Komisja filologiczna nie mogła z powodu braku papieru rozpocząć druku „Zbioru podręczników filologicznych“, jakkolwiek dwa rękopisy („Metryka“ i „Historjografia grecka“ Prof. St. Witkowskiego) są gotowe. Dla tych samych przeszkód nie wydała dalszego zeszytu „Archiwum filologicznego“ i nie mogła myśleć o rozpoczęciu druku dawnych przekładów autorów klasycznych. Brak widoków, że podjęte publikacje rychło się ukazały, działa opóźniająco na prace przygotowawcze.

Biblijografia polska K. Estreichera. Wydawca Prof. Stan. Estreicher przygotowywał w dalszym ciągu do druku materiały, odnoszące się do Litery S, która obejmie prawdopodobnie 2—3 tomów druku; druk tomu XXVII. opóźnił się z powodu trudności technicznych.

Wydział historyczno-filozoficzny. Pojawił się tom 61 Rozpraw z pracami pp. Sokołowskiego Augusta, Gumońskiego Marjana, ks. Chotkowskiego Wład., Taubenschlaga Rafała i Jana Rutkowskiego (str. 360 i tablic 4).

Publikacje ogłoszone przez Wydział nakładem osobnych funduszów, t. j. funduszów Bucewicza, Curzydły i Spasowicza zostały już wymienione na początku niniejszego sprawozdania.

Pozatem pojawiły się jako osobne wydawnictwa Wydziału: 1) Rybarski Roman, Idea gospodarstwa narodowego, Kraków 1919, 8°, str. 344; 2) Taylor Edward, Statyka i dynamika w teorii ekonomji. Kraków, 1919, str. VII i 207.

Rozprawy czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach Wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów:

W dziedzinę historii średniowiecznej wkraczają:

1. Dr. Kłodziński Adam: „Z Cyklu Opola i Śląska za Łokietka“ i 2. tegoż autora „Pomiędzy Polską a Czechami. Warunki zewnętrzne odszczepieństwa politycznego Opola i Śląska“.

Organizacja rodowa stanowi tło pracy Dr. Semkowicza Władysława: „Polityka rodów rycerskich w Polsce w pierwszej połowie XIII w.“.

Wiek XVI reprezentowany jest przez rozprawę Dr. Krajewskiego Józefa: „Plan Władysława IV zrządzenia się korony polskiej“.

Obszerna monografia Dr. Ludwika Kolankowskiego dotyka mało dotąd rozświetlonego tematu: „Dzieje hanatu krymskiego Girejów w XV i XVI w.“.

Dr. Kot Stanisław ponownie zwraca się do dawniejszych swych studjów, których obecnie owocem jest praca: „Andrzej Frycz z Modrzewia. Życie i działalność“.

Dr. Rostafiński Józef daje nam swe spostrzeżenia „O polskim państwowym kolorze czerwonym i możliwych wpływach ormiańskich w przedhistorycznej Polsce“.

Następujące prace poświęcone są bądź statystyce historycznej, bądź kwestjom gospodarczym i teorii ekonomji politycznej: 1. Dr. Jan Rutkowski „Statystyka zawodowa ludności wiejskiej w Polsce w drugiej połowie XVI w.“; 2. Dr. Hupka Stanisław „O stanie rozwoju gospodarstwa wiejskiego w różnych krainach geograficznych Galicji zachodniej. II. Studja nad rozwojem kultury rolnej na Podgórzu karpackiem“; 3. Dr. Taylor Edward „Statyka i dynamika w teorii ekonomji“.

Rozprawy Dr. Birkenmajera Aleksandra „Studja nad Witelonem“ i „Przyczynki do historii filozofji średnio-

wiecznej“ są dalszym ciągiem prac, którym autor od dłuższego czasu się poświęca.

Dr. Taubenschlag Rafał podejmuje z jednej strony badania, których punktem wyjścia jest „Prawo w pismach Ojców Kościoła. Część I. Prawo rzymskie, greckie i hebrajskie w pismach N. Testamentu“ i „Część II. Prawo w pismach Ojców apostołskich“, a z drugiej zajmuje się specjalnemi kwestjami z zakresu prawa rzymskiego i grecko-egipskiego: 1) „Motywy edyktów pretorskich“; 2) „Sędziowie pokoju i sędziowie rozjemcy w prawie greckiem i egipskiem“.

Komisja historyczna. W działalności Komisji nastąpiła w roku sprawozdawczym pewna przerwa, jużto z powodu śmierci jej długoletniego Przewodniczącego, ś. p. Prof. Wincentego Zakrzewskiego, jużto z tej przyczyny, iż prawie wszyscy miejscowi członkowie Komisji byli zajęci przygotowaniem materiałów dla Komisji kongresowej w Paryżu a później brali i teraz jeszcze biorą w tych pracach czynny udział i dotychczas jeszcze na stanowiska swoje nie powrócili. Mamy jednak nadzieję, że przerwa ta zostanie już w najbliższych czasach usunięta. Mimoto ukazały się następujące publikacje Komisji historycznej: 1) Tom XII. Archiwum Komisji historycznej, Część I., str. 218, już w poprzednim sprawozdaniu zapowiedziana, z artykułami Dra Wład. Konopczyńskiego i Dra Oskara Haleckiego. Kiedy część II-ga się pojawi trudno oznaczyć i z tego powodu wypadło ważny materiał, zawarty w części I-ej, jak najrychlej uprzystępnąć. — 2) „Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia. Tomus XVIII. Acta capitulorum selecta edidit B. Ulanowski. Volumen III, pars II,

fasciculus I. Index personarum et locorum ad acta, quae in voluminibus I, II et III parte I continentur“, auctore Ioanne Czubek 1918, 8°, str. VIII i 242. — 3) Askennazy Sz. i Dzwonkowski Włodz.: „Akty powstania Kościuszki“. Kraków 1918, 8°, tom I, str. LXXVIII i 472, tom II, str. 484. — Trzeci tom, obejmujący dotąd kilkanaście arkuszy, nie mógł z technicznych powodów być wykończony. Według planu wydawnictwa, ułożonego przez wydawców, a przyjętego przez Komisję historyczną, do tomu III-go miały przybyć liczne ilustracje, które, mamy nadzieję, doniosłe to wydawnictwo w odpowiedni sposób objaśni i uzupełni.

Komisja prawnicza. To samo co się powiedziało o Komisji historycznej, odnosi się również w całości do Komisji prawniczej. Rozpoczęte prace i badania utknęły z powodu ważnych i nie dających się odłożyć zajęć głównych współpracowników. Ukazały się „Pisma polityczne z czasów rokoszu Zebrzydowskiego“ w opracowaniu Prof. Jana Czubka a mianowicie rozpoczęty już przedtem tom II (str. XVI i 480) oraz tom ostatni, III-ci (str. 462), zamykający serję utworów prozaicznych.

Pozatem Prof. Ulanowski ukończył w całości druk nowego tekstu t. z. statutów Kazimierza Wielkiego, który zawiera wielkie pokrewieństwo z Kod. Królewieckim ale obejmuje tylko jego pierwszą część, oraz z Kod. Os. I. Liczne odmiany przez wydawcę starannie zaznaczone nadają tej redakcji samodzielność wartość, tembardziej, że tekst jest wczesny, bo pochodzi z pierwszych lat III-go dziesiątka XV stulecia.

Z inicjatywy Prof. Ulanowskiego rozpoczął Dr. Taubenschlag przygotowanie wydawnictwa wykładów

prawa polskiego z czasów Jana Kazimierza. Kilka dotychczas znanych rękopisów umożliwiają tę pracę, przy czem, jak Prof. Ulanowski, który rękopisy te kolacjonował przed 20 laty, jest prawie pewnem, że autorem tej pracy nad prawem polskiem, po Dreznerze najdawniejszej, był Januszowski.

Komisja do badań historii filozofji w Polsce odbyła jedno posiedzenie, na którym przedstawiono dwa referaty: 1) Prof. Jan Czubek: „Listy Trentowskiego do Nakwaskiego“; 2) Prof. Dr. St. Kot: „Michał Twaróg z Bystrzykowa i Jan Schilling, pośrednicy między ruchem filozoficznym paryskim a Krakowem na przełomie XV i XVI w.“.

Komisja rozpoczęła druk drugiego tomu swego „Archiwum“.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał następujące publikacje:

1. Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademji Umiejętności. Dział A: Nauki matematyczno-fizyczne. Tom 57; stron 191. Rozpraw 13.

2. Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademji Umiejętności. Dział B: Nauki biologiczne. Tom 57; stron 374, 11 tablic, 9 rycin w tekście. Rozpraw 10.

3. Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie. Classe de Sciences mathématiques et naturelles. Série A: Sciences mathématiques. Année 1917; stron 314, 12 rycin w tekście. Rozpraw 25.

4. Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie. Classe des Sciences mathématiques et

naturelles. Série B: Sciences naturelles. Année 1917; stron 257, 22 tablic, 12 rycin w tekście. Rozpraw 18.

W druku są dwa dalsze tomy Rozpraw, Biuletyny za r. 1918, tudzież obszerna rozprawa pp. St. Zaremby i St. Kreutza p. t. O podstawach krystalografji geometrycznej, która zostanie wydana jako dodatkowy zeszyt Biuletynu na r. 1917.

Zamierzone ponowne wydanie prac ś. p. Prof. Marjana Smoluchowskiego uległo zwłoce z powodów od Wydziału niezależnych.

Na posiedzeniach Wydziału przedstawiono 70 rozpraw i komunikatów; z nich 66 przyjęto do wydawnictw Wydziału.

Trzynaście rozpraw należy do zakresu matematyki, mianowicie pp. W. Sierpińskiego i M. Łuzina: „O pewnych własnościach zbiorów (A)“, p. W. Sierpińskiego „Pewne twierdzenie o zbiorach zamkniętych“, „Pewnik Zermela oraz jego rola w teorii mnogości i w analizie“, „O pewnem uogólnieniu zbiorów Borela“, „O pewnem twierdzeniu Lebesgue'a“, „O pewnej własności funkcyj przedstawialnych analitycznie“, „O pewnej definicji aksjomatycznej zbiorów mierzalnych (L)“, „Przyczynek do teorii zbiorów mierzalnych (B)“, „O pewnem twierdzeniu równoważnem hipotezie continuum“, p. H. Steinhausa „Rozwiązanie pewnego zagadnienia p. Fatou“ i „O pewnym szeregu Pringsheima“, tegoż i p. S. Banacha „O średniej zbieżności szeregów trygonometrycznych“, p. A. Rosenblatta „O przekształceniach biracjonalnych utworów Jacobiego w siebie“.

Astronomja zastąpiona jest przez dwie rozprawy p. Wł. Dziewulskiego p. t. „O wyznaczeniu ruchu słońca

w przestrzeni zapomocą metody p. Bravais, część III“ i „O zależności swoistych prędkości gwiazd od typu widmowego i absolutnej prędkości gwiazd“.

Z zakresu fizyki przyjęto dwie rozprawy: p. W. Dominika „O potencjałach elektrolitycznych amalgamatów sodu i potasu“ i p. F. Malarskiego „O wpływie filtrowania na hydrosole“, tudzież komunikat p. W. Świętosławskiego i p. A. Dorabialskiej „Nowy przyrząd do mierzenia ciepła parowania“.

Chemicznej treści jest 8 rozpraw i 4 komunikaty, mianowicie rozprawy pp. S. Niementowskiego i K. Ihnatowicza „ α' -Kwas $\alpha\beta'$ -dwuchinolylu“, pp. S. Niementowskiego i Wł. Baczyńskiego „Struktura oksychinakrydonu“, pp. S. Niementowskiego i L. T. Bratza „Synteza dwuoksydwuchinolylu i szczególny przypadek chlorowania chlorkiem żelazowym“, pp. S. Niementowskiego i B. Manasterskiego „Pochodne dwuoksyakrydonu; ich własności barwikowe“, pp. S. Niementowskiego i E. Suchardy „Syntezy 1,3-dwuoksy-2,5-benzo-naftyrydiny i nowego angularnego pięciordzeniowego układu dwuchinopirydynu“, pp. L. Marchlewskiego i Z. Wierzchowskiego „Przyczynek do znajomości witaminów“, p. T. Kuczyńskiego „O oznaczaniu żelazicyjanków i hydrazyny“, p. A. Korczyńskiego i p. M. Głębockiej „O związkach molekularnych bezwodnika siarkawego z aminami“; komunikaty p. W. Świętosławskiego „O refraktometrycznych stałych Eisenlohra“, „W sprawie uzgodnienia danych w termochemji; dane p. W. Zubowa“, „Termochemja węglowodorów według danych p. W. Zubowa“, tegoż i p. M. Popowa „Stereoizomeryczne aldoksimy, I i II“.

Geologicznych i mineralogicznych rozpraw przedsta-

wiono trzy, mianowicie p. J. Jarosza „Studja nad dewonem okręgu krakowskiego“, p. A. Zierhofera „O rzeźbie poddyluwjalnej Ziemi Polskiej“, czł. J. Morozewicza „O kobaltowym mineralu Miedzianki Lubeckiej“.

Po jednej rozprawie przypada na:

geografję: p. J. Kornausa „Mapa hydrograficzna Polski podług Długosza“ i

klimatologję: p. M. Polaczówny „O wahaniach klimatycznych w Polsce od X do XV wieku“.

Z ośmiu rozpraw botanicznych do zakresu anatomji i fizjologii roślin należą prace: p. M. Witkowskiej „Przyczynki do badań nad rolą soli mineralnych u roślin“, p. A. Kozłowskiego „O powstawaniu plastydów z chondrojomów w komórkach roślinnych“, p. J. Lilpopy „Przyczynki do znajomości miękiszu zieleniowego“. Prace p. Wł. Szafera „Ze studjów nad zasięgami geograficznymi roślin w Polsce“, p. J. Wołoszyńskiej „Głony stawów i młak tatrzańskich“ i p. K. Borzęckiego „Przyczynki do znajomości Desmidiaceów okolic Lwowa“ są częścią wyłącznie, częścią przeważnie treści geobotanicznej. Mikrobami zajmują się prace: p. St. Sterling-Okuniewskiego „O dysaglutynacji i jej znaczeniu“ i p. M. Kraheleskiej „Z badań nad zawartością jelit wszy zakażonych tyfusem plamistym“.

Zoologia łącznie z antropologją zastąpiona jest przez 22 rozpraw. Z tych cztery należą do zoologii opisowej i systematycznej, mianowicie czł. M. Kowalewskiego „Z badań nad skąposzczetami“, p. J. Domaniewskiego „Formy geograficzne gatunku *Catharus dryas* Gould“, p. J. Prütffera „*Acronycta rumicis* L. ab. *polonica* ab. nov.“, p. J. Stacha „Skoczogonki jaskiń Ojcowa“. Kwestją

powstawania nowych form zwierząt zajmuje się p. J. Stach w pracy p. t. „O czarnej odmianie chomika *Cricetus cricetus* L. m. *niger*“. Ekologicznej treści jest praca p. L. Sitowskiego „*Mesochorus politus* jako pasorzyt drugiego stopnia“. Rozwój zwierząt i regenerację mają za przedmiot rozprawy: p. B. Kaluszy „O restytucji gruczołów nasiennych żaby brunatnej“ i p. J. Prtiffera „Spostrzeżenia nad rozwojem postembrjonalnym Brudnicy nieparki (*Lymantria dispar* L.) hodowanej w atmosferze tlenu“. Do zakresu fizjologii należą: p. Eu. Hermana „Przyczynek do poznania mimiki schizofreników“, p. W. Koskowskiego „ β -Imidazolyletylamina i układ krwionośny“, p. A. Rosnera „O konstytucji organów płciowych kobiety“, p. M. Boguckiego „Badania nad cyklicznością zmian w jajowodach żaby i nad wpływem kastracji na bieg tych przekształceń“, p. Wł. Bujaka „O zachowaniu się surowicy obcogatunkowej, wprowadzonej dokomorowo lub nardzeniowo“, pp. T. Kleczkowskiego i K. Karelusa „O anafilaksji spojówki“, p. W. Koskowskiego „Nikotyna i nerwy hamujące serce“, p. W. Jakowickiego „O fizjologicznych własnościach morfiny przy śródżylnem i podskórnem wprowadzaniu“, p. F. Rogozińskiego „O zachowaniu się azotanów w ustroju zwierzęcym“. Cytologicznych prac przedstawiono trzy, mianowicie: p. H. Raabego „Studja nad cytologją ameb. Część I: *Amoeba unduligrada* n. sp.“ i „Część III: *Amoeba vespertilio*“, p. H. Gajewskiej „O równo- i różnopościowości barwnych tworów plazmy i ich wzajemnym stosunku tudzież znaczeniu w życiu komórki“. Czł. J. Talko-Hryncewicz przedstawił trzy własne prace antropologiczne: „O trepanowanych czaszkach z XIV—XVI wieku z cmentarzyska

Rocznik Akademji 1918/19. 2

w Łankiskach pod Naczą na Litwie“, „Przyczynek do kranjologii ludów północno-wschodniej Azji. Czaszki Kameczadałów, Korjaków i Aleutów“ i „Piotr Skarga Pawęski jako typ fizyczny“.

Przyczynkiem do dziejów historii naturalnej w Polsce jest praca czł. J. Rostafińskiego p. t. „Antoni Andrzejowski jako przyrodnik i człowiek“.

Komisja fizjograficzna wydała tom 52 swych Sprawozdań, zawierający, oprócz przeglądu czynności Komisji w r. 1917, materiały do fizjografji kraju, mianowicie: J. Noskiewicza „Żądłówki (*Hymenoptera aculeata*) nowe dla fauny Galicji“, J. Prüffera „Przegląd motyli większych (*Macrolepidoptera*) okolic Krakowa“, A. Jakubskiego „Materiały do fauny wrotków Galicji. Wrotki mcholubne“, A. Wróblewskiego „Przyczynek do znajomości grzybów Galicji zachodniej“, Wł. Jedlińskiego „Modrzew polski (*Larix polonica*), jego znaczenie ze stanowiska leśnego oraz analiza pniowa“, St. Kreutza „Sprawozdanie z poszukiwań mineralogiczno-geologicznych w Tatrach zachodnich w roku 1917“.

Działalność Sekcji meteorologicznej, uszczuplona w wysokim stopniu przez wojnę światową, doznała w r. 1918 dalszego uszczerbku: skutkiem śmierci obserwatorów, śp. Prof. Guńkiewicza i Prof. Kalinowskiego, stacje meteorologiczne w Wadowicach i w Krośnie zakończyły swą czynność; odpadła też stacja w Bochni; nowa wojna, z Rusinami, pociągnęła za sobą przerwę w spostrzeżeniach stacyj w Szczercu pod Niemirowem i w Dublanach pod Lwowem; tę ostatnią Rusini świadomie i celowo zniszczyli zupełnie. Natomiast stacja w Szczawnicy podjęła znowu czynności, przerwana przed

paru laty skutkiem choroby obserwatora, p. Wojakowskiego; od początku roku 1919 czynna też jest znowu stacja w Wadowicach pod kierunkiem Dyrektora tamtejszego Gimnazjum p. J. Dorosińskiego i organizuje się stacja w Żywcu, której założeniem zajął się Dyrektor Szkoły realnej, p. A. Waśniowski. Przez cały rok 1918 czynne były tylko stacje — oprócz krakowskiej — w Myślenicach, Zakopanem (Stacja Sekcji przyrodniczej Towarzystwa Tatrzańskiego), Tarnowie, Szczawnicy i Krynicy.

Program prac Sekcyj geologicznej i zoologicznej, mimo że przy jego układaniu liczone się ze stosunkami wywołanymi przez wojnę, okazał się po części niewykonalnym: niektórych zamierzonych prac musiano zaniechać zupełnie, w innych pozostały luki, których wypełnienie wypadło odłożyć do spokojniejszych czasów, co do innych jeszcze zachodzi obawa, że zebrane i opracowane już materiały przepadły i trzeba je będzie nanowo zebrać i opracować.

Z polecenia Sekcji geologicznej Prof. Dr. St. Kreutz badał w dalszym ciągu krystaliczny trzon Tatr zachodnich, zwiedził mianowicie szczegółowo dolinę Jarzębczą, tudzież południową stronę Wołowca i Rohaczy, oraz Smerek koło Wielkiego Barańca. Dalszą pracę w tym kierunku, mianowicie zbadanie doliny Jałowieckiej, udaremniła węgierska żandarmerja, aresztując Prof. Kreutza i towarzyszącego mu Dra Wł. Pawlicę, mimo legitymacyj i poleceń, w które zaopatrzeni byli przez Akademię Um. w przewidywaniu tego rodzaju przeszkód. Resztę czasu pozostającego do rozporządzenia Prof. Kreutz poświęcił badaniu złóż rudy żelaznej w północnym pasie Tatr:

w Małej Łące, Jaworzynie i pod Kopą Magury (tu przy spółdziale Dra L. Kowalskiego). — Dr. L. Kowalski i Dr. W. Goetel prowadzili dalej rozpoczęte w r. 1916 badania podregłowych źródeł na północnych stokach Tatr od Jaszczurówki po Osobitą. Strona chemiczna i fizyczna tych badań, którą wziął na siebie Dr. Kowalski, jest na ukończeniu. Dr. Goetel wykonał mapę geologiczną w skali 1:25000, obejmującą otoczenie Molkówki, tudzież dolin: Pod Turkiem, Głodówki i Liszowskiej, przyczem wykrył ogromne płyty wapieni eoceńskich na brzegu regli między doliną Pod Turkiem i Bobrowiecką, nie zaznaczone w mapie Tatr Prof. Uhliga; ukończył też Dr. Goetel pracę nad zjawiskami geologicznymi na obszarze źródeł od Jaszczurówki po dolinę Bobrowiecką. Polecone Drowi J. Patkowskiemu pomiary radjoaktywne wody badanych źródeł nie doszły do skutku w r. 1918 dla braku odpowiedniego przyrządu i wykonane zostaną w najbliższym czasie. Jako wstęp do monografji podregłowych źródeł tatrzańskich pojawi się w 53-im tomie Sprawozdań Komisji fizjograficznej ich przegląd, napisany przez Dra L. Kowalskiego. — Dr. Goetel pracował też dalej nad stratygrafją Tatr, zbierał mianowicie skamieliny w piaskowcach pisańskich w Smytniej i w dolinie Cichej, odkrył bardzo bogaty w skamieliny ret w górnej części doliny Liszowskiej, a przedewszystkiem zajął się kwestją wieku wapieni murańskich, zaliczonych przez Prof. Uhliga do górnej kredy; skamieliny zebrane w tych wapieniach na Muraniu, w dolinie Między Ścianą i w dolinie Jaworzyńskiej koło Zazadniej doprowadziły Dra Goetla do przekonania, że wapień murański są tworem stratygraficznie identycznym z regłowym górnym liasem. —

Dr. Wł. Pawlica zajął się opracowaniem ilastych rud żelaza w Radomskim, ze szczególnem uwzględnieniem złóż w Starochowicach, gdzie w r. 1918 była jedyna czynna kopalnia „Perłowa“; dla porównania zebrał też Dr. Pawlica materiały z innych, nieczynnych kopalń w okolicach Ostrowca, Skarżyska, Sęporkowa, Niekłania i Parczowa, poczem dla uzyskania danych analitycznych, statystycznych i t. d., przechowanych w archiwum Towarzystwa Górniczego Zakładów Starachowickich, udał się do Warszawy. Opracowanie chemiczne zebranych materiałów Dr. Pawlica już ukończył; badania mikroskopowe są w toku. — Dr. J. Smoleński badał rozmieszczenie utworów miocenijskich w kotlinie sądeckiej. Stwierdził obecność ilów węglonośnych z podrzędnymi partjami piaszczystymi w szeregu punktów na południowym brzegu kotliny w Biegonicach, Dąbrówce Polskiej i Bielowicach, oraz występowanie sinych ilów miocenijskich w łózysku Kamienicy w Gołąbkowicach i dalej na południe ku Żalkowej. Opierając się nadto na wynikach wierceń, wykonanych przez gminę N. Sącz dla celów wodociągowych, doszedł do wniosku, że całą kotlinę sądecką z wyjątkiem pn.-wschodniej części zajmują twory miocenijskie. Granica ich przebiega przez miasto N. Sącz i zdaje się mieć charakter tektoniczny. — Badania krakowskiego dolnego karbonu, polecane przez Sekeję Drowi J. Jaroszowi, zostały uniemożliwione przez stosunki, które w miesiącach letnich r. 1918 panowały w powiecie chrzanowskim. Jako częściowy wynik swych dawniejszych poszukiwań Dr. Jarosz ogłosił w biuletynie Wydziału matem.-przyrodniczego pracę p. t. Studja nad dewonem okręgu krakowskiego, Część I: Górny Famennien

w okolicy Dębника. — Do wydania w Sprawozdaniach Komisji otrzymała Sekcja pracę Dra St. Pawłowskiego p. t. O utworach dyluwjalnych w dorzeczu Mleczyki.

W Sekeji botanicznej Dr. J. Wołoszyńska badała w ciągu sierpnia 1918 r. glony gliniastych dołków pod Capkami i przybrzeżnej strefy Morskiego Oka. Szeroko przez p. Wołoszyńską zakreślony plan opracowania flory planktonowej tatrzańskiej wymagać jeszcze będzie kilku lat pracy, przyczem badania, rozpoczęte przez p. Wołoszyńską w r. 1917 i ograniczone dotychczas do Tatr polskich, będą musiały objąć także południową stronę Tatr. W wydawnictwach Wydziału matem.-przyrodniczego z r. 1918 pojawi się praca p. Wołoszyńskiej p. t. „Glony stawów i młak tatrzańskich, Część I“, oparta na poszukiwaniach podjętych na polecenie Komisji fizjograficznej w latach 1917 i 1918. — Dr. R. Dreżepolski, któremu Sekcja botaniczna poleciła badanie polskich glonów z grupy *Eugleninae*, opracował rodzaje *Lepocinclis*, *Phacus*, *Trachelomonas*, a po części także trudny rodzaj *Euglena*, na podstawie materiałów własnych, tudzież zebranych przez p. J. Wołoszyńską i p. M. Koczwarę w okolicach Lwowa. Pracę tę przerwało przeniesienie p. Dreżepolskiego we wrześniu do Borysławia. Bawiąc od wybuchu wojny z Rusinami znowu we Lwowie, p. Dreżepolski opracował wolno żyjące *Eugleninae*, zebrane przez Dra J. Grochmalickiego na Litwie i Podlasiu; praca ta zostanie wydana przez Muzeum im. Dzieduszyckich. Los rękopisu, zapisków i materiałów, które p. Dreżepolski był zmuszony zostawić w Borysławiu, jest niewiadomy. — P. A. Wróblewski badał w dalszym ciągu florę grzybów, tym razem w Pieninach, na Roztoczu

Lwowsko-tomaszowskiem, w Buczackiem i Zaleszczyckiem. W zebranych materjale są gatunki bardzo rzadkie, a dla kraju naszego nowe. Na wycieczkach oznaczał też p. Wróblewski znalezione grzyby kapeluszowe, którymi u nas dotychczas bardzo mało się zajmowano, z powodu że ich konserwowanie połączone jest z wielkimi trudnościami i kosztami. W ciągu zimy p. Wróblewski opracował znaczną część swych zbiorów, zgromadzonych od r. 1914. — P. St. Kuleczyńskiemu Sekeja poleciła zbadać rozmieszczenia roślin naczyniowych w Pieninach, stosunku flory Pienin do flory okolicy, oraz dynamicznego składu pienięskich zbiorowisk roślinnych. Praca ta, rozpoczęta trzecztygodniową wycieczką w Pieniny w lipcu r. z., wymagać będzie dalszych poszukiwań.

Praca nad opisową Florą roślin naczyniowych Polski postępowała pod kierunkiem Prof. Dra Wł. Szafera, wykończono mianowicie tom 1, zawierający Paprotniki, Iglaste i Jednoliścienne i wydrukowano z niego już kilkanaście arkuszy; tom ten zostanie wydany w połowie bieżącego roku. Równocześnie pracowano nad tomem drugim i trzecim; w pracy tej, oprócz dawniejszych współpracowników, wziął udział p. D. Szymkiewicz z Włocławka, który podjął się opracowania rodzaju *Euphrasia*. Trudny rodzaj *Dianthus* opracował dla „Flory“ p. St. Kuleczyński. Dla ilustrowanej Flory polskiej pracowały pp. W. Żurawska i J. Wołoszyńska nad tablicami do rodzin *Geraniaceae* i *Violaceae*.

Po śmierci członka Komisji śp. Prof. Dra E. Wołoszczaka, który przeważną część swych bardzo cennych zbiorów botanicznych, deponowanych w wiedeńskim Muzeum Dworskiem, zapisał testamentem Komisji fizjo-

graficznej, poczyniono starania, by woli Zmarłego stało się zadość, na razie — z powodu stosunków wywołanych nowymi wojnami — bez skutku.

Sekeja zoologiczna poleciła badania faunistyczne pp. A. Krasuckiemu, St. Krzysikowi, Wł. Kulmatyckiemu, J. Prüfferowi i J. Stachowi. Z prac tych w zupełności wykonane zostały jedynie badania owadów bezskrzydłych (*Apterygogenea*) w Cieszyńskim, polecane Prof. Stachowi. Z działu tego, dotychczas nietkniętego na Śląsku, Prof. Stach zebrał 62 gatunków i 31 odmian, w tem 7 gatunków i 13 odmian nowych dla Ziemi Polskiej, a 3 formy dotychczas zupełnie nieznanne. Materiał ten jest już oznaczony, a praca o nim, po uzupełnieniu jej rysunkami oraz analizą zoogeograficzną i ekologiczną, przedstawiona zostanie wkrótce Wydziałowi matem.-przyrodniczemu. P. Wł. Kulmatycki zajął się mrówkami, głównie w okolicach Krakowa po Ojców i puszcę Niepołomską, a zbierał je także na Babiej Górze. Na razie przedstawił Sekeji rozprawę o mrówkach Krzemionek nad Krakowem i opracowuje resztę własnych materiałów z Krakowskiego, Babiej Góry i kilku okolic Podkarpacia, tudzież mrówki tatrzańskie, zebrane przez p. J. Fudakowskiego. Dwaj inni pracownicy, którzy mieli polecane badania w okolicach Krakowa, mianowicie pp. Prüffer i Krzysik, zbierali, pierwszy motyle drobne, drugi mszywoły i niepasorzytne robaki z grupy płazińców, aż do wojny z Rusinami; prace te przerwali, wstępując do bataljonu akademickiego. Prof. J. Noskiewicz zbierał koło Lwowa przez wiosnę i lato błonkówki z działu żądłówek i znaczną część ich oznaczył. Materiał z r. 1918, łącznie ze zgromadzonym w ciągu dwóch lat poprzednich, daje już dość dokładny

obraz tego działu fauny w okolicach Lwowa. Opracowanie reszty materiału, pozostawionego we Lwowie, p. Noskiewicz, przeniesiony w październiku do Krasnego Stawu w Lubelskiem, zmuszony był odłożyć aż do przywrócenia komunikacji pomiędzy Lwowem a swem obecnym miejscem pobytu. O drugim współpracowniku we Lwowie, Drze A. Krasuckim, wiadomo Sekcji tylko, że polecone sobie badanie pluskwiaków podjął i prowadził do jesieni; uzyskanie bliższych wiadomości o tej pracy jest narazie niemożliwe, gdyż Dr. Krasucki bawi — prawdopodobnie — poza linią bojową w Sokalskiem.

Do wydania w Sprawozdaniach Komisji Fizjograficznej Sekcja zoologiczna otrzymała cztery prace, oparte na poszukiwaniach podjętych bez pomocy Komisji, mianowicie: p. J. Fudakowskiego „Materiały do fauny złotek (*Chrysididae*) Ziemi Polskiej“, p. J. Zaćwilichowskiego „Ważki (*Odonata*) stawków dębnickich“, Dra P. Łozińskiego „Przyczynek do fauny grzebaczy (*Sphegidae*) okolic Krakowa i Galicji zachodniej“ i „Przyczynek do fauny galicyjskich żronek (*Mutillidae*)“.

Do zbiorów Komisji fizjograficznej przybyły, oprócz książek uzyskanych drogą wymiany publikacyjnej, książki tudzież okazy minerałów, skamielin, roślin i zwierząt, подарowane przez pp. Inż. Br. Buzka w Gruszowie na Śląsku, B. Kaluszę, Dra L. Kowalskiego, Prof. Dra M. Kowalewskiego w Dublanach, Prof. I. Króla, St. Krzysika, Dra J. Michniaka w Witowie, Radcę A. Nowickiego, Dra E. Schechtla, Prof. K. Simna w Czernichowie, St. Smreczyńskiego mł., Inż. St. Stobieckiego.

Porządkowaniem zbiorów Komisji zajmował się Prof. Dr. Wł. Kuleczyński, w ostatnich tygodniach przy

pomocy stypendysty Akademji Um. p. B. Pawłowskiego, któremu do niedawna służba wojskowa nie pozwoliła korzystać z udzielonego stypendjum i pełnić przywiązane do niego obowiązki. Stypendysta p. Wł. Witkowski spisywał do wakacyj r. 1918 w dalszym ciągu książki Komisji. Prof. I. Król porządkował bezinteresownie zbiór muchówek.

Komisja antropologiczna ukonstytuowała się, wybierając przewodniczącym Prof. K. Kostaneckiego, zastępcą i przewodniczącym Sekcji antropologiczno-archeologicznej Prof. J. Talko-Hryncewicza, zastępcą i przewodniczącym Sekcji etnograficznej Prof. J. Rozwadowskiego. Na sekretarza dla Sekcji antropologiczno-archeologicznej powołano Prof. A. Wrzoseka a na zastępcę jego Dr. W. Antoniewicza i na Sekretarza dla Sekcji etnograficznej wybrano Insp. Seweryna Udzielę a na zastępcę Dra J. St. Bystronia.

Komisja odbyła w tym roku siedm posiedzeń, na których przedłożyli członkowie cały szereg referatów.

1. Prof. Juljan Talko-Hryncewicz zdawał sprawozdanie z pobytu swego w Rosji i w Finlandji w latach 1914—1918. W r. 1914 robił badania archeologiczne w okolicy Naczy w pow. lidzkim wraz z p. W. Szukiewiczem. W Rajwole robił pomiary antropometryczne Karelów. Później studjował muzea antropologiczne i etnograficzne w Piotrogradzie; poczynił tam także wiele pomiarów antropometrycznych żołnierzy różnych narodowości w szpitalach. Zbadał też muzea w Finlandji, a wreszcie w Kijowie.

2. Prof. Adam Wrzosek przedstawił: „Pomiary

ciepłoty u chłopców w wieku szkolnym, dokonane w latach 1913—1918⁴.

3. Prof. Adam Wrzosek i Dr. Franciszek Gawełek: „Sprawozdanie z wykopaliska kości ludzkich na dziedzińcu wawelskim w r. 1917⁴.

4. Dr. Olga Willerowa: „Barwa oczu, włosów i skóry Tatarów, Ormian, Gruzinów, Mołdawian, Serbów i Macedończyków⁴.

5. Z. Malewska: „Materiały do charakterystyki antropologicznej ludności powiatu miechowskiego zebrane przez dr. E. Lotha⁴.

6. Dr. Olga Willerowa: „Pomiary antropologiczne dziewcząt w Krakowie⁴.

7. St. Czarnowski: „Pracownia krzemiana przedhistoryczna pod Ojcowem⁴.

8. Dr. Włodzimierz Antoniewicz: „Sprawozdanie z badań archeologicznych przeprowadzonych w roku 1917 w Skotnikach pod Krakowem⁴.

9. Dr. Włodzimierz Antoniewicz: „Miecze brązowe znalezione w Galicji⁴.

10. Prof. Julian Talko-Hryncewicz: „Przyczynek do antropologii Małopolski: Ludność powiatu brzeskiego (wsie Maszkienice, Wokowice i Wola Dębińska)⁴.

11. Prof. Julian Talko-Hryncewicz: „Przyczynek do paleoetnologii Litwy: Cmentarzysko na Arjańskiej Górze w majątności Unji pod Wierzbołowem (powiat Wilkowsky, gubernja Suwalska)⁴.

12. Dr. Włodzimierz Antoniewicz: „Opieka państwowa dla archeologii przeddziewowej w Polsce⁴.

13. Seweryn Udziela: „Pasy włościańskie w południowej części Małopolski“.

14. Seweryn Udziela: „Muzea etnograficzne w Polsce“.

Komisja antropologiczna zwracała uwagę odnośnych władz, które zamierzały eksploatować nasze jaskinie w celach uzyskania nawozów, na tę okoliczność, że wiele z tych jaskiń nie zostało jeszcze zbadanych pod względem zabytków fauny dyluwjalnej i archeologii przedhistorycznej, więc należy przy tej pracy eksploatacyjnej czuwać przez fachowych uczonych nad możliwie znajdującymi się tam zabytkami przyrodniczymi i archeologicznymi. Z ramienia Komisji antropologicznej wydelegowano do tej czynności Dr. E. Kiernika i Dr. W. Antoniewicza.

Komisja poczyniła też starania, aby wszelkie zabytki archeologiczne, znalezione czy to przypadkowo, czy też przez delegatów Komisji na terenie okupacji austriackiej w Królestwie Polskiem nie zostały wywiezione do muzeów zagranicznych, ale mogły być zabrane do zbiorów Akademji Umiejętności w Krakowie.

Zwrócono też uwagę na nader szybkie zanikanie, zwłaszcza w czasie obecnej wojny, wszelkich zabytków kultury ludowej i postanowiono chociaż częściowo przyczynić się do uratowania niektórych ich okazów, aby następnie mogły być przechowane w zbiorach muzealnych.

Ze względu na trudne warunki wydawnicze uchwalono:

a) drukować obszerniejsze referaty w sprawozdaniach miesięcznych Akademji z prac, zawierających jedynie rzeczowy materiał i

b) wydawać każdą pracę monograficzną w bardzo streszczonej formie kolejno w osobnych zeszytach, które złożą się następnie na tom cały.

Komisja historii nauk matematyczno-przyrodniczych odbyła jedno posiedzenie, na którym wygłoszono następujące komunikaty naukowe:

1) Dr. J. Lachs: Nieco o krakowskich księgozbiorach lekarskich XVII wieku, 2) Prof. Dr. L. Birkenmajer: Nieznana wiadomość o Macieju Głoskowskim, matematyku polskim XVII stulecia; 3) Dr. A. Birkenmajer: O krytyce tablic Alfonsa, przypisywanej Henrykowi Bate z Mechlinu; 4) Prof. J. Rostafiński: O rogu tura, zabitego w r. 1627 przez Zygmunta III.

Na posiedzeniu tem była ponadto rozważana sprawa dalszych wydawnictw zabytków piśmiennictwa naukowego polskiego i obcego, należących treścią do zakresu działalności Komisji.

Biblioteka Akademii. Inwentarz biblioteczny liczy obecnie dzieł: 46.101, prócz zbiorów Walewskiego: 12.135, Wereszezyńskiego: 4.384, Lubomirskiego: 807 i kontynuacji dzieł wymiennych za wydawnictwa Akademii.

Zbiór map i atlasów liczy 783.

W roku ubiegłym otrzymała biblioteka 449 darów w 519 tomach — między temi z daru księżnej Marji Ogińskiej 255 numerów, obejmujących również dwa rękopisy z XVII i XIX wieku i 5 druków z XVI wieku.

W dziale rękopisów kataloguje się obecnie bogaty zbiór rękopisów z daru p. Dra Franciszka Paszkowskiego.

W czytelni otwartej codziennie od 10 do 2-jej (z wyjątkiem niedziel i świąt i feryj) korzystało, prócz członków Akademii i członków Komisji, 110 osób 1400 razy. Czytano w niej 680 dzieł w 1.300 tomach, rękopisów 241, sprowadzonych z innych bibliotek 46. Na zewnątrz wypożyczono 394 dzieł w 682 tomach.

Zbiór rękopisów liczy obecnie 1836 numerów. Dyplomatów 330.

Sprawozdanie Stacji Naukowej i Biblioteki Polskiej w Paryżu za czas Wielkiej Wojny (sierpień 1913 — czerwiec 1919). Wybuch Wielkiej Wojny przypadł na czas wakacyjny. Z urzędników Biblioteki Polskiej byli obecni w Paryżu pp. Władysław Mickiewicz, kierownik Biblioteki i delegat Akademii w Krakowie, śp. Władysław Strzembosz, kustosz Biblioteki i pomocnik pierwszy bibliotekarza, Kiejstut Jurgielewicz.

Bibliotekarza, p. Józefa Ruffera wojna zaskoczyła i unieruchomiła na trzy miesiące na wsi, na wyspie Oléron, pomocnika zaś drugiego, p. Czesława Leśniewskiego na cały czas wojny w Królestwie Polskiem.

Wobec braku dwu urzędników, zmniejszonej z natury rzeczy ilości czytelników i trudności wynikających z położenia politycznego, p. Władysław Mickiewicz w porozumieniu z przebywającymi w Paryżu członkami Rady miejscowej zarządził zamknięcie wielkiej sali czytelnianej na parterze. Dla czytelników zaś przeznaczył p. Mickiewicz na 2 piętrze obszerną dosyć izbę P. (Posiedzeń), mogącą pomieścić do dziesięciu osób pracujących.

Działalność Biblioteki Polskiej w całym tym okresie ograniczyła się z konieczności do informowania publi-

czności francuskiej i do obsługiwania potrzeb nielicznych pracowników polskich, którzy mogli korzystać z biblioteki: w okresie zimowym od g. 1—4 popoł., w letnim zaś od g. 1—5-ej. Dodać tu należy, że przeniesienie czytelników z parteru na 2-gie piętro usprawiedliwiało porą zimową prócz powodów wyżej wymienionych także brak dostatecznej ilości węgla na opał.

Nieliczni, ale wytrwali i zapobiegliwi pracownicy polscy czerpali stale z księgozbioru naszego, by potem wynikami pracy swej służyć sprawie polskiej w serjach odczytów: francuskich w „Ecole de Hautes Etudes Sociales“ (organizator p. Zygmunt L. Zaleski, który przez półtrzecia roku był zastępcą kustosa ś. p. Władysława Strzembosza) — polskich zaś w Uniwersytecie Ludowym im. Adama Mickiewicza (organizator p. Stanisław Posner) i Polskiej Lidze Nauczania (organizatorki panie Prof. Dr Józefa Joteykówna i Dr Marja Grzegorzewska). Nie wymieniamy tu, dla braku miejsca, licznych innych odczytów i pogadań luźnych polskich i francuskich.

Mniemamy też, że utworzenie katedry literatury i języka polskiego w „Ecole des Langues Orientales Vivantes“ (profesor p. Zygmunt L. Zaleski), byłoby jeśli nie niemożliwe to w każdym razie bardzo utrudnione, gdyby nie istniała w Paryżu Biblioteka Polska.

Poza tem zaspokajaliśmy też potrzeby artystów polskich i francuskich, służąc im wszelkiego rodzaju ilustracjami. Ze zbiorów Muzeum Adama Mickiewicza i Biblioteki Polskiej czerpały również wystawy francusko-polskie.

Zwracało się do nas po utwory sceniczne Kółko amatorskie Towarzystwa Podatkowego Pracującej Kolonji Polskiej w Paryżu. Taksamo szukali u nas ma-

terjalów z dziedziny muzyki śpiewacy i muzycy, biorący udział w koncertach, organizowanych z myślą o propagandzie polskiej.

Służyliśmy wreszcie zbiorami swojemi Komitetowi Narodowemu Polskiemu, w ostatnich zaś czasach wszystkim misjom polskim.

Frekwencja osób za czas wojny przedstawia się w sposób następujący:

Pracowało w Bibliotece

pod koniec r. 1914	—	osób	197
w r. 1915	—	„	1527
w r. 1916	—	„	1019
w r. 1917	—	„	1050
w r. 1918	—	„	816
do 1. czerwca r. 1919	—	„	275.

Muzeum Adama Mickiewicza zwiedziło w czasie tym osób 308.

Jakim był obrót książek wypożyczanych do domu osobom, pracującym naukowo, pokazują cyfry poniższe:

	Wypożyczono książek:	Osobom:
W końcu roku 1914	26	8
w r. 1915	242	134
„ 1916	144	92
„ 1917	120	64
„ 1918	291	160
Do 1. czerwca „ 1919	104	66.

Czasopism mieliśmy, niestety mało.

Otrzymywaliśmy: 1) Pisma miejscowe, paryskie: „Bulletin Polonais“, „Polonje“, „Myśl Polską“, „Głos

Polski“ (z dodatkiem francuskim „La Voix Polonaise“), „L’Echo Polonais“ (pod kilku tytułami), „La Revue de Pologne“, „La Republique Polonaise“, „La Pologne“, „La Pologne Libre“, „Polaka“ i „L’Indépedance Polonaise“;

2) z Le Puy (Francja, dep. Haute Loire) „Jeńca-Polaka“;

3) z Londynu „Prawdę“ i „Tygodnik Polski“;

4) z La Mandrji (Włochy) „Żołnierza Polskiego we Włoszech“;

5) z Ameryki „Dziennik Związkowy“, „Zgoda“ „Głos Polek“, „Wici“ i „Wolną Polskę“;

6) z Piotrogradu „Dziennik Narodowy“, „Dziennik Polski“, „Dziennik Petrogradzki“ (Kurjer Nowy), „Głos Polski“ i „Sprawę Polską“;

7) z Moskwy „Echo Polskie“ i „Gazetę Polską“;

8) z Kijowa „Dziennik Kijowski“, „Kłosa Ukrainie“.

Z obcych otrzymywaliśmy wychodzące w Paryżu: „Bulletin Yougoslave“, „La Nation Tchèque“ i „La Roumanie“.

Otrzymywaliśmy nadto sporadycznie: „Listy Polskie z Dalekiego Wschodu“ (Charbin), „Promień“, „Trybunę“, „Rewolucyjną Armję Polską“, „Polskie Siły Zbrojne“ i inne. W czasach ostatnich zaczęło nadchodzić „Muzeum“ ze Lwowa.

Do pomnożenia zbiorów Biblioteki Polskiej przyczyniły się osoby i instytucje następujące:

Panie Stefanja Frenkel-Reichensteinowa i Iza Ziełińska; panowie: Prof. Dr Józef Babiński, Dr Jan Bielecki, Błociszewski, Dr Konrad Drzewiecki, Dr Władysław Kopaczewski, Dr Edward Krakowski, Stanisław

Markus, Władysław Mickiewicz, Stanisław Posner, Józef Ruffer, Jan Stachurski, ś. p. Jan Strożecki, Zygmunt L. Zaleski — Polish Information Committee, Komitet Narodowy Polski, jakoteż Redakcje pism wyżej wymienionych.

Szanownym Ofiarodawcom składa Biblioteka Polska na miejscu tem najgorętsze podziękowanie.

Z powodu braku funduszków nie czyniła Biblioteka prawie żadnych zakupów. Nabyto zaledwie kilkanaście dzieł za cały czas wojny. Do oprawy daliśmy tylko dwie książki.

Brak funduszków zmusił też Bibliotekę do zawieszenia odczytów czwartkowych, które z innej strony byłoby trudno organizować z powodu braku prelegentów a po części nawet i słuchaczy. Nie należy bowiem zapominać, że część młodzieży kształcącej się poszła do służby wojskowej, część zaś musiała wyteńczyć wszystkie siły, by zapracować na chleb powszedni.

Również z powodu braku funduszków Biblioteka musiała zaprzestać urządzania obchodów na 3. Maja i pielgrzymek na cmentarz polski w Montmorency d. 21. maja.

W łonie ciała urzędniczego Biblioteki Polskiej zaszyły w ciągu okresu tego zmiany następujące.

P. Czesław Leśniewski, drugi pomocnik bibliotekarza, odcięty, jak już raz wspomniano, frontem wojennym, do służby bibliotecznej nie wrócił. Pomocnik pierwszy, p. Kiejstut Jurgielewicz, ustąpił ze swego stanowiska w sierpniu 1915 r.

W samym początku roku 1917 poniosła Biblioteka Polska stratę dotkliwą wskutek zgonu kustosza, ś. p. Władysława Strzembosza, zmarłego 1917.

W czasie choroby ś. p. kustosza zastępował go, a po śmierci jego przejął całkowicie czynności jego jako „zastępcą kustosza“, p. Zygmunt L. Zaleski i pełnił służbę w Bibliotece od lutego 1916 do września 1918 r.

Zaznaczyć tu należy, że kierownik Biblioteki Polskiej, p. Władysław Mickiewicz, zmuszony był w czasie choroby ś. p. kustosza zastępować go w wielu dziedzinach, zwłaszcza zaś w zakresie informowania publiczności francuskiej.

Po ustąpieniu p. Zygmunta L. Zaleskiego, weszła do służby bibliotecznej, od 1. grudnia 1918, p. Bronisława Mońkiewiczówna jako pomocniczka bibliotekarza.

Biblioteki nie zamknęliśmy nigdy, nawet w czasie najgwałtowniejszego bombardowania Paryża i zbiory nasze, na szczęście, nie poniosły żadnej szkody.

W ciągu całej wojny nie odbierała Biblioteka żadnych książek z kraju. Dopiero przed kilku tygodniami książkę Adam Czartoryski i p. T. Łazarski przywieźli nam część wydawnictw najnowszych Akademii Umiejętności. Ostatnio zaś panna Marja Mickiewiczówna przywiozła z Warszawy kilkaset dzieł, ogłoszonych w czasie wojny, a ofiarowanych Bibliotece Polskiej przez Wydawców warszawskich.

Po przebytej szczęśliwie burzy wojennej, w obliczu odradzającego się w oczach naszych Państwa Polskiego, Biblioteka Polska w Paryżu spogląda z ufnością w przyszłość, wierząc, że i w niej niebawem zabije tętno normalnego i mocnego życia.

Podobnie jak w Sprawozdaniach z r. 1918, tak samo i teraz przychodzi zaznaczyć i oplakiwać ubytek ośmiu członków Akademji, a to jednego z Wydziału filologicznego, dwóch z Wydziału historyczno-filozoficznego a pięciu z Wydziału matematyczno-przyrodniczego.

Ś. p. Wilhelm Creizenach, długoletni Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego na katedrze germanistyki, przeniesiony w stan spoczynku w roku 1913, był członkiem czynnym Wydziału filologicznego od roku 1904, a członkiem korespondentem od r. 1895. Od lat młodych poświęcał się studjom nad historją literatury powszechnej, które mu ułatwiała wręcz fenomenalna zdolność do języków. Już pierwsza jego praca, ogłoszona drukiem, p. t. „Versuch einer Geschichte des Volksschauspiels von Doctor Faust“ (1878), zwróciła nań uwagę uczonych. Sławę jednak naukową nie tylko w Niemczech, ale i w Anglii zjednało mu dopiero znakomite dzieło o nowożytnym dramacie europejskim („Geschichte des neueren Dramas“), którego tom pierwszy, poświęcony średniowieczu i początkom odrodzenia, ukazał się w r. 1893; autor zakroił to dzieło na tak wielkie rozmiary, że o skończeniu go sam nigdy nawet nie marzył — zdążył wszakże na szczęście opracować prawie całego Szekspira i współczesny mu dramat angielski — w tomie czwartym (1909) i piątym (1916). Kilka drobniejszych prac ogłosił po polsku w „Przeglądzie Polskim“ („Faust w pomyśle Lessinga“, 1893; „Schillera lata szkolne“, 1887; ocena przedstawienia komedji Szekspira „Jak wam się podoba“, z Modrzejewską, jako Rozalindą, 1884). Jako Profesor naszego Uniwersytetu, położył rzetelne zasługi. Jemu to zawdzięcza szkolnictwo w Galicji znaczne podniesienie

się poziomu przygotowania i wiedzy wśród nauczycieli gimnazjalnych języka niemieckiego.

Ś. p. Ludwik Kubala, Dr. filozofji, emer. Prof. gimnazjalny we Lwowie, członek czynny krajowy Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1903 (Korespondent od r. 1884), zmarł we Lwowie dnia 1 października 1918 r.

Świetna Jego działalność na polu historjograficznym rozpoczyna się w roku 1870 i trwa aż do końca życia. Wszystkim pamiętne są „Szkice z w. XVIII“, mające także na polu literackim niezrównaną wartość. Monografia o Jerzym Ossolińskim jest pierwszym obszerniejszym, bo aż dwa tomy obejmującym dziełem Ludwika Kubali. Znacznie później przybyły: Wojna Moskiewska, Wojna Szwedzka i Wojna Brandenburska, za którymi miała się ukazać Wojna Duńska, dotychczas drukiem nieogłoszona. Cztery te tomy stanowią ukoronowanie działalności sędziwego historyka i tworzą z innymi dawniejszemi pracami Kubali najtrwalszy pomnik, jaki sam autor sobie postawił.

Ś. p. Ks. Stanisław Chodyński, Dr. prawa kanonicznego, Prałat Kapituły wrocławskiej, członek korespondent Wydz. histor.-filozof. od r. 1904, zmarł w Wrocławku w maju r. 1919.

Należał z bliźniakiem swym, dawno już nieżyjącym, ks. kanonikiem Zenonem, do tego grona wybitnych duchownych polskich, którzy z zamiłowaniem poświęcali się badaniom nad historją polskiego Kościoła i literaturę naszą cennymi wzbogacili w tej dziedzinie monografjami. Z dawniejszej generacji wystarczy dla przykładu wymienić księży Jabłczyńskiego, Gackiego, Fabiszka. Bu-

lińskiego i in. Do bliższej epoki należeli ks. Biskup Korytkowski, ks. Arcybiskup Likowski, kanonik Łukowski, ks. Prof. Knapieński i liczne grono współpracowników Encyklopedji kościelnej. Do kollaboratorów tego wielkiego i sumiennego przedsięwzięcia należeli także obaj księża Chodyńscy, a później po śmierci brata już tylko sam ks. Stanisław.

Byłoby niełatwo wszystkie Jego prace wymienić, wystarczy zaznaczyć, że zawdzięczamy Mu bardzo kompletny synodyk kościoła wrocławskiego; serję materiałów objętych nagłówkiem „Monumenta Wladislaviensia“ a liczącym przeszło dwadzieścia zeszytów, zbiór statutów kapituły wrocławskiej, wydany w porozumieniu i w opracowaniu ks. Prof. Fijałka, wreszcie przygotowane do druku dzieło o Prałatach i Kanonikach wrocławskich, mające niejako uzupełnić badania podjęte przez ks. Biskupa Łętowskiego nad kanonikami krakowskimi i przez Biskupa Korytkowskiego nad prałatami i kanonikami gnieźnieńskimi.

Czynne to było nad wyraz życie, oddane wyłącznie albo pracy duchownej albo nauce. Osobiste zetknięcie z Czcigodnym Prałatem pozwalało bliżej poznać nagromadzone przez niego rękopiśmienne skarby, których tylko małą część zdołał ks. Stanisław Chodyński sam opracować, ale z łatwością do korzystania drugim udzielał. Nauka polska wiele Mu zawdzięcza, pamięć o Nim także w Akademji naszej, której był prawdziwym przyjacielem, nie powinna wygasnąć.

Ś. p. Edward Janczewski. Profesor anatomji i fizjologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, był członkiem korespondentem Akademji Umiejętności od r. 1876,

członkiem czynnym od r. 1885, w latach 1887 do 1889 sekretarzem, a w latach 1890—93 i 1907—12 dyrektorem Wydziału matematyczno-przyrodniczego. W świecie naukowym zajął pierwszorzędne stanowisko jako badacz, który do postępu botaniki przyczynił się znakomicie pracami swemi, odnoszącemi się do różnych jej działów, przedewszystkiem do anatomji, morfologji i systematyki roślin. Jemu zawdzięcza nauka między innymi odkrycia, sprostowanie błędnych zapatrywań, rozszerzenie i pogłębienie wiadomości o wzroście i powstawaniu korzeni, budowie rurek sitkowych, rozwoju płciowym grzybów workowych, rozwoju płodnicy krasnorostów, rodni mszaków i paprotników, rzekomo wewnętrznem powstawaniu pączków u skrzypów i t. d. Późniejsze lata ś. p. Janczewski poświęcił głównie pracy na polu systematyki, ograniczonej wprawdzie do dwóch tylko rodzajów: zawilca i porzeczeki, ale zato opartej na jak najszerszych i gruntownych badaniach anatomicznych i fizjologicznych. Za klasyczną monografią rodzaju porzeczeki Towarzystwo przyrodników w Genewie przyznało Zmarłemu nagrodę De Candolle'a, a Towarzystwo aklimatyzacyjne w Paryżu złoty medal im Geoffroy St. Hilaire'a. Poza działalnością ściśle naukową podnieść należy wysoko zasługi ś. p. Janczewskiego jako profesora i dyrektora pracowni botanicznej, tudzież jednego z organizatorów Studium rolniczego w Uniwersytecie Jagiellońskim, a wreszcie też Jego działalność zdążającą do oparcia naszego sadownictwa na naukowej podstawie.

Ś. p. Napoleon Cybulski, Członek czynny Akademji Umiejętności od roku 1891, w latach 1903—1905 Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego, pracę

na polu nauki rozpoczął już w czasie studjów uniwersyteckich w Petersburgu i dał się nią tak zaszczytnie poznać, że w 31-ym roku życia bez własnych zabiegów uzyskał w Uniwersytecie Jagiellońskim katedrę fizjologii, histologii i embriologii; po rozdzieleniu tych przedmiotów na trzy odrębne katedry, ś. p. Cybulski objął katedrę fizjologii i na niej czynny był do śmierci. Od pierwszej chwili wykład swój postawił na wysokim, społecznemu stanowi nauki odpowiadającym poziomie, zorganizował niestrudżonemi zabiegami praktyczne ćwiczenia i z całym wysiłkiem, zachętą, radą, a przede wszystkim własnym przykładem pracy bez wytechnienia, dążył do zapewnienia naszej nauce i wykształcenia jak największej liczby samodzielnych pracowników na polu medycyny i związanych z nią nauk; rezultat pod tym względem odpowiedział w zupełności usiłowaniom zmarłego Profesora. Organizatorskimi zaletami ś. p. Cybulski oddał znakomite usługi tak Wydziałowi lekarskiemu, spółdzielając przy ważnych reformach, przede wszystkim przy reformie studjów lekarskich, jak i całemu Uniwersytetowi, jako znakomity rektor. W pracach Akademji brał niestrudżony udział.

Obdarzony umysłem głębokim i niepospolitym talentem obserwacyjnym, dzięki pracowitości, której nawet ciężka choroba w ostatnich latach życia złamać nie była w stanie, ś. p. Cybulski stanął w rzędzie wielkich uczonych. Licznemi pracami z zakresu histologii, a przede wszystkim fizjologii, zwłaszcza nad zjawiskami elektrycznymi w mięśniach i nerwach, opartemi na bystrych spostrzeżeniach i gruntownie obmyślonych doświadczeniach, uzyskał powszechne uznanie w kraju i zagranicą,

którego wyrazem była m. i. godność członka honorowego przyznana Mu przez ośm Towarzystw lekarskich i przyrodniczych. W r. 1918 ś. p. Cybulski uzyskał nagrodę z funduszu im. Jerzmanowskich za „całą naukową działalność na polu badań fizjologicznych“; była to pierwsza nagroda z tego funduszu, przyznana przez Akademię Umiejętności za zasługi na polu naukowem.

Wypoczynkiem po pracy naukowej była dla ś. p. Cybulskiego działalność w Towarzystwie polskich przyrodników im. Kopernika, w Towarzystwie lekarskiem, spółdział w pracy krakowskiej Rady miejskiej, w organizowaniu Związku handlowego Kółek rolniczych, w Lecznicy związkowej, której był założycielem i członkiem Rady nadzorczej; do obywatelskich zasług Zmarłego należy też inicjatywa reform w zakresie higieny szkolnej oraz podjęcie mozolnych, dokładnych studjów nad żywieniem się ludności.

Spółczeństwo nasze traci w ś. p. Napoleonie Cybulskim wielkiego obywatela i jeden z filarów polskiej nauki, jednego z najczynniejszych i niestrudzonych pionierów wiedzy.

Ś. p. Jan Nepomucen Franke, były Profesor mechaniki w Szkole Politechnicznej we Lwowie, em. Inspektor szkolny krajowy, członek czynny krajowy Akademii Umiejętności od 1885 roku, zmarł we Lwowie dnia 6. sierpnia 1918 r. Ś. p. prof. Franke (urodzony w r. 1846) poświęcał się w pierwszym okresie swej działalności studjom teoretycznym z zakresu mechaniki, zwłaszcza zaś dynamiki układów sztywnych; jego prace nad polodją i herpolodją (1885—1886) są wysoko cennie. Piśmiennictwu polskiemu w dziale nauk ścisłych

zasłużył się cennem i sumiennem dziełem p. t. „Mechanika teoretyczna“, wydanem w Warszawie 1889 roku, oraz kilku innemi pomniejszych pracami. Jako profesor Szkoły Politechnicznej lwowskiej rozwinął nader gorliwą i pożyteczną działalność i dla tej szkoły położył zasługi wybitne. W r. 1878 wydał (wspólnie z A. Jakubowskim) studjum o Macieju Głoskowskim, w roku zaś 1884 ukazała się znakomita monografia Jego pióra o Janie Brożku, najwybitniejszym matematyku polskim XVII stulecia. Przyszędźszy do innej dziedziny działalności ś. p. Jan Franke poświęcił lata wyteżonej pracy szkolnictwu krajowemu średniemu, w jednym z najważniejszych, długo zaniedbanym dziale szkół realnych i zawodowych. W czynnościach Akademji Umiejętności ś. p. J. Franke brał gorliwy udział, interesując się, przez długie lata, gorąco i szczerze jej pracami i dopomagając w nich chętnie. Dzielnemu pracownikowi, zasłużonemu obywatelowi kraju, należy się wdzięczna pamięć społeczeństwa.

Ś. p. Piotr (Maurycy Marjan) Duhem, Profesor fizyki teoretycznej Uniwersytetu w Bordeaux, członek czynny zagraniczny Akademji Umiejętności od r. 1904, umarł w Bordeaux w r. 1917, mając zaledwie 56 lat. Umysł jasny i ścisły (i w tym względzie typowo francuski), uczony głęboki i nadzwyczajnie wszechstronny, pracownik niezmordowany, pisarz wytworny i utalentowany, Duhem był jednym z przywódców badania w tej fazie rozwoju fizyki, w której próbowano rozszerzyć zasady i pojęcia termodynamiki do całokształtu zjawisk fizycznych i demicznych i objąć niemi wiedzę naszą o nieożywionej przyrodzie. Po wielkim Amerykaninie J. Willardzie Gibbsie, Duhem był może największym

z pośród nowoczesnych przedstawicieli tego kierunku naukowego. Lista rozpraw zgasłego uczonego jest olbrzymia; wymieniamy tylko dzieła obszerniejsze, jak *Le Potentiel thermodynamique* (1886 i 1895); *Leçon sur l'Electricité et le Magnétisme*, 3 tomy (1891—92); *Traité de Mécanique Chimique*, 4 tomy (1897—1899); *Théorie thermodynamique de la Viscosité, du Frottement et des faux Equilibres* (1896); *Dissolutions et Mélanges* (1893); oraz wspaniałe pomnikowe dzieło p. t. *Traité d'Energétique ou de Thermodynamique Générale* (2 tomy, 1911), którem uwieńczył płodną i pamiętną swoją działalność w fizyce teoretycznej.

Duhem zajmował się również chętnie filozofją nauki: słynny szkic p. t. *L'évolution de la Mécanique* (1903), książka *La Théorie physique* (1906) świadczą o głębokości jego myślenia. W późniejszych latach historia wiedzy stała się ulubionym przedmiotem Jego dociekań (*Les Origines de la Statique*, 2 tomy, 1905; *Etudes sur Léonard de Vinci*, 3 tomy, 1906—1910). Wielkiego dzieła p. t. *Le système du Monde, histoire des doctrines cosmologiques de Platon à Copernic*, które był świetnie rozpoczął, nie zdołał niestety dokończyć.

Duhem był w bliskich i bardzo przyjaznych stosunkach z przedstawicielami nauki polskiej; sympatji, którą dla Polski żywił, dawał kilkakrotnie wyraz. Francja i nauka wszechludzka tracą w nim umysł potężny, głęboki a kulturalny, ogarniający widnokreśli bardzo rozległe. Cześć jego pamięci.

Ś. p. Józef Książczyński, Profesor matematyki Uniwersytetu lwowskiego, członek korespondent Akademji Umiejętności od r. 1900. Zmarł w Stryju d. 30 marca

1919 r., w 64 roku życia. Ś. p. Puzyna zajmował się rozmaitemi działami analizy matematycznej, zwłaszcza zaś teorią funkcyj analitycznych, której też poświęcił obszernie i wyczerpujące dzieło (2 tomy, Lwów 1898—1900); w tem dziele dał wierny obraz ówczesnego stanu tej nauki.

Prawy i zacny człowiek, wyborny i zamiłowany nauczyciel uniwersytecki i prawdziwy przyjaciel młodzieży, ś. p. Prof. Puzyna poświęcał wiele czasu i sił dla dobra katedry, którą chlubnie zajmował oraz Uniwersytetu, do którego był gorąco przywiązany. Osobiste i publiczne nieszczęścia i klęski zasnuły niestety żalobą późniejsze lata tego pracowitego i zasłużonego żywota.

Sprawozdanie szczegółowe o pracach naukowych, dokonanych przez pojedyncze Wydziały i Komisje Akademji, znajduje się już w odbite w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Dołączona do tego Sprawozdania bibliografja obejmuje wydawnictwa, które się pojawiły od ostatniego posiedzenia publicznego, pozatem jest niemało bądź rozpoczętych, bądź nawet daleko w druku posuniętych publikacyj, które ukażą się w najbliższych miesiącach.

Wojna i jej skutki w całej pełni panują dotychczas w Europie, a przedewszystkiem w naszym kraju, mimo rozejmu z państwami centralnemi, owszem niebezpieczeństwo otacza groźnie przedewszystkiem Państwo Polskie, a to z trzech frontów, i epoka wielkich i nader niebezpiecznych zawikłań bynajmniej nie ustała.

Byłoby zbyt cieżkiem roztaczać daleko idące poglądy, można tylko mieć ufność, że, jak dotychczas, potrafimy

stawić czoło i nadal wszystkim klęskom, które nas spotkały i których szereg nie jest jeszcze wyczerpany. Czekając na lepsze czasy kreślimy sytuację Akademji, jaka się wytworzyła i podajemy tak fakty dodatnie, jak liczniejsze, niestety, wydarzenia, które dotychczasową równowagę, mocno już zachwianą, mogą na większy niż kiedykolwiek szwank narazić.

Dotacje Akademji tak państwowe jak krajowe wpłynęły za oba kwartały roku bieżącego. Ich wartość uległa tak znacznemu obniżeniu z powodu deprecjacji waluty, że Akademia była zniwolona wniesć do Ministerstwa Wyznań i Oświecenia przedstawienie oparte na ścisłych cyfrach, z których wynika konieczność uregulowania tej sprawy w jak najkrótszym czasie. Miarodajne czynniki uczynią niewątpliwie, co odpowiada interesom Akademji i na co pozwala stan finansów Państwa Polskiego.

Z nowych zapisów wymienić należy następujące: 1) Dr. Skobla koron 20.000 z przeznaczeniem na badania językowe. Wypłata legatu nastąpi w dniach najbliższych; 2) Ś. p. Kaliszewskiego obejmujący koron 72.663 h 8. Z tego funduszu w myśl ofiarodawcy utworzone być mają nagrody; 3) Zapis ś. p. Teodora Ziemińskiego obciążony dożywociem i deponowany w Banku Handl. w Warszawie. Kwota legowana obejmuje w listach zastawnych r. 34.000 i w pożyczce wojennej polskiej r. 2000 oraz marek 1200.

Ponadto do funduszu Kostrowickiego przybyło, mianowicie do funduszu żelaznego, kor. 7020.00 za list wylosowany na 3000 r., oraz f. Bucewicza powiększył się o kwotę kor. 4476 h. 85.

Fundusz rezerwowy podniósł się do kwoty koron

693.892 h. 80, przyczem tak jak w latach poprzednich pewne kwoty na mocy uchwał Walnego zgromadzenia używane są na rozmaite cele naukowe.

Sprzedaż wydawnictw osiągnęła kwotę kor. 89.646 h. 17, a więc przeszło dwa razy tyle co w roku zeszłym. Biorąc w rachubę niższą wartość pieniądza rezultat ten finansowy nie przedstawia się zbyt świetnie. Prawdopodobnie i w roku bieżącym z tego samego źródła wpłynie mniej więcej taka sama kwota do kasy Akademji.

Rachunek bieżący oprocentowuje się coraz słabiej, w ostatnich miesiącach daje tylko 1%, kwoty składane na książeczkach wkładowych przynoszą 2%. Przy losowaniu walorów akademickich Akademia ponosi dotkliwie straty z powodu, że listy stoją obecnie bardzo wysoko. Aby temu złemu zaradzić lokuje się wylosowane efekty w pożyczce państwowej oprocentowanej po 5%. Również i na rachunku bieżącym trzyma się tylko te kwoty, które do rocznego obrotu są niezbędne.

O trudnościach, połączonych z rozwiązaniem spraw drukarskich i z nabywaniem potrzebnych gatunków papieru, już kilkakrotnie była mowa w poprzednich sprawozdaniach. Nie myślimy powtarzać z pewnością dobrze już znanych szczegółów. Wystarczy zaznaczyć, że z rokiem 1919 weszła nowa taryfa, która podniosła o znaczną sumę koszt książek przez Akademię publikowanych. Cennik ten został uchwalony do pierwszego lipca b. r. Ponowne pertraktacje toczą się koło zniesienia pracy zecerskiej na akord, i dążą do wprowadzenia ogólnej podwyżki 125%. Nie można obecnie o ostatecznym rezultacie prejudykować, ale przy niektórych zecerach (nie mówimy o maszynowych) podwyżka obracać się będzie

koło 375—400 koron miesięcznego zarobku. Jeżeli się zważy, że równocześnie zamierzonym jest wprowadzenie cła od papieru, podobno w wysokości 30.000 koron od jednego wagonu (10.000 kilo), oraz cła od wyprodukowanych książek zagranicą w wysokości rzekomo 225 marek od 100 kilo, to zyska się od razu przegląd stosunków, które mogą zapanować u nas niebawem na polu drukarstwa i pokrewnych zawodów. Co na ten wypadek wypadnie uczynić i postanowić, nie da się na razie przewidzieć; w każdym razie publikacje naukowe i wydawnictwa podręczników dla szkół średnich i wyższych przechodzą kryzys dotychczas niebywały. Odbija się to również na naszym dziennikarstwie, ale tej sprawy, jako z działalnością Akademji i różnych towarzystw naukowych bezpośrednio niepołączonej, obecnie nie dotykamy.

Mimo wszystko Instytucja nasza starała się rozmaite swoje przedsięwzięcia naprzód posuwać.

Tak wykończony został w roku bieżącym trzech-tomowy przekład tragedji Eurypidesa, dzięki niestrudzonej pracy p. Jana Kasprowicza.

Tak bez przerwy idą dalsze przygotowania do słownika staropolskiego, któremi kieruje Prof. Łoś.

Dzięki Prof. Rozwadowskiemu rozpoczęło się nowe wydawnictwo „Język Polski“, którego świeżo dwa zeszyty ukazały się na widok publiczny.

Komisja orientalistyczna przestała być tylko planem, ale przyobleka się w szaty większych i ważnych publikacyj.

Przewodnik bibliograficzny jako „Bibliograjja Polska“ miesięczna spełnia mimo największych trudności swoje zadania.

Encyklopedia polska walczy z swymi współpracownikami, których zabrano do Komisji kongresowej. Gdyby nie trudności z korektą w Paryżu, pierwszy tom obejmujący epokę średniowieczną, byłby się dawno ukazał, a drugi poświęcony epoce nowożytnej takżeby znacznie się posunął. Ale wszelkie wysiłki rozbijają się na razie o szkopyły, wyrastające wciąż nad głową Komitetu redakcyjnego.

Komisja historii sztuki duży tom swych Prac musiała przerwać, bo zabrakło papieru na kontynuację.

Ile jest różnych w podobnem położeniu Komisyj, którym tylko środki techniczne przeszkadzają w podjęciu ważnych i oddawna przygotowanych publikacyj?

Wydział III-ci nie przerywa swych mozolnych wydawnictw, ale również walczy z trudnościami, na które się nie skarży, ale które zna najlepiej zasłużony Sekretarz Wydziału III. Prof. Kulczyński.

Rozpoczęta temu niedawno „Flora Polska“ przeszła ze stadjum prac przygotowawczych, i stosunkowo szybko postępuje pod kierownictwem Prof. Szafera.

Biblioteka polska w Paryżu, mimo wszelkich trudności i zmian w personalu urzędniczym nie przestaje fungować i zasługa to niemała Czcigodnego Delegata Akademji p. Władysława Mickiewicza. Przed kilku dniami nadeszło pierwsze od czasów wojny sprawozdanie obejmujące okres lat 1914—1919. Szczegóły tam podane najlepiej stwierdzają przebyte trudności i przewyciężone przeszkody.

U w a g a. Druk tego Sprawozdania ukończony został 15 czerwca 1919 roku.

POSIEDZENIE PUBLICZNE
POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
DNIA 29 LISTOPADA 1919.

I.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA KAZIMIERZA MORAWSKIEGO.

Obchodzimy dziś doroczne święto nauki i pracy. Akademia przyczyniała się w smutnych latach przeszłości do utwierdzenia spójni myśli i uczuć w rozdartych ziemiach naszej Ojczyzny. Nie wątpimy, że ta łączność w przyszłych latach jeszcze się wzmocni, skoro padły zapory nas przedzielające, i witać wśród naszego grona możemy braci z Warszawy, Wilna, Poznania, którzy dotąd wskutek nieszczęśliwych kraju warunków nosili miano zagranicznych członków Akademji.

Óżyż po zdarzeniach, które przeszły nad naszymi głowami i wstrząsły naszym sercem, nastąpić ma teraz niedziela wczasowania i wypoczynku? Broń nas od tego Boże! Wszyscy stanąć muszą teraz do pracy, do wysiłku; nie wolno już ani wyłącznie patrzeć w przeszłość i ubierać się w stroje klęski i żałoby, nie wolno też mrzonkami w dalekie przyszłości wybiegać dziedziny i odrywać dłonie od znoju. Wszystkie drogi są otwarte; prócz tej jednej, która jest drogą nieprawości, szlakiem, na którym pokalać można imię Polski, kiedy się własną osobę

stawia wyżej od publicznego dobra, frymarczy świętem Ojczyzny imieniem i szanownemi jej zasobami.

W troskach dnia dzisiejszego wszyscy wyglądamy wielkiego człowieka, któryby wcielił w siebie to wszystko, co w narodzie jest zacnem i dobrem a przeprowadził nas zwycięsko przez niebezpieczeństwa i mgły chwili obecnej. Zanim się mąż ten ujawni i odsłoni, ciężą na zbiorowych ciałach, które zrzeszeniem zastępują wielkiego człowieka, tem większe obowiązki, aby pracą i trudem przodować wśród narodu. W ich rzędzie poczesne miejsce zajmuje nasza Akademia.

Przeżyła ona ciężkie czasy w latach ostatnich, które niczego w Polsce nie oszczędziły. A serce i prawda każą temu, którego po lat szeregu zbrakło między nami, wystawić gorące i wdzięczne świadectwo, iż jasnym swym umysłem, sercem gorącym i niezmordowaną pracą przeprowadził naszą Instytucję bez szwanku wśród mnogich zaiste niebezpieczeństw, które jej zagrażały. Dzisiaj trudności są jeszcze z każdym dniem dotkliwsze. Zubożeliśmy w ludziach, którzy wskutek nowych warunków i potrzeb kraju rozbiegli się na wsze strony, techniczne niedomagania rosną coraz bardziej wskutek tego, że praca ręczna zamyśla nad pracą duchową osiągnąć przewagę; doprowadziło to do ograniczenia druków i publikacyj, które są przecie istotnym objawem i celem naszej pracy i życia.

Mimo tego nie ustajemy w naszych przedsięwzięciach, owszem staramy się rozszerzyć zakres naszego działania. W ostatnich czasach torowaliśmy tak drogę do nawiązania ściślejszych stosunków z Akademjami Zachodu. Ma to rzucić i utrwalić pomost do romańskiej

myśli, związać nas z ruchem umysłów za granicą. Każdy uczony polski zyska na tem dużo, skoro się zapozna bliżej z wielkimi problemami, zajmującemi myśl zachodnią, skoro odmierzy swą małość wobec zadań i wysiłków światowych. Zacieśnić też zamierzamy stosunki z polskimi towarzystwami naukowemi, które wspólną z nami myślą i miłością ożywione solidarnie podejmować będą różne prace i trudem z nami się dzielić.

Od kilku dni nazywa się nasza Akademia: Polską Akademią Umiejętności. Że w przeszłości była ona choć nie z tytułu, jednak z treści rdzennie polską, to zasługą tych mężów, którzy od początku w niej przodowali. Wspomnijmy więc z serdeczną wdzięcznością u progu nowej epoki nazwiska Majera, Smolki i Ulanowskiego i wreszcie tych dwóch, którzy serdeczną przyjaźnią związani spoiли swe nazwiska z naszą Instytucją. Jeden z nich, Szujski, gorące swe nauki i wspomnienia rzucał często z tego miejsca pośród słuchaczy, drugi Tarnowski, był stałym, wiernym, ofiarnym Ojczyzny miłośnikiem. Bódcem im było niezachwiane pragnienie poprawy naszej doli; dla nas bodziec ten pozostanie a przybędzie do niego inny, równie obowiązujący: głębokie poczucie naszej odpowiedzialności. Wobec tej odpowiedzialności czujemy się często małymi, nieudolnymi, ale skrzepią nas w zachodach wielkie zamiary i zadania i stała dobra wola, aby rozwijało się zdrowe i jędrne ziarno nauki i stąd jak krwi krążenie rozchodziło się do bliższych, i dałby Bóg, najdalszych kończyn i granic Polskiej Rzeczypospolitej.

Następnie Sekretarz Generalny odczytał depeszę Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego:

Warszawa, Belweder.

„Żałując, że nie mogę być obecnym na pierwszym w Niepodległej Ojczyźnie uroczystem posiedzeniu Akademji Umiejętności przesyłam Jej w tym dniu święta nauki polskiej życzenia jak najświetniejszego rozwoju. Akademja Umiejętności, stając się obecnie najwyższą Instytucją naukową dla całej Polski, ma do spełnienia wielkie zadanie. Niechaj zamykając poprzedni okres swojej działalności, w którym niespożyte zasługi położyli Majer, Szujski, Dietl, Tarnowski i Ulanowski, spełnia chlubnie nadal na chwałę imienia polskiego swoje posłannictwo stojąc na straży jednej z najidealniejszych placówek pracy narodowej i wszechludzkiej“.

J. Piłsudski.

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego Prof. K. Kostaneckiego.

Druk sprawozdania Sekretarza Generalnego, ś. p. Prof. Bolesława Ulanowskiego, ukończony został dnia 15 czerwca, gdyż wedle pierwotnego zamiaru publiczne posiedzenie doroczne Akademji miało się odbyć w początku lipca b. r.

Działalność Wydziałów, Komisyj, postęp wydawnictw Akademji od czasu wydrukowania sprawozdania uwzględnione będą w przyszłorocznem sprawozdaniu, natomiast już obecnie zdać musimy sprawę z ważniejszych zdarzeń, jakie od tego czasu zaszły w Akademji.

Przedewszystkiem wspomnieć musimy o dalszych bolesnych stratach, jakie Akademja poniosła.

Ś. p. Mieczysław Kowalewski, Profesor zoologii w Akademji rolniczej w Dublinach i Docent tego przedmiotu w Szkole politechnicznej lwowskiej, Członek Wydziału matematyczno-przyrodniczego od roku 1917, zmarł w czerwcu 1919 r. Pracę naukową rozpoczął w r. 1882 jako uczeń Uniwersytetu warszawskiego studjami nad wymoczkami. Bawiąc następnie w latach 1884—86 za granicą, pracował nad embriologją ryb, po powrocie zaś do kraju zajął się zupełnie u nas zaniebanym działem robaków pasorzytujących w zwierzętach,

a później także pierścienicami i w tym zakresie ogłosił w publikacjach polskich i obcych cały szereg prac faunistycznych, opisowych i anatomicznych, któremi zyskał prawo do najwyższego uznania i trwałej pamięci w historii fizjografii polskiej i helmintologii.

Ś. p. Ignacy Matuszewski, Członek-korespondent Wydziału filologicznego od maja r. 1918. Na wiosnę r. 1919 mianowany profesorem zwyczajnym historii literatury powszechnej na Uniwersytecie Warszawskim, umarł pod jesień tegoż roku, nie zdążywszy nawet objąć tego stanowiska. Należał On do najuczciwszych krytyków polskich i był wśród nich jednym z tych bardzo niewielu, którzy swoje sądy estetyczne opierają nie tylko na osobistych wrażeniach, ale na naukowych podstawach współczesnej estetyki, a przez to wydawać mogą o utworach literackich sądy możliwie przedmiotowe. Drugą zaś wybitną cechą Zmarłego było stosowanie do badań krytycznych metody porównawczej, opartej na niezmiernie szerokiej znajomości literatury wszechświatowej. Dziełem swoim p. t. „Słowacki i nowa sztuka“, które położyło mocne podwaliny pod estetyczną ocenę poezji Słowackiego, jako przesłańca i zwiastuna modernizmu, postawił sobie ś. p. Matuszewski trwały pomnik w dziejach nauki polskiej.

Ś. p. Bolesław Ulanowski, urodzony w Brześciu Litewskim w r. 1860, zmarł 27 września b. r., nie dochodząc do sześćdziesiątego roku życia, a więc w pełni swej działalności. Życie Jego poświęcone było wyłącznie nauce, Uniwersytetowi i Akademji. Na wszystkich tych trzech polach swojej działalności okazał się pracownikiem niezmordowanym, pełnym wyższej myśli, polotu,

oryginalności, indywidualności, o temperamentie bujnym, wprost gorączkowo do pracy się rwałym, nie znającym wytehnienia ani przeszkód. Była to natura na wskrós samodzielną, oddziaływująca na drugich niezmiernie silnie, bo nie tylko bogata w coraz to nowe pomysły, ale z całą energją dążąca do przelania ich w umysły i w serca swojego otoczenia.

W nauce zapisał swoje nazwisko od pierwszych swoich występów świetnymi głoskami w kilku zbliżonych do siebie działach. Rozpoczął od studjów nad polityczną historją średniowiecza, ale szybko ogarnął swemi pracami zbliżone dziedziny. Doszedłszy do przekonania, że podstawą dla krytycznego opracowywania źródeł średniowiecznych muszą być przedewszystkiem badania z zakresu dyplomatyki i innych pomocniczych nauk historii, rzucił się z całym zapałem na to zaniebane wówczas u nas pole badań i doprowadził swoje prace w tym kierunku do doskonałości. Uchodził, i słusznie, za jednego z najznakomitszych paleografów europejskich. Uzyskawszy przy zakończeniu swoich studjów uniwersyteckich obok doktoratu filozoficznego doktorat prawny, zwrócił rychło swe dalsze badania naukowe w kierunku poszukiwań i badań nad rozwojem życia prawnego w dawnej Polsce. Począwszy od r. 1884, kiedy ogłosił pierwsze swoje wydawnictwo dawnych polskich tekstów prawnych, drukuje odtąd co roku przez lat trzydzieści pięć liczne rozprawy i wydawnictwa z zakresu historii prawa polskiego, prawa kanonicznego i niemieckiego w Polsce, historii społecznej, historii nauk i poglądów politycznych. Wieki średnie pozostały dla niego zawsze dziedziną pracy szczególnie umiłowaną, ale żadna

epoka nie była mu nigdy obcą. W każdym swoim studjum umiał pogodzić krytycyzm, akrybję badania, drobiazgowość i wierność w odtworzeniu szczegółów z szerokim ujęciem tła, z postawieniem nawet i najdrobniejszej kwestji w sposób szeroki i porównawczy, potracający o ważne problemy wiedzy. Już pierwsze Jego prace konstrukcyjne, jak np. praca o pokucie publicznej w Polsce, okazują rękę mistrzowską, a przez wprowadzenie rozwoju prawnego Polski w związek z rozwojem Czech, Węgier i innych krajów do nas zbliżonych torują literaturze naukowej nowe drogi. Z biegiem czasu poruszał i rozwiązywał śp. Ulanowski w podobny sposób coraz to nowe kwestje naszych wewnętrznych i społecznych dziejów, a żałować wypada, że nie wszystkie pytania, jakie poruszył, danem mu było do końca opracować i rozwiązać. Obok znacznej ilości prac wykończonych, drukowanych niemal bez wyjątku w „Rozprawach“ Akademji, świadczy o Jego rzutności, pracowitości i wszechstronności kilkadziesiąt odczytów na posiedzeniach Akademji w ciągu ostatnich lat trzydziestu, których niestety nie zdołał wykończyć, ale z których pozostały w naszych wydawnictwach obszerne streszczenia (w „Sprawozdaniach“). Będą też one stanowiły na długie lata impuls dla późniejszych prawników do dalszych badań, jako wyraz zawsze oryginalnego i zawsze lotnego, ale zarazem niezwykle gruntownego umysłu.

Obok prac krytycznych i syntetycznych pozostawia po sobie śp. Ulanowski ogromny dorobek naukowy w wydawnictwach. Jako znakomity paleograf i dyplomatyk miał pierwszorzędne kwalifikacje na wydawcę, i istotnie też okazał się takim. Nie było archiwum i bi-

bljoteki w Polsce, nie było również znaczniejszego za granicą, do którego by nie był dotarł w poszukiwaniu za źródłami umiłowanych przez siebie dziedzin historii średniowiecznej. Z biegiem czasu urosły ogromne swojemi rozmiarami i swoją wartością „Teki Ulanowskiego“, przepisywane niemal zawsze jego własną ręką, co jest rękojmią zupełnej ich dokładności. Z tych to „tek“ wydobyte pojawiały się co roku nowe wydawnictwa, niektóre niesłychanie żmudne i trudne (żeby tylko wymienić wydania najstarszych ksiąg sądowych), wszystkie przynoszące materiał pierwszorzędnej doniosłości, mało znany i nie wyzyskiwany przed nim. Jak pomysłowym i oryginalnym był w wyszukiwaniu nowego materiału, świadczą także jego zbiory, jak np. wydawnictwo ksiąg wiejskich, retoryk i formularzy, zapisków herbowych, kapitulnych i konsystorskich. Niewydane dotąd „Teki Ulanowskiego“, nabyte przez Akademię, będą również na długie lata źródłem nowych podniet i informacji dla przyszłych badaczy polskiej przeszłości.

Obok tych zasług uczonego i wydawcy, położył także śp. Ulanowski pierwszorzędne zasługi jako organizator pracy naukowej w Akademji. Członkiem-korespondentem Wydz. hist.-filoz. Akademji został w r. 1888, członkiem czynnym naszej Instytucji w r. 1894. W r. 1897 został Sekretarzem Wydziału historyczno-filozoficznego. Już w ostatnich latach sekretarjatu Stan. Smolki wyręczał go w obowiązkach Sekretarza Generalnego, które następnie objął oficjalnie w r. 1902. Jako Sekretarz Generalny wniósł do Akademji cały zasób przymiotów swojego umysłu i swojego charakteru: ogromną pracowitość i obowiązkowość, rzutność i ini-

cjatywę, pomysłowość i wyobraźnię. Będąc człowiekiem teorji i nauki, okazał się na tem stanowisku jako pracownik o niesłychanie trzeźwym i praktycznym sposobie działania. Nie tylko naukowe ale i materialne potrzeby i interesy Akademji otoczył jednokową starannością i zaradzał im z tą samą umiejętnością. Celem Jego było zapewnić Akademji pod względem materialnym możliwą samodzielność: do tego zmierzały zarówno Jego oszczędność, ukrócająca bezwzględnie wszystkie niekonieczne wydatki, jak organizacja sprzedaży wydawnictw, przeprowadzana z ogromną ścisłością, jak niezwykle pomysłny Zarząd funduszami i finansami Akademji, które (jakby instynktem wypadki wojenne przeczuwając) starał się doprowadzić do możliwej równowagi. Zasługą Jego niezmierną pozostanie rozszerzenie gmnachu Akademji, dokonane na rok przed wojną. Dzięki oszczędności i racjonalności swojego zarządu finansowego, był zawsze w stanie znaleźć hojne fundusze na wydawnictwa, podróże i badania bardzo kosztowne, jakich równych w czasach powojennych z pewnością nie da się podjąć prędko; dość wymienić takie jak Monumenta paleograficzne, Encyklopedia polska, ekspedycje do Szwecji i Węgier i t. p., i t. p. Pracy organizacyjnej nie pojmował zresztą nigdy w ciasnych granicach szablonu: jak wszędzie, gdzie działał, tak i w Akademji był dla swego otoczenia źródłem coraz to nowych podniet; był owem centrum życiowem, z którego wychodziła przez lat dwadzieścia coraz to nowa inicjatywa, coraz to oryginalniejsze i śmielsze pomysły do działania. Ileż to nowych myśli rzucił i u nas śp. Ulanowski w serca i umysły swojego otoczenia? Ileż ich weszło

bujnym plonem, a nikt może nie będzie wiedział, jak wielkim był Jego udział przy rzuceniu ziarna w rolę i przy pracach przygotowawczych nad zbiorem plonu.

Uwzględniając, że praca w Akademji, choć tak wydatna i znakomita, nie wyczerpuje jeszcze całej działalności śp. Zmarłego (dość wymienić pracę we Wszechnicy Jagiell. i w Drukarni Uniwersyteckiej, którą zresztą silnemi węzłami starał się zawsze z Akademią naszą złączyć) — należy wyrazić podziw nad bujnością tej organizacji duchowej, i nad poświęceniem wszystkich sił aż do ostatniego tchnienia dla wielkiej sprawy Nauki Polskiej.

Pamięć nieodżałowanego swego Sekretarza Generalnego, którego zasługom wobec Akademji należne uznanie oddał w swem przemówieniu p. Prezes, uczciła Akademia nabożeństwem żałobnem za Jego duszę w dniu dzisiejszego publicznego posiedzenia, a w dniu wczorajszym odbyła się uroczysta Akademia ku Jego czci, urządzona przez Akademię Umiejętności łącznie z Senatem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Przemówienie Rektora Uniwersytetu, Prezesa Akademji i odczyt Prof. Kutrzeby o naukowych zasługach Zmarłego, wygłoszone podczas tego żałobnego obchodu, uchwalono wydać kosztem Akademji, dołączając wizerunek Zmarłego wedle portretu Leona Wyczółkowskiego; dochód z rozsprzedaży uchwalono przekazać Wzajemnej Pomocy U. U. J. celem utworzenia funduszu ś. p. Bolesława Ulanowskiego.

Pozostałe po Prof. Ulanowskim teki, zawierające cenne kopje z archiwów, które przez długi szereg lat gromadził, oraz pozostałe po Nim w rękopisie prace, jako też kilka starych rękopisów, będących Jego własnością,

zakupił Zarząd Akademji i przekazał je Wydziałowi historyczno-filozoficznemu do naukowego zużytkowania.

Ś. p. Tadeusz Wojciechowski, Profesor historii polskiej na Uniwersytecie Kazimierzowskim we Lwowie, członek czynny Wydziału historyczno-filozoficznego od roku 1887, był ostatnim z wielkiej plejady historyków, którzy przed przeszło pół wiekiem rozpoczęli swoją wielką pracę naukową nad historją naszych dziejów. Jego prace naukowe odznaczała wymowna świeżość i oryginalność pomysłów i fenomenalna zdolność konstrukcyjna; najchętniej inął się kwestyj, rozświetlonych skąpo przez źródła, które umiał przez wyzyskiwanie najdrobniejszych wskazówek rozwiązywać w sposób niespodziewany. Już pierwsza Jego praca, p. t. Chrobaeja. wydana w r. 1873, zwróciła na Niego ogólną uwagę uczonych; wskazał w tej pracy na nowy materiał źródłowy, poprzednio zgola nieużytkowany: nazwy miejscowe na obszarze ziem polskich, sięgające w wielkiej mierze w epokę przedhistoryczną, i z nich starał się odbudować obraz pierwotnych stosunków Polski. Nieukończoną przez Niego pracę podjął potem szereg innych badaczy, z wielką korzyścią dla nauki. W innych pracach, w których rzadko wychodził poza epokę pierwszych wieków istnienia państwa polskiego, a badał dzieje roczników polskich, omawiał kwestję mnichostwa Kazimierza Odnowiciela, szukał rozwiązania zagadki początku rodziny Piastów; szereg takich prac ogłosił w osobnym tomie p. t. „Szkice historyczne XI wieku“, odznaczające się nie tylko świetną metodą, lecz także i wytworną formą przedstawienia rzeczy. A jakkolwiek nie należał do płodnych autorów, niejedno zaś z rozwiązań

zagadek historycznych, które dał, jak dotyczące się Piasta lub sporu Bolesława Śmiałego z biskupem św. Stanisławem, nie zyskały w całości uznania przez świat historyczny, to jednak rozjaśniły studja Jego bardzo wiele najciemniejszych kwestyj z naszych dziejów. a zawsze wnosily ożywczy ferment w dotyczące badania.

Obok prac ściśle historycznych, przygotowywanych i obmyślanych latami, ogromny zasób pracy i myśli włożył w pomnikowe dzieło o Katedrze na Wawelu, łączące w harmonijny sposób, wyjątkowy wśród prac z zakresu nowej historii sztuki, wiadomości z roczników, kronik, dokumentów, czy żywotów świętych, z temi wiadomościami, które dają mury Katedry i tych murów kształty. Umiał w tych murach czytać tak, jak czytał w średniowiecznych tekstach; dał rzecz świetną, mogącą za wzór służyć konstrukcyjnej pracy.

Walne Zgromadzenie administracyjne członków Akademji w dniu 27 marca uchwaliło zmianę dotychczasowego statutu.

Zmiana ta była konieczna wobec zmienionych warunków naszego bytu państwowego; to też nowe postanowienia polegają głównie na przystosowaniu przepisów do nowych stosunków, unormowaniu stosunku Akademji do naczelnych władz Państwa Polskiego; jako nazwę ustalono: Polska Akademya Umiejętności; siedzibę stałą mieć będzie Akademya w Krakowie. Koniecznem okazało się powiększenie liczby członków czynnych krajowych na każdym Wydziale z 16 na 20, aby umożliwić przede wszystkim po zniesieniu granic naszych dzielnic wliczenie jako członków czynnych krajowych tych uczonych polskich, którzy wobec brzmienia dawnego statutu

byli członkami zagranicznymi. Poza tem wprowadzono drobne zmiany, jakie na podstawie doświadczenia w ciągu lat okazały się pożądane.

Statut ten przedłożony do zatwierdzenia za pośrednictwem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzyskał w dniu 22 listopada 1919 zatwierdzenie Naczelnika Państwa.

Zarząd Akademji i Walne Zgromadzenie z dnia 27 marca b. r. uważały tę reformę statutu za tymczasową; w liczniejszym gronie swych członków, uwzględniając nowe warunki polskiego ruchu naukowego, nieskrępowanego dotychczasowymi pętami, nowe wyłaniające się potrzeby, przystąpi Akademia do ułożenia statutu, któryby w całej pełni zapewniał rozwój Instytucji na użytek nauki polskiej.

Na razie w obrębie nowego statutu Akademia będzie się starała odpowiedzieć zadaniom swym wobec nauki polskiej i społeczeństwa.

Ruch naukowy, powstrzymany w ostatnich latach wypadkami wojennymi, budzi się ze zwiększoną siłą, ilość prac na Wydziałach, w Komisjach specjalnych rośnie, powstają nowe projekty wydawnictw. Niestety trudności piętrzą się z dnia na dzień.

Troską wielką Akademji są walory, będące w posiadaniu Akademji, stanowiące w części jej majątek, w znaczniejszej o wiele części pozostające tylko w administracji Akademji a będące własnością różnych fundacyj na cele naukowe, humanitarne, stypendyjne. Wartość tych walorów i płynących z nich odsetek skutkiem zniżki waluty straciła do tego stopnia znaczenie, że płynący stąd dochód Akademji uległ olbrzymiej redukcji,

a fundacje nie mogą sprostać swemu przeznaczeniu. Zarząd Akademji zainicjował konferencję zawodowych prawników, ekonomistów, dyrektorów banków i na podstawie tej narady przedłożył Ministerstwu Skarbu prośbę o opiekę Państwa nad temi walorami.

Olbrzymie podwyższenie kosztów druku, nieprawdopodobna zwyżka cen papieru i niemożność nabycia niektórych jego gatunków, potrzebnych na kontynuowanie rozpoczętych wydawnictw, hamują rozpęd wydawniczy, niektóre wydawnictwa trzeba było na razie wstrzymać, a nawet przerwać, trzeba było wprowadzić pewne ograniczenie co do objętości prac, ilości odbitek i t. p.

Koszta administracji i konieczność podwyższenia plac personalu kancelaryjnego i bibliotecznego, koszta opału, oświetlenia, całe mnóstwo innych wydatków wzrastają tak niepomierne, iż dotychczasowe dochody Akademji i uposażenie jej ani w przybliżeniu nie wystarczają na opędzenie wydatków, a jeszcze od 1 listopada na podstawie nowej ustawy sejmowej muszą wszystkie instytucje państwowe opłacać należność pocztową za wszelkie wysyłki, co dla Akademji wobec rozlicznej korespondencji i rozsyłki wydawnictw przedstawia bardzo znaczny nowy roczny wydatek. Konieczne jest podwyższenie dotychczasowej dotacji, którą wypłacało Ministerstwo i Wydział krajowy, conajmniej dziesięciokrotne, aby wyrównać różnicę w dochodach i wydatkach. W tym celu wniosła Akademia podanie do Rządu Polskiego, wczoraj właśnie otrzymaliśmy wiadomość, że dotacja Akademji na rok bieżący będzie podwyższoną. Akademia ufa, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministerstwo

Skarbu w zrozumieniu doniosłości zadań pospieszy jej ze stałą wydatniejszą jeszcze pomocą, aby Akademia mogła sprostać dotychczasowemu obowiązkowi i nie uchylać się od nowych zadań.

A zadań tych jest coniemniara.

Przed wojną ukończony właśnie został nowy budynek, mający służyć na rozszerzenie Akademii, na bibliotekę, magazyny, biura Zarządu, Wydziałów i Komisji, na pomieszczenie zbiorów fizjograficznych, antropologicznych, archeologicznych, które dotąd z powodu szczupłości miejsca nie mogły być nie tylko odpowiednio rozmieszczone, ale w znacznej ilości musiały pozostawać nierozpakowane w skrzyniach. Stał nowy gmach, ale brak mu wewnętrznego urządzenia, brak opału, brak sił pomocniczych i służby. Biblioteka wymaga gruntownego uporządkowania, nowych szaf, półek, oprawy od lat nagromadzonych książek, wprowadzenia oświetlenia elektrycznego, odpowiednich zabezpieczeń od ognia, skompletowania wielu wydawnictw, potrzebuje dla uporządkowania, dla umożliwienia regularnego korzystania z niej odpowiednich sił i obsługi. Magazyn wydawnictw Akademii wymaga uporządkowania, archiwum Akademii ugrupowania rzeczowego i chronologicznego, będące w posiadaniu Akademii przedmioty sztuki, jak rzeźby i obrazy, umiejętnego oznaczenia i skatalogowania, gdyż dopiero katalog wydany drukiem uprzyęściłby te zbiory ogółowi.

Wszystkie te cele wymagają ogromnych wydatków jednorazowych, wymagają znacznych stałych kwot na opędzenie rocznych wydatków.

Po otwarciu Uniwersytetów w Warszawie, Poznaniu, Wilnie i Lublinie i innych szkół wyższych, ruch nauko-

wy w Polsce żywsem zabije tętmem a tem samem powstanie potrzeba wzmożenia ruchu wydawniczego Akademji, wyłoni się także niezawodnie konieczność nowych przedsięwzięć naukowych. Akademja wita z radością tę dla nauki polskiej doniosłą zapowiedź i w miarę środków będzie tym wzmożonym potrzebom starała się zadość uczynić. Liczymy w tej współpracy na zespół wszystkich naszych polskich Uniwersytetów, a w równej mierze i na współdziałanie Towarzystw naukowych, istniejących już dzisiaj we Lwowie, Warszawie, Poznaniu, Wilnie, Toruniu i innych, które niezawodnie wnet powstaną. Akademja będzie się starała wejść z nimi w jaknajbliższą łączność i ma nadzieję, że harmonijne współpracownictwo, o które się starać będzie, o które prosi i na które liczy, wyjdzie na pożytek i chlubę polskiej nauki.

Akademja już dawniej nie ograniczała swej działalności do Ziemi polskich, już dawniej opiekowała się stale Stacją Naukową Polską, Biblioteką Polską w Paryżu, przez szereg lat wysyłała polską Ekspedycję naukową do Rzymu.

Nad Stacją Polską w Paryżu ciężkie zawisły chmury. Dotychczas utrzymywała się Stacja Paryska z dochodów domu przy Quai d'Orléans, a przytem z subwencji Wydziału Krajowego w kwocie 6000 koron, darów i odsetek od niektórych fundacyj, złożonych w Akademji przez Ofiarodawców, którzy uznając znaczenie Stacji Paryskiej cheieli do rozwoju jej się przyczynić i byt jej zapewnić; z własnych funduszków Akademja nie mogła na cele Stacji Paryskiej łożyć i wedle układu, na mocy którego przejęła Stację od Towarzystwa historyczno-lite-

rackiego w Paryżu w roku 1891, nie była do tego obowiązana.

Od szeregu lat już Akademja myślała o tem, aby mieszkań niektórych w domu przy Quai d'Orleans nie wynajmować i użyć ich na rozszerzenie biblioteki, czytelni i zbiorów, ewentualnie na mieszkanie dla bibliotekarza i stypendystów; na pokrycie ubytku w dochodzie, jakiby wyniknął z utraty czynszu, miała Akademja nadzieję pozyskać inne fundusze. W obecnej chwili zaniechanie wynajmowania mieszkań i zrzeczenie się czynszu, wypłacanego w frankach zachwiałyby budżetem Stacji, tak, iż dochody nie starczyłyby nawet na pokrycie bieżących wydatków, a wydatki te (opał, płace) wzrastają, natomiast dochody ze specjalnych funduszy, z których odsetki wpływają w koronach, reprezentują znikomą sumę wobec spadku korony. Akademja mimo to z wysiłkiem Stację dalej utrzymuje i musi dążyć do zabezpieczenia jej bytu. Jest to jedyna biblioteka w Paryżu dla poznania rzeczy, odnoszących się do Polski i do stosunków Polski z Francją. Przed wojną frekwencja w czytelni i bibliotece była duża, podczas wojny służyła biblioteka swemi zbiorami Polskiemu Komitetowi Narodowemu, następnie uczestnikom Konferencji pokojowej; Stacja Paryska odgrywała rolę informatora i dla swoich i dla cudzoziemców. Tę rolę Stacja paryska odgrywać musi i na przyszłość w wyższej jeszcze mierze. Ale na to musi Stacja być dobrze urządzona; konieczne jest opróżnienie choćby części wynajmowanych mieszkań dla rozszerzenia jej, zapewnienie opalania całego gmachu; ponadto musi posiadać odpowiedni personal naukowy i pomocniczy, stałego służącego, którego dotychczas nie

ma. Co więcej, sam dom przy Quai d'Orleans, stary, potrzebuje bardzo dużych wkładów, aby mógł jeszcze jakiś czas służyć.

Spółeczeństwo polskie nie może dopuścić do tego, aby Stacja Paryska przestała istnieć, zwinięcie jej byłoby nie tylko klęską dla nauki polskiej, ale i klęską na polu polskich stosunków międzynarodowych. Inne narodowości mają swoje instytuty, czy stacje, czy biblioteki w Paryżu, a mniejsze nawet przystępują do ich stworzenia w tem centrum ruchu wszechświatowego.

Akademja jest przekonana, że z czasem podobne stacje naukowe powinny powstać w innych stolicach światowych. Akademja ma nadzieję, że mającą za sobą chlubną tradycję szeregu lat Ekspedycję rzymską Akademji będzie można znów powołać do życia. Rząd polski zwrócił się do Akademji o opinię w sprawie projektowanego w Rzymie Polskiego Instytutu archeologicznego. Akademja uznając doniosłość stworzenia takiego Instytutu ma nadzieję, że dopóki środki Państwa Polskiego nie pozwolą na stworzenie i utrzymanie takiego instytutu, wymagającego znacznego nakładu, nawiązanie do poprzedniej działalności Ekspedycji Rzymskiej Akademji, położy pod niego podwaliny.

Na wiosnę bieżącego roku otwarły się przed Akademją widoki nowych szerszych jeszcze zadań:

Akademja nasza otrzymała zaproszenie do wzięcia udziału w Zjeździe Akademij Państw sprzymierzonych i zaprzyjaźnionych, odbyć się mającym w lipcu w Brukseli.

W ciągu wojny powstał bowiem z inicjatywy astronoma amerykańskiego Hale projekt założenia organizacji

naukowej, która obejmowałaby państwa sprzymierzone, zaprzyjaźnione oraz państwa neutralne z wykluczeniem państw centralnych. Jak dowiedzieliśmy się, było to zasługą Delegata Akademji przy Stacji Paryskiej, p. Władysława Mickiewicza, iż Akademia nasza została zaproszona do udziału w naradach nad zorganizowaniem tej współpracy.

Z nadesłanych tymczasowych projektów organizacji wynikało, że celem Zjazdu miało być zorganizowanie współpracy w dziedzinie nauk przyrodniczych, zarówno w zakresie czystej nauki jako też jej rozlicznych praktycznych zastosowań na polu matematyki, astronomji, geodezji i geofizyki, radjotelegrafji, fizyki, chemji, biologji i nauk lekarskich, geologji, geografji oraz bibliografji ogólnej. Ile w każdej z tych dziedzin wyłania się nie tylko teoretycznych zagadnień, ale i praktycznych zadań, wymagających międzynarodowego zespołu i współpracy, nie będę tu wyszczególniał. Ku temu ma służyć w obrębie ogólnej organizacji szereg związków, unij międzynarodowych, poświęconych osobnym naukom, bądź też szczególnym zagadnieniom. Unje te mają dążyć do tych samych celów, jak międzynarodowe umowy, jakie od kilkudziesięciu lat państwa cywilizowane zawierały między sobą w sprawach naukowych i ich praktycznych zastosowaniach, a które skutkiem wojny uznane zostały za nieważne i nieistniejące.

Koszta takich badań, które pociągnąć za sobą muszą urządzenie odpowiednich pracowni, stworzenie specjalnych komitetów, koszta ogólnej organizacji muszą być bardzo znaczne. Organizatorowie tej wielkiej międzynarodowej współpracy liczą wprawdzie na to, że znajdą

się ofiarodawcy, którzy poprą wydatnemi zapisami szerokie jej cele — w krajach, gdzie uniwersytety mają olbrzymie majątki, wystarczające na całkowite ich utrzymanie, gdzie, jak w Ameryce całe Uniwersytety z zapisu jednego ofiarodawcy mają zapewniony byt na stulecia, gdzie Akademje, Biblioteki publiczne otrzymują milionowe zapisy, nadzieja ta z pewnością nie jest płonna. Ale jednak koszta tej nowej wielkiej organizacji międzynarodowej muszą ponieść na razie wyłącznie Państwa do niej przystępujące.

Do związku tego mają przystąpić Państwa, a każde Państwo ma być reprezentowane przez upoważnioną przez jego Rząd Akademię, a o ile w niektórych Państwach Akademje nie istnieją, bądź przez umyślnie utworzoną Radę badań naukowych, bądź przez inne instytucje lub grupy instytucyj, bądź wreszcie bezpośrednio przez Rząd. Akademje miałyby więc rolę pośredników pomiędzy państwami i rolę kierowników pracy w kraju, a przez delegatów swych miałyby wpływ na ogólny kierunek tej wielkiej międzynarodowej organizacji. Powzięte na zjeździe w Brukseli uchwały miały być prawomocne dopiero po zatwierdzeniu (ratyfikacji) przez odpowiednie Rządy, które oświadczą gotowość swych Państw przystąpienia do międzynarodowego związku.

Akademja nasza była zdania, iż Państwo Polskie nie może uchylić się od udziału w tem ważnem i doniosłem przedsięwzięciu i chętnie na siebie wzięła rolę pośrednika, ale wobec tego, że Rządy Państw właściwie zaciągają przez przystąpienie do organizacji na szereg lat stałe i to znaczne zobowiązania, zawierają umowę międzynarodową, Akademja zwróciła się do Rządu Pol-

skiego z prośbą o decyzję, czy Rząd Polski godzi się na współdziałanie w Zjeździe brukselskim delegata Akademji, któryby na miejscu zaznajomił się dokładniej z warunkami i przyszłymi zobowiązaniami Państwa Polskiego wobec tej Rady międzynarodowej badań naukowych a współdziałaniem swym mógł od początku zaznaczyć i nasze postulaty.

Rząd polski zgodził się na wysłanie przedstawiciela Akademji, poczem Akademia wybrała swym delegatem w Zgromadzeniu brukselskiem Prof. Władysława Natanson. Po powrocie do Krakowa Prof. Natanson złożył Akademji i Rządowi Polskiemu obszernie sprawozdanie, które zostało wydrukowane i złożone odpowiednim Władzom Państwowym jak również rozesłane Członkom Akademij i rozmaitym polskim instytucjom naukowym.

We wrześniu znów otrzymała Akademia zaproszenie do wzięcia udziału w Zjeździe w Paryżu dla omówienia sprawy stworzenia analogicznej organizacji na polu nauk humanistycznych celem wspólnych przedsięwzięć, publikacyj zbiorowych i wzajemnego popierania prac i zadań z zakresu nauk filozoficznych, filologicznych, historycznych, moralnych i społecznych (Union académique internationale). Statut tej Unji również przedłożony ma być Rządowi do zatwierdzenia.

W Zjeździe paryskim za zezwoleniem Rządu Polskiego brał udział Prezes Prof. Morawski i Dyrektor Wydziału filologicznego, Prof. Rozwadowski, których sprawozdanie również ukazało się w druku.

Wydział matematyczno-przyrodniczy i podobnie Wydział filologiczny wraz z Wydziałem historyczno-

filozoficznym wybrały Komitety, które na podstawie referatu Prof. Natansona, Prezesa Morawskiego i Prof. Rozwadowskiego opracują wspólnie z Zarządem dokładny projekt układu, mocą którego Akademia zostaje upoważniona do reprezentowania Państwa Polskiego w „Radzie międzynarodowej badań naukowych“ i w „Unji akademickiej międzynarodowej“, a wszelkie ciężary, jakie bezpośrednio lub pośrednio stąd wynikną, poniesie Skarb Państwa.

Zobowiązania finansowe, które Rząd Polski musi przyjąć stałe na siebie, jeśli Polska ma brać stały udział w obudwu organizacjach, będą bardzo znaczne, tymwięcej, że pomimo zastrzeżeń naszego delegata na Zgromadzeniu w Brukseli koszta wspólne rozdzielono na biorące udział państwa wedle klucza na podstawie ilości ludności, co dla naszego kraju jest bardzo niekorzystne.

Akademia Umiejętności nie może obciążać się stałym rocznym wydatkiem, który w krótkim czasie wzrośnie do znacznej kwoty, tak samo urządzenie odpowiedniego biura, przyjęcie sił pomocniczych do prowadzenia korespondencji w obcych językach musi przejść na koszt Państwa. Akademia na podstawie uchwały wczorajszego Walnego Zgromadzenia, które oświadczyło się w zasadzie za przystąpieniem do obudwu organizacji, będzie w razie przyjęcia układu przez Rząd Polski reprezentowała Rząd Polski w tej międzynarodowej organizacji, będzie działała w zastępstwie naszego Rządu; przyjmuje ona na siebie moralny obowiązek organizowania u nas odpowiednich działów pracy i czuwania nad jej kierunkiem, aby nauka polska w tym wielkim międzynarodowym zespole godne

zajęła stanowisko. Odpowiedzialność to wielka, obowiązek ciężki, ale konieczny, doniosły i wdzięczny, a może i w następstwa ważny nie tylko pod względem naukowym, ale i praktycznym ciężarny.

Czekają więc Akademię naszą w najbliższym czasie zadania ważne, które musi spełnić i wobec kraju i na arenie międzynarodowej. Pomimo piętrzących się trudności przystępuje Akademia do nich z otuchą, ale od poparcia Rządu Polskiego, od poparcia całego społeczeństwa zawisło, czy Akademia tym zadaniom, których doniosłość w całej pełni ocenia, do których urzeczywistnienia z całych sił dążyć pragnie, będzie mogła istotnie sprostać.

Komitet naukowy funduszu im. ś. p. Dr. Władysława Kretkowskiego zajął się, jak w roku zeszłym, urządzaniem dodatkowych wykładów i ćwiczeń z zakresu matematyki czystej w Uniw. Jagiellońskim.

Dzięki temu funduszowi wykładali w obu półroczach następujący prelegenci: Prof. Dr. Jan Sleszyński, Doc. Dr. Antoni Hoborski, Doc. Dr. Alfred Rosenblatt i Prof. Włodzimierz Stożek.

Na Walnem administracyjnym posiedzeniu, które się odbyło dnia 28 listopada 1919, dokonane zostały następujące wybory:

Na **Wydziale filologicznym** wybrani zostali członkami czynnymi krajowymi:

Dr. Stanisław Windakiewicz. Prof. literatury pol. na Uniw. Jag.;

Dr. Tadeusz Sinko, Prof. filologii klasycznej na Uniw. Jag.

Członkami korespondentami na tymże Wydziale wybrani zostali:

Dr. Juljusz Kleiner, Prof. literatury pol. na Uniw. w Warszawie;

Dr. Jan Kasprowiez, Prof. filologii porównawczej na Uniw. we Lwowie;

Dr. Konstanty Wojciechowski, Prof. liter. pol. na Uniw. we Lwowie;

Dr. Karol Appel, Prof. językoznawstwa na Uniw. w Warszawie;

Dr. Marjan Szykowski, Prof. literatury pol. na Uniw. Jag.

Na **Wydziale historyczno-filozoficznym** wybrani zostali członkami czynnymi krajowymi:

Dr. Franciszek Ksawery Fierich, Prof. prawa na Uniw. Jag.;

X. Dr. Jan Fijałek, Prof. historii kościelnej na Uniw. Jag.

Członkami korespondentami na tymże Wydziale wybrani zostali:

Dr. Władysław Heinrich, Prof. filozofji na Uniw. Jag.;

Prof. Jan Koehanowski, Prezes Towarzystwa Naukowego Warszawskiego;

Dr. Władysław Semkowicz, Prof. historii na Uniw. Jag.

Dr. Stanisław Zakrzewski, Prof. historii polskiej na Uniw. we Lwowie.

Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym członkami korespondentami wybrani zostali:

Dr. Karol Dziewoński, Prof. chemji na Uniw. Jag.;

Dr. Konstanty Janicki, Prof. zoologii na Uniw. w Warszawie;

Dr. Ludomir Sawicki, Prof. geografji na Uniw. Jagiellonskim.

Zeszłoroczne Walne Zgromadzenie wybrało jeszcze dwóch uczonych z Warszawy na członków korespondentów Wydziału filologicznego. Nazwiska ich, jako poddanych zagranicznych nie mogły być wówczas podane do publicznej wiadomości, gdyż wybory te wymagały w myśl statutu zatwierdzenia dawnego Rządu austr. Dzisiaj wobec zmienionych warunków naszego bytu państwowego odpada ta konieczność. Członkami tymi są:

Prof. Gabrjel Karaffa-Korbut z Warszawy, oraz

Ignacy Matuszewski, krytyk i literat, który wkrótce po wyborze zmarł w Warszawie.

Na tem zamykamy niniejsze sprawozdanie, a prelegent na ten rok zaproszony, Prof. Dr. Kazimierz Morawski, odczyta swoją pracę p. t.: „Rzymianie i Germanie (u schyłku Państwa Rzymskiego)“.

Rzymianie i Germanie

(z epoki schyłku państwa rzymskiego)

przez

Kazimierza Morawskiego.

Wielkie imperjum rzymskie, najpotężniejszy twór polityczny wszystkich ludów i wieków, obejmował ogromne przestrzenie od Szkocji na północy aż do pustyni afrykańskiej, od Atlantyku na zachodzie aż do Mezopotamji azjatyckiej. Trzy rzeki broniły głównie wrogom przystępu do wnętrza tych obszarów. Ren osłaniał je od wschodnich Germanów, Dunaj odgradzał rzymsko-helleńską cywilizację od północnego barbarzyństwa, a wreszcie na wschodzie Eufrat był działową rzeką między sferą ambicji politycznej Rzymu i rosnących w siłę Partów. Wielkie te przestrzenie rzymskiego panowania słabo były jednak bronione. Bo przecie ku straży tak olbrzymich granic nie wystarczało 300,000 wojska, którem Rzym rozporządzał za Augusta, ani też nawet miljon ludzi, które Dioklecjan w początku czwartego wieku porozstawiał na krańcach ogromnego państwa. Nie zapewniały też bezpieczeństwa pasma i linje utwierdzone, które się ciągnęły i wznosiły na rozmaitych kończynach jako zapory przeciw najeźdźcom. Parcie barbarzyńców przełamywało częstokroć naturalne i sztuczne warownie;

i w pierwszym już po Chrystusie wieku przelewały się co chwilę przez Ren fale Germanów, w drugim zaś stuleciu obręcz Dunaju zaczęła trzeszczeć i pękać pod naporem naciskających z północy barbarzyńców. Cesarz Marek Aureli walczył tak z markomańskimi najeźdźcami przez lat szereg i wśród tych znojów dokonał życia w północnym Wiedniu. Atoli właściwa wędrówka stanowcza północnych plemion na południe, te ruchy, które gminoruchami nazywamy, zaczęły się dopiero przy schyłku wieku czwartego i odtąd były jak taranem w krusze i kruszące powoli rzymskiej budowy głązy i spoidła. W r. 378 przegrał cesarz Valens pod Adrjanopolem bitwę z Gotami i stracił życie a rok ten uznano powszechnie za przełomowy, zwrotny i zapowiadający proces konania głównej państwa rzymskiego połaci.

Dlaczego ci Germanie usiłowali gwałtownie wtargnąć w rzymskie dziedziny? Wszak niepodobna przypuścić, aby brak lub głód ziemi wypędzał ich w świat daleki, bo w Germanji nie było dotąd przeludnienia, a całe obszary ziemi czekały dopiero na ludzki trud i pracę. Jednak przy pierwotnem, ekstensywnem gospodarstwie kawałek gruntu, którego się należycie nie obrobiło, nie mierzwiło, wyjaławiał się prędko, a energii nie starczyło na osuszanie moczarów lub rudowanie nowych pobliskich polan, które mogły być zapewnić świeże i obfitsze plony. Wygodniej więc nieledwie było sięgnąć doraźnie po ponętniejsze, sposobniejsze grunta, które po stronie rzymskiej uśmiechały się do nowych przybyszów. Wszak w państwie rzymskiem liczne ziemie leżały odłogiem wskutek tego, że ludność nie rozmnażała się prawidłowo, że dalej często chłopi i dzierżawcy, którzy

na latyfundiach rzymskich uprawiali pewne działki, opuszczali te łąny pod obuchem podatków i innych ciężarów, które na nich nakładano. Prócz tego zaś materialnego bodźca pędził do rzymskiego imperjum barbarzyńców prąd bardziej idealny, nęcił ich urok, który po wszystkie czasy cywilizacja i słońce na dzikie osobniki mglistej północy wywiera.

A więc koło r. 375 zakotłowało na granicy dunajskiej Rzymu. Słyszymy, że wtedy Goci pod naporem dzikich Hunnów, którzy ze swych siedzib nad Kaspijskim morzem ruszyli ku zachodowi, przekroczyli Dunaj i wtargnęli do Tracji. Odtąd jednym ciągiem zaczęły się te najazdy ponawiać i ściągać do wnętrza państwa Gotów, Alanów, Wandalów, którzy coraz dalej wylewali się w kierunku południa i zachodu. Te wędrówki nie były jednak bardzo tłumnymi; zastępy germańskie pojawiające się z kolei na ziemi rzymskiej liczyły co najwyżej po kilkanaście tysięcy ludzi. Dziw więc prawie bierze, że dawne, zorganizowane państwo, nie oparło się zwycięsko tym ruchawkom, że nie umiało położyć tamy napaściom ludzi, którzy zapewne fizyczną siłą mogli górować nad Rzymianami, ale nie dorównali im ani organizacją, ani dyscypliną, ani wojennym wyćwiczeniem. Różne powody złożyły się na tę słabość Rzymu i niedomagania.

A naprzód to poczucie starczości, upadku, które wielokrotnie znajduje wyraz w literaturze schyłkowej Rzymu. Stwierdzano tu, że ludzie karłowacieją, że przyroda staje się nieurodzajną, że wszystko w niej maleje i drobnieje. O tym *mundus senescens* mówił n. p. obszerniej św. Cyprian niejednokrotnie (de mortalitate 25; ad

Demetrianum 3). Takie poczucie wypływa niewątpliwie z jakiegoś upadku duszy, a beznadziejnością wątpi wszelki wysiłek i postęp. Prócz tego moralnego zwątpienia, inne bardziej dotykalne i określone przyczyny wytwarzały brak siły i oporności w ówczesnem imperjum i społeczeństwie. Przedewszystkiem dawna spoiwość państwa coraz bardziej słabła i luźniła się. W pierwszym rządzie powstawał na polu religji zamęt i rysować się zaczęły wśród mieszkańców państwa głębokie, zasadnicze różnice. Do dawnych bogów przybywali coraz nowi ze wschodu; a ta mieszanina wiar osiągnęła już w trzecim wieku ogromne rozmiary. Naprzód bożyszcza Egiptu, potem zaś perskie bóstwo słońca, Mithras, zaczął Jowisza wypierać z przewaźnego i centralnego stanowiska. A ponadto ujawniło się w religijnej dziedzinie niebawem najwięcej zasadnicze przeciwieństwo między pogaństwem i nową chrześcijańską wiarą, która w końcu trzeciego wieku szerokie już zataczała koła i wpływy. Świat tedy dzielić się zaczął na dwa obozy, przejęte bardzo odmiennymi poglądami na świat i życie; kiedy też zwykłe lub nadzwyczajne ciosy spadały na ludzkość, poganie przypisywali to gniewom bogów swych coraz bardziej upośledzonych, chrześcijanie zato, wyrzucając bałwochwalcom, iż trwają upornie przy dawnych wierzeniach, twierdzili, że kary boże słusznie spadają na w błędach trwające społeczeństwo. Zbladło znaczenie Jowisza kapitolńskiego i przygasł też majestat dawnej stolicy, Rzymu. Tę detronizację Rzymu jako świata stolicy utwierdza ostatecznie wzrost Konstantynopola w początku czwartego wieku. Nowy gród zwrócony jest ku wschodowi, który w pojęciach i wierzeniach teraz przeważną odgrywa

rolę a z wzmożeniem się potęgi Partów wielkiem wciąż Rzymowi zagraża niebezpieczeństwem. Od Hadrjana czasów przydawano jednak Rzymowi przydomek: *aeterna*; sławiono teraz jego świetność i nieśmiertelność, jakby już poezja zamierzała złocić gasnące blaski i słowem zażegnawać grożący upadek. Bo od Dioklecjana, t. j. od końca trzeciego wieku państwo nawet administracyjnie rozpada się na kilka działów, jeden cesarz rządzi zachodem, a drugi wschodem. Następnie w czwartym wieku mamy wprawdzie jeszcze próby łączenia całej władzy w jednym ręku; w piątym atoli po Theodosjuszu podział na zachodnie i wschodnie cesarstwo ustala się stanowczo. Państwo zachodnie ma za sobą cały urok historycznej wielkiej przeszłości; wschodnie tymczasem obejmuje dziedzinę starych kultur a czerpie nową barbarzyńską siłę głównie w Illyricum, złożonem z Moesji i Dacji i innych krajów naddunajskich. Stąd pochodzili, jak wiadomo, w trzecim już wieku i następnych dzielniejsi władcy; Sirmium, dzisiejsza Mitrowica słowiańska, była macierzą bardzo wielu cesarzy.

A obok tych rozdwojeń, rozłamów moralnych i politycznych walniej jeszcze się przyczyniło do upadku Rzymu i państwa zwątlenie ducha wojskowego i wojska. Piersią swoich italskich obywateli parł przez długich lat szereg Rzym naprzód i tą piersią zasłaniał następnie kraj swój od wrogów. Legjony za republiki zasilaly się przeważnie młodzieżą w Italji urodzoną. Ale za cesarstwa z biegiem czasu stosunki zmieniły się zupełnie. Odkąd Hadrjan rozporządził, że legjony z prowincyj w których stoją załogą, miały się uzupełniać lokalnie, krok pierwszy był zrobionym w kierunku zaniku italskiego żywiołu

w legionach. Italja odzwyczajając się zaczęła stopniowo od służby wojskowej; a cesarze nawet niechętnie przyjmowali stąd ludzi do szeregów, bo mniej ufali Italczykom, jak półbarbarzyńskim niekiedy obywatelom z prowincji. Słusznie powiedziano, że cywilizacja zaczęła teraz uwalniać poniekąd od służby wojskowej a państwo oddało się w opiekę podbitych barbarzyńców nad Renem i Dunajem. Pierwszy krok do zbarbaryzowania armji rzymskiej był już w ten sposób zrobionym; żołnierzy pobierano jednak jeszcze przynajmniej z ludzi przynależnych do państwa rzymskiego, z żywiołów mających prawa obywatelskie Rzymu. Niebawem jednak przestano się zatrzymywać na tej pochyłości. Zaciąg w granicach państwa nie dostarczał wkrótce dostatecznych kontyngentów; wielkie obszary tu były wyludnione, inne zajęte przez latyfundja bogatych senatorów, którzy rozdzielali je między dzierżawców, coloni. Na tych tedy coloni chciał na razie wielki organizator Dioklecjan oprzeć siłę wojska rzymskiego i ducha jego odrodzić. Tymczasem zamiary te zawiodły. Bo tych coloni liczba malała stopniowo, skoro ucisk podatkowy rosnący przy ówczesnem pomnożeniu liczby urzędników (*plus accipientium quam dantium* mówił Lactantius, de mortibus persecutorum 7), dał się krwawo we znaki, a ugniatały nadto więzy, które właściciel na swych dzierżawców nakładał; wielu z nich opuszczało przeto swe stanowiska¹⁾. Tych zaś, którzy zostali na miejscu, wszelkimi sposobami, jak wykupem

---

¹⁾ Uciekali oni często do barbarzyńców wśród których woleli ubogą wolność, niż udrękę podatkową w państwie rzymskiem; por. Orosiusa hist. 7, 41, 7: *Romani qui malint inter barbaros pauperem libertatem quam inter Romanos tributariam sollicitu-*

pieniężnym, wiele właściciele uwalniali od poboru, aby przecie ziemi nie ogałacać zupełnie z przeredzonych i tak pracowników. Za cesarstwa osadzano też wcześniej na opuszczonych gruntach granicznych od północy i zachodu Germanów sprowadzonych z poza Dunaju i Renu; już w trzecim wieku pracowali wszędzie tacy koloniści po kresowych prowincjach. Mieli oni tam uprawiać ziemię osierociałą i zarazem strzec jej przed najazdem wrogów. Z biegiem czasu utwierdził się wskutek tego coraz bardziej obyczaj, że wśród niepodległych Germanów pobierano zasiłki dla rzymskiego wojska, opierając całe bezpieczeństwo państwa na tym silnym, a jednak tak niepewnym żywiole. Już Marek Aureli w drugim wieku uzupełniał swe hufce przez zaciągi wśród niepodległych Germanów. W końcu zaś czwartego wieku, za Theodosjusa, proces ten jest w pełni dokonany, wojsko jest zupełnie zbarbaryzowane (Zosimos 4, 30), tak że nawet skarb wojskowy nazywają przeważnie *fiscus barbaricus*. Wobec gnuśniejącego Italczyka i wskutek wyludniania się państwa rzymskiego zwrócono pożądlive oczy na siłaczy północnych, upatrując w nich rękojmię pracy na roli i walki za ziemię. Już poeta Lucanus mówił, mając na myśli miękkość cywilizacji epoki cesarskiej, o plemionach północy, „których z trwóg największa, strach śmierci nie ugniata...“⁴. Teraz siłę germańskiej zaufano prawie wyłącznie i oddano się w opiekę. Więc Germanie mieli Rzym i państwo bronić przed

---

dinem. Niejeden przystąpił może do band chłopskich, które od trzeciego wieku pod nazwą Bagaudae buntowały się często nie tyle przeciw panowaniu rzymskiemu, co przeciw rządowi rzymskich panów.

innymi pobratymczymi Germanami. W szeregach rzymskich rozbrzmiewały odtąd pieśni germańskie, ów *barditus*, okrzyk wojenny, który od pomruku poczynając przybierał następnie na pełni i dźwięku. Słyszano go za Juljana Apostaty wśród zastępów cesarskich pod Strassburgiem, a kiedy w końcu czwartego stulecia Germanie najeżdżali granice państwa rzymskiego, rozbrzmiewały u najeźdców germańskich pieśni sławiące przodków, a w obrończem wojsku rzymskiem ów wspomniany *barditus* (Ammianus Marcell. 31, 7, 11). Zaś na piosenkach rzecz się nie mogła skończyć i inne poważne sprowadzić musiała niebezpieczeństwa.

Już to, że wojska owe, które Rzym wtedy wysyłał ku swej obronie, były zbyt drobne, nieliczne, zawierało w sobie zarzewie niepowodzeń. A większych armij państwo utrzymać i na jednym miejscu wyżywić w końcu czwartego i w ciągu piątego stulecia nie było już w stanie. Pieniądz, do którego dodawano przymieszkę lichego kruszcu, przynajmniej w połowie, tracił na wartości i sile nabywczej. W wojsku tedy i innych zakresach musiano uiszczać żołdy i zapłaty w naturze, zaczynała się tak gospodarka naturalna, która odtąd miała trwać przez szereg stuleci. Otóż dla wojska licznego zapasów naturalnych na jednym miejscu nagromadzić nie można; gospodarka taka wyklucza więc liczniejsze armie. To też widzimy, że przeciw Germanom wystawiano hufce niewystarczające i narażano się półśrodkami na ciągłe klęski i przegrane. Lecz i w samem wojsku obcego pochodzenia kryły się licznych niebezpieczeństw posiewy. Któż bo mógł być pewnym tych zastępców, któż zaręczyć, że nie zbuntują się przeciw państwu. W początkach

piątego wieku przemawiał grecki retor Synesjos przed cesarzem Arkadjuszem ostrzegając, by z wilków nie robiono pasterzy, Gotom, którzy do służenia nie do rozkazywania się nadają, nie przysparzać znaczenia w wojsku, wreszcie, aby Rzymian wychować ponownie na rycerskich ludzi. Słowa te świadczą o jasnym zrozumieniu położenia. Wśród Germanów wybijali się książęta i wybitni ludzie na przewodnie w państwie rzymskiem stanowiska; zostawali jenerałami, ministrami wszechwładnymi, jak n. p. Wandal Stilicho za Honorjusza i potem tylu innych. Któż tedy mógł ręczyć, że w ich duszach nie zrodzi się instynkt nienawiści przeciw Rzymowi, poczucie rodzimej siły wobec wątlego starczego otoczenia? Kiedy ci przewodni i przemożni ludzie spostrzegli, że mają przed sobą i nad sobą osobistości marne, niedorośle do rządu, zaczęli oni strącać cienie cesarskie w nicosć, a sami stawali u steru siły i władzy. To co się dzieje za Stilichona było przegrywką do późniejszego aktu rewolucyjnego Odoakra, który ostatniego przedstawiciela nikłego cesarskiej godności w Rzymie przeniósł w stan spoczynku, a musiało następnie doprowadzić do królestwa Teodoryka, który w r. 493 utwierdził panowanie Ostrogotów w Italji ze stolicą Rawenną. Dłoń rzymska, italska, nie dzierżyła już broni i nie prowadziła lemiesza; dłoń taka nie ma wartości w historii i musi z historii ustąpić.

Tak wielkie jednak przewroty i zasadnicze nie były pierwotnie zamiarem tych Germanów, którzy się na wędrówkę południową, na tak zwane gminoruchy puszczały. Ich uczucia są dziwnej natury, w każdym razie

nie sięgały one zbyt daleko. Germanie szli na południe, bo się spodziewali tam gruntu i mienia, ale nie myśleli bynajmniej walić cesarstwa, owszem zamierzali niejednokrotnie poprzeć je swą siłą. Oni dostarczyliby chętnie Rzymowi żołnierza, biorąc za to grunta, a tymczasem rząd, prawodawstwo i władza miały pozostać przy cesarzach i Rzymianach. Pojęcie cesarstwa posiadało jakiś osobny urok u barbarzyńców, wydawało się ono czemś świętem, nietykalnym. Kiedy Athanarik, książę Wizygotów, przed którym niegdyś drżał cesarz Valens, przybył do Konstantynopola, mówił on, że cesarz jest bez wątpienia bóstwem na ziemi. Alaryk, idąc w początku piątego wieku na Rzym, chciał z cesarstwem nawiązać stosunki sprzymierzeńcze, ofiarować mu swoje usługi. Got wreszcie Athaulf zamierzał rzekomo według świadectwa Orosjusa (7, 43) zarzuciwszy dotychczasową nieprzyjaźń, siłami swojemi dawną rzymskiego państwa świetność przywrócić (*gloriam de restituendo in integrum augendoque romano nomine Gothorum viribus comparare*). Prawda, że ten Athaulf był pozyskany dla Rzymu, bo ożenił się nawet z Placidją, siostrą cesarza Honorjusa. Wogóle pewien nimbus otaczał w umysłach barbarzyńców instytucję cesarstwa, trzymał na uwięzi ich wyobraźnię i tłumił ich gwałty. Got Jordanis mówił w swojej kronice: *respublica* (t. j. państwo rzymskie) *totum paene mundum subegit et hactenus vel imaginarie tenet*.

Lecz mimo pierwotnej woli Germanów stosunki miały inaczej się ułożyć. Barbarzyńska gwałtowność ułagodzona nieco majestatem państwa budziła się co chwila. To co było cieniem władzy, choćby bardzo czarownym, musiało ustąpić miejsca silniejszemu, jędrniej-

szym żywiołom, a z wiotkich rąk opadał ster i przechodził w dłoń miecz dzierżącą i bardziej żyłastą. Alaryk zajął i pustoszył chwilowo Rzym w r. 410, a w r. 455 ograbili go Wandalowie. Od r. 455 do 476 jeszcze ośmiu cesarzy przesunęło się na czele państwa; germańscy królowie osadzają ich na tronie i strącają z niego, aby posyłać upadłych dostojników na prałatury lub w ciemną odstawkę. I w r. 476 przeniósł tak germański Odoaker ostatniego zachodniego cesarza w stan spoczynku i zapomnienia wyznaczwszy mu 93.000 franków rocznej emerytury. Wielki przełom historii kończy się bez łośkotu i powagi tragicznej, bo ofiary przełomu nie były dramatyczne i do dramatu nie dorosły.

Takie tedy były uczucia Germanów. A jakie wrażenia budzili oni w mieszkańcach i obywatelach rzymskiego imperjum? Wogóle powiedzieć można, że sądy Greków i Rzymian rzadko w pełnej mierze doceniały niebezpieczeństwa polityczne, które z tej strony groziły, w określaniu zaś własności i charakteru północnych plemion były raczej pochlebny, a często stronnictwymi rozmyślnie. Widział to niebezpieczeństwo germańskie Tacyt, lecz z niezgody germańskich szczepów nabierał otuchy co do Rzymu przyszłości; następnie cesarz Julian Apostata (Amm. Marcell 21, 10, 8) piętnował pamięć Konstantyna Wielkiego za to, że barbarzyńców do wysokich urzędów i konsulatu przypuszczał. Wreszcie Synesjos, słynny wielbiciel Platona i biskup z Ptolemaid, w początku piątego wieku ostrzegał cesarza Arcadjusa przed zagęszczaniem się Germanów w wojsku i urzędzie. Przeważa jednak w sądach o Germanach jakiś ton spokojny, pobłażliwy, a często nawet prawie po-

chwalny. Już Tacyt. pisząc swoją Germanję stawiał do pewnego stopnia zwierciadło pewnych cnót dla swych ziomków. Uderza też nas w czwartym już wieku łatwość, z jaką ambitniejsi synowie północy dochodzą do znaczenia w Rzymie, zdobywają sobie przyjazne stosunki i poszanowanie. Mimo, że odczuwano niekiedy pewną wżgardę dla niższej cywilizacji, pewien wstręt fizyczny do Germanów, którzy rzekomo cuchnęli (Salvianus, de gub. dei 5, 5, 21; Sidonius Apollinaris carm. 12, 7) widzimy koło r. 400 wybitniejszych Germanów obcujących zupełnie jako równi z równymi z osobistościami stojącymi na świeczniku w społeczeństwie rzymskiem. Toć Wandal Stilicho doszedł za cesarzy Theodosjusa i Honorjusa do wszechwładnego stanowiska w rządzie, był zięciem jednego cesarza i stał się teściem następcy, a poeta rzymski Claudjanus nie znajdował słów dosyć, aby go wysławić i uwielbić. Najsłynniejszemu retorowi czwartego wieku w Grecji, Libanjosowi, starczyło natchnienia na chwałbę rozmaitych germańskich wielkości; nawet święty Augustyn napisał panegiryk ku czci Germana Flawjusa Bauto, który kierował cesarzem Valentinjanem drugim, a w r. 385 piastował konsulat. Poganie więc i chrześcijanie składali hołdy wybitnym Germanom; dla plemion germańskich miano jakieś pobłażliwe wyrozumienie, graniczące niekiedy z podziwem. Tacytowska nuta pobrzmiwała także w późniejszych świadectwach. Św. Augustyn n. p. w dziele de civitate 3, 29 porównywa najazd Gotów na Rzym z napadem Gallów przed wiekami i powiada, że Goci poczuli sobie wiele łagodniej. „Darowali życie tylu ludziom, że aż dziw zbiera, iż w ogóle kogo-

kolwiek zabili“¹⁾). Najdalej zaś poszedł w tym kierunku pewnego uwielbienia kapłan chrześcijański Salwjanus, którego dzieło *de gubernatione dei* powstało między r. 439 a 451. Chce on dowieść Rzymianom, że na wszystkie klęski, które spadły na nich w ostatnich czasach, obficie sobie swem zepsuciem zasłużyli, że germańscy najeźdźcy wolnymi byli od takiego znieprawienia i nadawali się na narzędzie karni w ręku Boga. Wobec wyzdania Rzymian podnosi ten pisarz ciągle rzekomą czystość obyczajów, wstydlivość czy to Gotów czy Wandalów, igrzyskom, przepychowi rzymskiemu przeciwstawia barbarzyńców prostotę. Szczególnie jaskrawo maluje on zepsucie Galji, mianowicie Akwitacji na południu, Afrykę zaś przedstawia jako zlew i zbiorowisko wszelkiej rozpusty. Rozpadaniu się państwa towarzyszy rozpadanie się wszelkich zasad etycznych i jest tamtego wpływem — *adsiduitas calamitatum augmentum criminum*. Cały świat rzymski grzęźnie w klęsce i rozpasaniu (*et miser est et luxuriosus*, *de gub. dei* 6, 13 i 7, 1). Kiedy rzeczywistość ociekała nieszczęściem i tragedją, namiętność do przedstawień teatralnych wzmogła się u mieszkańców państwa aż do zapamiętania.

Salwjanusa głos i inne objawy świadczą o tem, że mieszana ludność państwa na jędrną nienawiść już się nie zdobywała, a po trochu też na patryjotyzm; swoją drogą zaznaczyć należy, że pismo Salwjanusa było tendencyjnym pamfletem, wychodzącym z tezy i tej tezy

---

¹⁾ Podobnie natchniony przez Augustyna Orosjus wyraża się w swych *Historjach* 7, 39 z pewnem uznaniem o postępowaniu Gotów w Rzymie w r. 410.

broniącym. Autor ten, podobnie jak inni pisarze chrześcijańscy, wysiłał się, aby wykazać, że bogowie pogańscy nie chronili bynajmniej Rzymu przed wielkimi nieszczęściami, że owszem za pogańskich czasów ludzkość srogich doznawała plag i ciosów; w przeciwieństwie do pogańskich pisarzy, którzy walczyli argumentem, że zaniedbane i zagniewane bóstwa zsyłają teraz na ziemię ciężkie doświadczenia, usiłowano dowieść, że dawniej nie bywało lepiej, a w nowych czasach bynajmniej gorsze dopusty nie nękają świata. Przytem trzeba brać i to pod uwagę, że wielka część najeźdźców germańskich była chrześcijańska, chociaż przeważnie wyznawała naukę Arjusza, która na zachodzie była potępiona.

Tymczasem mimo tych ułud, iż ludzie w swej przyrodzonej uczciwości pozwolą żyć dalej mniej więcej tak samo, jak się żyło, fakta doniosłe świadczyły, że coś kona, zmienia się w dziejach, że nastąpił przełom w życiu i historii. I fakta te nie mogły przejść bez głębokiego wrażenia na duszach nawet letnich, wiecznie chcących nie widzieć i nie dopatrzeć grozy, a tem głębszem echem odbiły się w sercach gorących.

Więc św. Ambroży pisząc może koło r. 378, kiedy Gotowie wkraczali na południe, nekrolog brata swego Satyrusa, „wśród ogólnej trwogi, gdy wszystko wskutek zamieszki barbarzyńców jest w zawieszeniu“ błogosławił zgon, wyzwalający zmarłego z tych udręczeń. Potem po roku 400 wyprawy Alaryka na Italję zaniepokoiły wszystkich. Dużo ludzi uciekało na południe, do Afryki, a nawet chroniono się do Palestyny przed barbarzyńską nawałą. W pieśni pogodnego poety Paulinusa z Noli, śpiewającego i skowronkującego w Kampanji na cześć

św. Feliksa odezwały się dźwięki grozy, przestachu, wreszcie triumfu, kiedy Stilicho w r. 406 zatrzymał na razie dzikich hufców postępy. Ale potem nastąpił straszny rok 410, w którym bandy Alaryka Rzym zajęły i przez trzy dni paliły i plądrowały. Od lat 800, od napadu Gallów, drugi raz teraz obcy pogromca wtargnął do miasta wiecznego. Wrażenie w całym świecie było ogromne, przekonano się, że zegar historii zaczyna wybijać godziny zapowiadające tę ostatnią, która zabija.

Św. Augustyn w Afryce odczuł to pohańbienie Rzymu całą głębią swych uczuć i wziął się niebawem do pisania, przedstawiającego przyczyny nieszczęść, wielbiącego to państwo Boże, które w chrześcijaństwie ma swój zakon i podwaliny, a ostać się zdoła wśród ruin i przetrwać wszelką pożogę. Ale dusza nie drgała mu tylko pragnieniem i nadzieją nowych form i rozwojów, lecz i boleścią nad klęską Rzymu i tem co w pogromie zginęło; tembardziej piętnował on tych uchodźców ze stolicy, którzy aż do Kartaginy zbiegli, aby tu po teatrach szaleć za aktorami i aktorską sztuką (de civ. dei 1, 32 - 33). Równocześnie w wielu umysłach groza położenia wywoływała strachy, że koniec świata — *excidium mundi* — się zbliża i myśli te znalazły odgłos w listach św. Augustyna, który wśród rozpaczai nawoływał do hartu i wytrwania.

Kiedy w tym samym czasie do pustelni betlejemskiej doszły wieści o poniżeniu i sponiewieraniu Rzymu w r. 410, odzywał się św. Hieronim w listach pełnych smutku, że „świat się zapada“, że Rzym zniszczony jest „grobem ludu rzymskiego“. Ta straszna wieść ze zachodu — *terribilis de occidente rumor* — iż miasto wieczne

stało się łupem barbarzyńców, napelniało duszę drżeniem i głęboką żalobą. (Por. listy Hieron. 127, 128, 130). I nawet pod pióro Salwjanusa, który przecie z tendencyjnym optymizmem łagodził przeciwieństwa między Germanami i Rzymem, cisnęły się niekiedy skargi na pogrom i upadek świata (de gub. dei 4, 4 i 6, 8). Bo w piątym stuleciu zawisły coraz czarniejsze chmury nad imperjum. Po r. 400, kiedy Stilicho na obronę Italji ściągnął wojska z zachodnich prowincyj, zaczęły się tem ośmielone fale Germanów przelewać przez Ren za zachód bezbronny. Tutaj też niebawem zawiązywały się nowe państwa germańskie, całe krainy odkruszały się od ciała państwa, Alanowie, Wandalowie, Burgundzi zajmowali Galję, Wizygoci sadowią się w Galji i Hiszpanji, nareszcie Wandalowie w Afryce. Św. Augustyn dożył w swej diecezji tego najazdu i w r. 429 dodawał odwagi swym owieczkom w obleżonej Hipponie. Kiedy zaś w r. 431 wielki myśliciel chrześcijański umierał, Afryka stawała się już ofiarą i dziedziną przemocy barbarzyńców; wśród złomów cywilizacji, na której się wykształcił i którą mimo wszystkiego pokochał, przyszło mu rozstawać się ze światem. Boleść i troska była tem krwawszą, ponieważ w wielkich umysłach chrześcijańskich żyło przekonanie, że imperium rzymskie dlatego tak dalekie zapuściło zagony, aby przygotować glebę pod posiew ewangelji. Z upadkiem rzymskiego cesarstwa załamywało się rusztowanie, na którym wielcy mistrze nowego zakonu opierali swą budowę, ową *civitas dei*, która miała być dopełnieniem i światłem królestwa tej ziemi i wypełnieniem nauk i przyrzeczeń Chrystusowych.

Około połowy piątego wieku pośród ogólnej za-

mieszki grasował po Europie obok Germanów szczep mongolski jezdnych Hunnów, którzy na zwykłych śmiertelnikach zupełnie zwierzęce czynili wrażenie. U ludzi epoki znać odrazę fizyczną i moralną do tego plemienia (Amm. bart. 31, 2), które pod Attylą się wzmogło i ze śmiercią jego ustępować zaczęło z widowni. Później germańscy Wandalę zaczęli uchodzić za wcielenie wszelkiej dzikości. Bo u Germanów, którzy według zdania starożytnego geografę „prawo na siłę opierają“ dochodziły powoli dzikie instynkta nad czcią dla starego i słabego Rzymu do głosu, przypominało im się, że Rzym nie jest tylko *Roma aeterna*, lecz i *Roma aurea*, obiecującą obfite złotych skarbów zdobycze. W r. 410 złamały zastępy Alaryka czar wstrzymujący barbarzyńców od bram stolicy. Niebawem, w r. 455, grabili Wandalę Genseryka wieczne miasto przez dni czternaście. I nie było to ostatnie w tem stuleciu spustoszenie. Germanie, którzy w tych czasach tak często znajdowali się na przewodnich, szczególnie wojskowych w cesarstwie stanowiskach, mogli łatwo nadużyć swej władzy, poczuć w sobie wezbranie nienawiści do gnębieli narodów Romy, odgrywać rolę nieomal wallenrodyczną; już Stilichona podejrzowano o takie zdradliwe zamiary i w r. 408 poniósł on śmierć wśród przelotnej antygermańskiej reakcji. Później wybił się na przemożne stanowisko wojskowe w Rzymie Swewijczyk Rycymer. On to tworzył i zwał z kolei cesarzy upadającego Rzymu. Kiedy zaś w roku 472 powaśnił się z cesarzem Anthemjusem, obróciły się jego germańskie rotę na stolicę, która wtedy doznała trzeciego w piątym wieku pogromu z ręki Ger-

manów¹⁾. W cztery lata później nastąpił ostateczny upadek zachodniego cesarstwa.

Państwo, którego męże nie zdobywali się na służbę i odwykli od miecza, na którego czele stawały jako władcy dzieci niedorośle, ulegające wpływom kobiet i mężczyźni niemęscy musiało ustąpić jędrniejszej, świeżej, barbarzyńskiej sile muszkularnej. Wśród łoskotu walącego się świata jedni bawili się na zabój, aby zgłężyć w sobie wszelkie wyrzuty, czy strachy; inni z obojętnością bezkrwistą marnieli na gruzach. Inni znowu uciekali od świata ginącego, w którym czuli się obcymi i który za obey sobie ogłaszali, aby w odosobnieniu lub pustelni przepędzić życie. Klasztory i anachoretyzm zaczęły w piątym wieku krzewić się na dobre. Rok 476 pogrzebał i usunął zachodnie państwo i obdarł ostatecznie z tyłowiecznego znaczenia dawną świata stolicę.

Ale myśl o imperjum nad światem koniec ten przeżyła. Św. Augustyn stawiał w pierwszych dziesiątkach piątego wieku (413—426) obok marniejącego miasta i państwa wielką *civitas dei*, państwo Boże, twór ideowy i idealny, który miał ludzkim państwom służyć za wzór, wyrzut i zwierciadło. Tę *civitas dei* usiłowała później naśladować i urzeczywistnić największa, uniwersalna nad duszami monarchja, kościół katolicki. Prócz tego i w świeckim zakresie odżywały ciągle marzenia o rządzie nad światem i u Karola Wielkiego i u Hohenstaufów i u Napoleona a nawet u najmniej do takiego posłannictwa powołanych Hohenzollernów. Marzenia te objawiały się

¹⁾ W szóstym wieku, w r. 546, miało miejsce najokropniejsze spustoszenie Rzymu przez Ostrogotów pod Totilasem. Czwarte to z rzędu i najdotkliwsze.

u cesarzy i carów, którzy od Cezara urobili nazwisko i w królach i kralach, którzy Karola Wielkiego nazwę uwieczniali w tytule. Potomkowie mianowicie tych, którzy państwo rzymskie zburzyli, przejęli się najbardziej jego dążeniami i najczęściej i najdłużej usiłowali podobne budowy wskrzeszać i służyć hasłom zaboreczym i zachłanym. Ale na to, aby zawładnąć wielkimi odłamami ludzkości potrzeba albo siejby Chrystusowej albo potężnego genjusza człowieka; powszednia i tuzinkowa ambicja, romantyczne i chorobliwe zachcianki politycznych dorobkiewiczów, które pną się zbyt wysoko, rozbijają się o rzecz większą, niż pyszałkowatość jednego plemienia lub duma pospolitego księcia, o prawa narodów, które są wypływem przyrodzonego i boskiego porządku i zakonu a stwierdzić mają na ziemi, że jest więcej mieszkań u Pana i to nie tylko w niebiosach.

III.

Nagrody i konkursy.

Walne administracyjne posiedzenie Polskiej Akademii Umiejętności, które się odbyło dnia 28 listopada 1919, przyznało następujące nagrody:

1) Nagrodę z funduszu im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich w kwocie 44295 K przyznano p. Janowi Ignacemu Paderewskiemu.

2) Nagrodę z fund. Probusa Barczewskiego za dzieło historyczne w kwocie 2097 K przyznano p. Prof. Józefowi Kalenbachowi za książkę „*Adam Mickiewicz*“, tomów dwa.

3) Nagrodę z fund. Probusa Barczewskiego za dzieło artystyczne w kwocie 2097 K przyznano p. Prof. Wojciechowi Weissowi za obraz „*Florjańska żałoba*“.

4) Nagrodę z fund. im. Włodzimierza Spasowicza w kwocie 3000 K przyznano p. Prof. Aleksandrowi Brücknerowi za dzieło „*Mitologia słowiańska*“, uwzględniając zarazem całą jego literacką działalność.

5) Nagrodę im. Lindego w kwocie 1687 K 50 h przyznano p. Prof. Kazimierzowi Nitschowi za „*Monografie polskich cech gwarowych*“, wydane w ostatnim trzechleciu.

6) Nagrodę im. Konstantego Simona w kwocie 900 K. przyznano p. Drowi Stefanowi Mazurkiewiczowi za ogół *prac z zakresu teorii mnogości*, wydanych w języku polskim w latach 1917—1918.

Co podając do publicznej wiadomości przypomina się zarazem konkursy, ogłoszone przez Akademię Umiejętności, a mianowicie:

I. Akademia Umiejętności ogłasza konkurs im. **Stanisława hr. Tarnowskiego** na napisanie *podręcznika historii literatury polskiej*.

Walne Zgromadzenie Członków Akademii na posiedzeniu dnia 9 lutego 1918 r. uchwaliło w celu uczczenia niespożytych zasług swego długoletniego Prezesa, Stanisława Tarnowskiego, na polu badań nad literaturą polską, ogłosić konkurs na napisanie podręcznika historii literatury polskiej i ustanowiło następujące warunki konkursowe.

1) Dzieło ma obejmować conajmniej 40 a najwyżej 42 arkusze druku formatu tego, co Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego Akad. Umiej.

2) Nowy podręcznik ma być ściśle naukowy z podaniem źródeł i głównych prac, na tem polu dokonanych, winien jednak być tak zredagowany, aby i szersze warstwy wykształconej publiczności mogły z niego korzystać. Materiał ma być uwzględniony po rok 1914.

3) Termin konkursu upływa 1 kwietnia 1921 roku. Gdyby ten termin upłynął bezskutecznie, przedłuża się go automatycznie do 1 kwietnia 1923 r.

4) Rękopisy mają być dostarczone zupełnie gotowe do druku (z wyjątkiem indeksu) i przepisane na maszynie.

5) Nagroda konkursowa wynosi 5000 K.

6) Akademia zastrzega sobie ogłoszenie nagrodzonego rękopisu w 3000 egzemplarzy, przyczem autor obok nagrody otrzyma jako honorarjum po 200 K od arkusza.

7) Dalszemi wydaniem rozporządza autor, bądź że je będzie ogłaszać na własną rękę, bądź że zawrze z Akademią nową umowę co do każdego z następnych wydań.

8) Przyznanie nagrody nastąpi przez Zarząd Akademii w porozumieniu z jej Wydziałem filologicznym (Nr. Dz. p. 212/18).

II. Konkurs z zapisu ś. p. generała Oktawjusza Augustynowicza:

„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej Polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej, jak i w samem społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy“.

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1) Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2) Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3) Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Inflant i Kurlandji;

4) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusach Królewskich i w W. Ks. Poznańskim; wreszcie

5) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austriackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historję ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakty, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu przezeń posiadanego, jaki istniał pierwotnie. Literaturę, odnoszącą się do kwestji rozwiązania i uregulowania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą miały pierwszeństwo do nagrody przed równie dobrymi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowania uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innymi pracami nadesłanymi, ale nadto będą odpowiadały dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się, jak następuje:

- a) za część 1 i 2-gą po 2.000 K;
- b) za część 3-cią 3.200 K;
- c) za część 4-tą 2.400 K;
- d) za część 5-tą 2.800 K.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznaczona się fundusz 2.600 K; gdyby ten fundusz nie wystarczył na pokrycie kosztów

druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego, w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademji Umiejętności najdalej do **31-go grudnia 1919**. (Nr. Dz. pod. 60/10, 35/12, 61/13, 474/14, 210/16, 126/18).

III. Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem konkurs im. **Juljana Ursyna Niemcewicza** na trzy następujące tematy:

1) „*Historja ustroju Królestwa Kongresowego (1815—1830)*“.

Nagroda 2.500 K;

Termin: **31 grudnia 1919 roku**.

2) „*Historja obyczajów społeczeństwa szlacheckiego w Polsce w końcu XVI i na początku XVII w. w obrębie obranego terytorjum (co najmniej województwa Rzeczypospolitej)*“.

Nagroda 2.500 K;

Termin: **31 grudnia 1919 roku**.

3) „*Monografja z dziejów Litwy albo Rusi w epoce aż do Unji Lubelskiej*“.

Nagroda wynosi 2.500 K.

Termin: **31 grudnia 1919 roku**.

Nagrody mogą być podzielone na dwie, niekoniecznie równe części. (Nr. Dz. podaw. 2944/03, 120/08, 391/09, 63/10, 36/12, 65/13, 475/14, 211/16, 127/18).

IV. Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem konkurs z fun. **Ks. Adama Jakubowskiego** na następujące dwa tematy:

1) „*Historja ustroju Księstwa Warszawskiego*“.

2) „*Monografja jednej z wybitnych osobistości polskich z epoki porozbiorowej*“.

Nagroda wynosi 1.400 K i może być podzielona na dwie niekoniecznie równe części.

Termin konkursu **31 grudnia 1919.** (Nr. Dz. pod. 121/08, 392/09, 64/10, 38/12, 67/13, 477/14, 213/16, 129/18).

V. Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem **konkurs im. Czerwińskiego** na napisanie „*Historji sztuki w Polsce*“. Warunki konkursu są następujące:

1) Historia sztuki w Polsce ma uwzględnić wszystkie Ziemie dawnej Polski łącznie z Litwą i Rusią.

2) Powinna objąć czas od przyjęcia chrześcijaństwa przez Polskę aż po koniec stylu empire.

3) Ma być syntezą dotychczasowych badań na tem polu; samodzielnych rezultatów się nie wymaga, są jednak pożądane.

4) Układ i rozmiary dzieła pozostawia się autorowi.

5) Fotografji ani rysunków autor nie jest obowiązany dołączyć do rękopisu.

6) Do konkursu dopuszczone mogą być prace zbiorowe, ewentualnie przez kilku autorów wykonane, jednakże jednolitej redakcji.

7) Termin konkursu upływa **dnia 31 grudnia 1919 r.** Nagroda wynosi K 3.000.

(Nr. Dz. p. 2828/04, 119/08, 390/09, 558/10, 39/12, 68/13, 478/14, 214/16, 130/18).

VI. Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem **konkurs im. Mikołaja Kopernika** na temat:

„*Opracować stosunki klimatyczne jednej z większych dzielnic Ziemi Polskich, albo porównać pod względem klimatycznym którąkolwiek z kolonij zamorskich, do których emigruje gromadnie ludność polska, z klimatem rodzimym*“,

Nagroda wynosi 1.200 K.

Termin konkursu **31 grudnia 1919**. (Nr. Dz. pod. 398/07, 98/08, 410/09, 64/13, 479/14, 215/16, 203/18).

Autor pracy uwieńczonej nagrodą zatrzymuje jej własność. Gdyby jednak w przeciągu roku od wypłacenia mu nagrody pracy uwieńczonej drukiem nie ogłosił, natenczas uczynić to może sama Akademia, ale autor traci prawo własności swej pracy na rzecz Akademii.

Zarówno autor, jak i Akademia, składają po cztery egzemplarze wydrukowanej pracy Gminie m. Krakowa.

VII. Akademia Umiejętności ogłasza **konkurs im. Lindego**.

Do konkursu tego dopuszcza się prace z zakresu języka polskiego a mianowicie: prace leksykograficzne z zakresu gramatyki, historii języka i dialektologii polskiej, oraz rozprawy, odnoszące się do związku języka polskiego z innymi słowiańskimi, mogące w jakibądź sposób służyć za dopełnienie Słownika Lindego. Prace te mogą być według aktu fundacji drukowane lub też w rękopisie nadesłane do Akademii; powinny odznaczać się metodą ściśle naukową i każda ma stanowić zaokrągloną i skończoną całość.

Nagroda 1687 K 50 h.

Termin konkursu **upływa 31 grudnia 1918**. (Nr. Dz. pod. 216/16.)

VIII. Zarząd Akademii Umiejętności ogłasza na mocy statutu fundacji ś. p. **Dr. Michała Zieleniewskiego**, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie restryktem z dnia 25 stycznia 1913 Nr. XIII b 86/1, dwa konkursy.

Konkurs pierwszy z terminem po koniec roku

1920 na uzupełnienie „*Słownika bibliograficzno-balneologicznego polskich zakładów zdrojowo-kąpielowych*“, wydanego przez ś. p. Dra Michała Zieleniewskiego w r. 1891. Rękopisy należy nadsyłać do Kancelarii Akademji Umiejętności najpóźniej **do 31 grudnia 1920.**

Autor obowiązany jest dostarczyć zupełnie wykonanego rękopisu i nie ma prawa żądać zaliczek; po przyjęciu uzupełnienia „Słownika“ otrzyma autor honorarium wedle arkusza, w wysokości przez Akademię ustanowionej.

Konkurs drugi na pracę poświęconą ściśle naukowemu badaniu i opisowi rodzimych wód mineralnych polskich, a to na temat dowolnie przez autora obrany, byleby tylko autor, ubiegający się o nagrodę, przedłożył ją w właściwym czasie Akademji Umiejętności, a to bądź w druku, bądź w rękopisie.

Przedmiotem prac, mogących ubiegać się o nagrodę, będzie naukowe zbadanie i opis nie pojedynczych źródeł naszych wód mineralnych, ale całych działów wód lekarskich polskich i ich działania leczniczego, jakoto: szczaw, wód siarczanych, żelazistych, uzdrowisk klimatycznych i t. d.

Zaliczki na zamierzone tego rodzaju badania, na podróż w tym celu przedsiębrać się mające i t. p. wydatki, nie mogą być udzielane z niniejszego funduszu. Jedynie dokonane i gotowe opracowania będą wynagradzane.

Gdyby którego roku żadnej pracy do nagrody nie przedłożono, lub żadna z przedłożonych na nagrodę nie zasługiwała, może Akademia Umiejętności albo przenieść tę nagrodę na lata dalsze w ten sposób, że nagrodę stanowić będzie dwu-, trzechletni i t. d. dochód fundacyjny

albo zarządzić dodanie nieużytej kwoty premjowej do kapitału fundacji (§ 1, ustęp a).

Nagroda nie może nigdy wynosić więcej jak pięcioletnie odsetki.

Jednoroczny dochód fundacyjny przeznaczony na nagrodę wynosi około 780 K.

Prace na konkurs niniejszy należy nadsyłać do Kancelarii Akademii najpóźniej **do 31 grudnia 1919 r.** (Nr. Dz. pod. 205/13, 480/14, 217/16, 131/18).

IX. Akademia Umiejętności ogłasza niniejszem konkurs **im. Dra Władysława Kretkowskiego** na rozwiązanie następującego zadania:

„Znaleźć zastrzeżenia konieczne, dostateczne, różne między sobą i *w najmniejszej liczbie*, aby m równań różniczkowych pomiędzy n zmiennymi były całkowalnemi przez p całek. Równania są kształtu:

$$\sum_{l=1}^{l=n} Z_{k,l} dz_l = 0 \quad (k = 1, 2, \dots, m).$$

gdzie z_l ($l = 1, 2, \dots, n$) są zmiennymi zaś, Z_k ($k = 1, 2, \dots, m; l = 1, 2, \dots, n$) są funkcjami zmiennych powyższych. Znalezienie liczby najmniejszej jest koniecznym warunkiem otrzymania nagrody“.

Nagroda wynosi 1500 K.

Termin konkursu **31 grudnia 1919.** (Nr. Dz. pod. 481/14, 218/16, 204/18).

Prace konkursowe należy nadsyłać do Akademii Umiejętności w Krakowie bezimiennie, pod godłem obra-

nem przez autora, z dołączeniem koperty opieczetowanej, zawierającej wewnątrz nazwisko autora i jego adres, a opatrzonej tem samym godłem.

Według § 18 Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu drukiem pracy uwieńczonej nagrodą.

Komitet stypendyjny fundacji edukacyjnej ś. p. Wiktora Osławskiego na posiedzeniu dnia 28 listopada 1918 przyznał stypendja po 5000 K na rok szkol. 1918/19 następującym kandydatom:

1) Dr. Jan Dąbrowski, 2) Dr. Marjan Falski, 3) Dr. Marjan Górski, 4) Dr. Zygmunt Łempicki, 5) Dr. Rudolf Weigel.

Zarząd Akademii przyznał również w r. 1919 za rok 1918 z funduszu obrotowego wspólnego fund. ś. p. W. Osławskiego zasiłki na badania naukowe następującym petentom:

1) Dr. K. Białaszewicz — 600 K; 2) Prof. P. Bieńkowski — 250 K; 3) Prof. Włodz. Demetrykiewicz — 600 K; 4) Ks. Prof. J. Fijałek — 500 K; 5) Dr. Antoni Gałęcki — 600 K; 6) Prof. Tad. Grabowski — 500 K; 7) Dr. M. Gumowski — 500 K; 8) Prof. W. Heinrich — 1000 K; 9) Dr. W. Horodyski — 300 K; 10) Dr. Tadeusz Kowalski — 400 K; 11) Prof. W. Kuleżyński — 200 K; 12) Prof. Jan Łoś — 600 K; 13) Prof. J. Rozwadowski — 500 K; 14) Dr. M. Szyjkowski — 500 K; 15) Prof. J. Talko-Hryncewicz — 500 K; 16) Dr. J. Wajnberg — 400 K.

SPRAWOZDANIA I WNIOSKI

co do nagród z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

Komitet, wybrany do poczynienia wniosków w sprawie udzielenia nagrody im. ś. p. Probusa Barczewskiego, po rozejrzeniu się w produkcji naukowej za rok 1918 postanowił wyróżnić dzieło Józefa Kallenbacha: „Adam Mickiewicz“ (dwa tomy, Poznań 1918).

Przed laty dwudziestu dwoma (w Krakowie, 1897) ukazała się pod tym samym tytułem monografia tegoż autora, która, biorąc formalnie, jest pierwszem wydaniem obecnie wydanej książki: ze starej monografji wszedł do nowej cały szereg ustępów w mniej lub więcej dosłownem brzmieniu; podział jest, naogół biorąc, ten sam, a i typ monografji pozostał ten sam: autor rozpatruje twórczość Mickiewicza w ramach jego biografji i dopiero na samym końcu podaje próbę syntezy zarówno twórczości, jak życia. Pomimo to miał autor zupełne prawo nie zamieścić na okładce swojej książki, że jest to wydanie drugie, albowiem napisał książkę nową.

Inaczej być nie mogło, przedewszystkiem dlatego, że przed laty dwudziestu dwoma nie mógł jeszcze rozporządzać tym bogatym materiałem do życia i twórczości Mickiewicza, który dopiero w ostatnich latach wszedł z ukrycia, — w znacznej mierze za sprawą samego autora, mającego niezmiernie szczęśliwą rękę do wydobywania

na jaw różnych skarbów, które albo uchodziły za przypadłe bez śladu i wieści, albo też których istnienia nikt nie podejrzewał. Na czele tych nowych materiałów stoją „Nieznane pisma Mickiewicza (1817 — 1823)“, które z „Archiwum filomatów“ wydał Kallenbach jeszcze w r. 1910, oraz wogóle całe pomienione archiwum, którego dotychczas wydano dopiero (w opracowaniu Czubka) część pierwszą, obejmującą Korespondencję Filomatów (Kraków 1913, pięć tomów); w roku 1912 (w „Księdze pamiątkowej ku uczczeniu 250-tej rocznicy założenia Uniwersytetu Lwowskiego“) ogłosił autor niezmiernie cenny dokument, mianowicie zażalenie, wniesione przez ojca Mickiewicza, Mikołaja, do policji nowogródzkiej na Jana Soplecę, zabójcę rodzzonego stryja, Bazylego Mickiewicza, dokument, rzucający snop nowego światła na genezę postaci Jacka Soplecy; w roku 1916 podał autor na posiedzeniu Towarzystwa Naukowego w Warszawie „Wiadomość o autografie trzeciej części Dziadów“ i ogłosił ją drukiem w Sprawozdaniach tegoż Towarzystwa. Otóż te wszystkie i inne liczne nowe odkrycia pociągnęły za sobą konieczność nie tylko gruntownego przerobienia niektórych rozdziałów wydania monografji z roku 1897, ale także dodania bądź nowych ustępów, bądź nawet całych nowych rozdziałów. Dotego zachodziła potrzeba przekształceń i uzupełnień pod wpływem wielu badań i studjów, ogłoszonych po roku 1897, własnych zarówno, jak cudzych (zwłaszcza Tretiaka, Windakiewicza i Wojciechowskiego): i z tego zadania wywiązał się autor prawie bez zarzutu.

Nie dosyć na tem. Autor, kiedy pierwszy raz pisał książkę o Mickiewiczu, był badaczem, już nie początku-

jącym wprawdzie, ale jeszcze młodym. Obecnie czuł się więc zniewolonym do rewizji swoich dawnych analiz i sądów, do rozszerzenia zarówno, jak do pogłębienia, dawnych swoich badań nad życiem i twórczością Mickiewicza; dosyć powiedzieć, że w nowym wydaniu książki ukazują się cały jeden problemat, którego w jej opracowaniu pierwotnym prawie zupełnie nie było, mianowicie zagadnienie języka i stylu Mickiewicza. Szkoda tylko, że autor nie poddał rewizji swego dawnego rozbioru „Prelekcij paryskich“, że i w nowym wydaniu pominął zupełnym milczeniem sądy Mickiewicza o „Kościele urzędowym“, przez co wizerunek duchowy Mickiewicza nie zyskuje na dokładności.

Monografia Kallenbacha, która już w pierwszym swoim wydaniu była najlepszą monografią o całokształcie życia i twórczości Mickiewicza, jest nią teraz, w wydaniu nowym, tem bardziej. Że zaś, oprócz zalet naukowych, odznacza się właściwym autorowi jasnym i przystępnym stylem, że jest owocem nie tylko wiedzy i metody naukowej, ale także talentu pisarskiego, oraz szczerego, a głębokiego kultu dla Mickiewicza, więc jest książką posiadającą niemałą doniosłość nie tylko naukową, ale i społeczną.

Obydwa te względy zniewalają Akademię do przyznania tej książce nagrody imienia Barczewskiego.

Dla dzieła Wacława Tokarza „Armja Królestwa Polskiego“, zastrzeżono prawo ubiegania się o nagrodę z tejże fundacji w roku 1920.

2. Za dzieło malarskie.

Komitet wybrany dla przygotowania wniosku w sprawie przyznania nagrody z fundacji śp. Probusa Barczew-

skiego za dzieło malarskie za r. 1918, po rozpatrzeniu na dwóch posiedzeniach materiału odnośnego uznał, że wśród dzieł malarskich wystawionych w r. 1918 w Krakowie pierwsze miejsce należy się obrazom p. Wojciecha Weissa. Dorobek tego wysoce utalentowanego i ciągle nowych dróg szukającego artysty uderzał w roku ubiegłym zarówno swoim bogactwem liczebnym jak różnorodnością podjętych problemów i różnaitością tematów. Wystawił on przeszło 70 obrazów, przeważnie znakomitych, w których przeprowadził przed nami całą gamę efektów nastrojowych i kolorystycznych. Z tego licznego pocztu dość wymienić obrazy zatytułowane: Portret Aneri, Ceres, Centaury, Złodzieje, portret własny artysty, Żarna, widoki z Kalwarji Zebrzydowskiej i „Florjańska żałobna“. Zwłaszcza ten ostatni — któryby może ściślej nazwać należało „Ulica Florjańska w żałobie“, — zasługuje na osobne wyszczególnienie. Przedstawia on widzianą w swej długości ulicę Florjańską w Krakowie w dniu mglistym i dżdżystym, przystrojoną czarnymi flagami. Artysta umiał tu przezwyciężyć trudności zestawienia mnogości linii pionowych i wywołać niezapomniane wrażenie głębokiego, przejmującego smutku. Ponura żałoba natury łączy się z uroczystą żałobą mieszkańców miasta, symbolizowaną przez czarne flagi, a mistrzostwo techniczne z głębokością i siłą nastroju całkiem wyjątkową.

Z tych względów uchwalono jednomyślnie przedstawić Akademji do nagrody obraz „Florjańska żałobna“, podnosząc równocześnie całą tak bogatą i wybitną produkcję malarską p. Wojciecha Weissa w r. 1918.

STATUT POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI.

---

§ 1.

Akademja Umiejętności w Krakowie, która powstała w roku 1872 z przekształcenia Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, otrzymuje obecnie nazwę: Polska Akademia Umiejętności. Ma ona stale siedzibę swoją w Krakowie.

§ 2.

Akademja Umiejętności jest instytucją użyteczności publicznej i pozostaje pod opieką Naczelnika Państwa Polskiego. Ma charakter osoby prawnej i uposażona jest w samorząd w granicach statutu.

§ 3.

Przedmiotami prac Akademji są:

- a) Filologia, lingwistyka, historia piśmiennictwa i historia sztuki;
- b) Nauki filozoficzne, prawnicze, polityczne, społeczne i historyczne;
- c) Nauki matematyczne i przyrodnicze.

§ 4.

Dla rozwijania swych zadań Akademia może ustanawiać stacje naukowe w innych miejscowościach i krajach. O ile idzie o stację naukową poza granicami Państwa potrzebne jest zatwierdzenie Naczelnika Państwa Polskiego.

§ 5.

Według głównych działów naukowych (§ 3) Akademja składa się z trzech Wydziałów:

- a) Wydziału filologicznego,
- b) Wydziału historyczno-filozoficznego,
- c) Wydziału matematyczno-przyrodniczego

§ 6.

Akademja załatwia czynności:

- a) na posiedzeniach walnych,
- b) na posiedzeniach wydziałowych,
- c) w Komisjach.

§ 7.

Posiedzeń Walnych będzie trzy do roku; jedno publiczne, poświęcone sprawozdaniu z czynności i dopełnione odczytem, odbywać się będzie latem; dwa administracyjne: jedno w przeddzień posiedzenia publicznego, drugie zimą po Nowym Roku.

Na zimowem posiedzeniu uchwała Akademja zamknięcie rachunków i preliminarz budżetowy i wybiera Komisję rewizyjną, na letniem następuje wybór nowych członków i przyznanie nagród.

Walne Zgromadzenie jest władzą naczelną Aka-

demji. Do niego należy wydawanie i zatwierdzanie regulaminów dla pojedynczych Wydziałów, Komisyj, Komitetów i Zakładów Akademji, jak biblioteka, muzea, pracownie etc.

§ 8.

Każdy Wydział odbywa posiedzenie przynajmniej raz na miesiąc (z wyjątkiem sierpnia i września).

Posiedzenia obejmują:

- a) Część naukową, której przedmiotem będą prace naukowe, przedstawione bądź osobiście przez autora (członka Akademji), bądź przez Sekretarza, oraz sprawozdanie z postępu wydawnictw Wydziału i sprawozdania Przewodniczących Komisyj o postępie prac Komisyj.

Prace nieczłonków przedstawiają referenci, wyznaczeni z pośród członków czynnych lub korespondentów. Po porozumieniu się referentów z Dyrektorem Wydziału może autor przedstawić pracę osobiście.

- b) Sprawy administracyjne.

Posiedzenia administracyjne (ściślejsze) mogą odbywać się i osobno.

§ 9.

W posiedzeniach naukowych biorą udział wszyscy członkowie Wydziału, czynni i korespondenci; mogą uczestniczyć w nich także członkowie innych Wydziałów Akademji oraz współpracownicy Komisyj odnośnego Wydziału a jako goście także inne osoby za zezwoleniem Przewodniczącego.

W posiedzeniach administracyjnych biorą udział członkowie czynni Wydziału a członkowie korespondenci, o ile mają powierzony osobny referat.

§ 10.

Dla nadania silniejszego popędu niektórym zadaniom i kierunkom naukowym może każdy Wydział w swoim zakresie ustanawiać osobne Komisje lub Komitety stałe lub chwilowe.

§ 11.

Komisje składać się będą:

- a) Z członków czynnych i korespondentów odpowiedniego Wydziału, którzy dobrowolnie przystąpią do Komisji.
- b) z osób z poza grona Akademji, przedstawionych przez Komisję a zatwierdzonych przez Wydział.

§ 12.

Językiem urzędowym czynności i wydawnictw Akademji jest język polski.

Dla uczonych zagranicznych wydawać będzie Akademia osobny biuletyn, Bulletin international, w języku łacińskim, albo w jednym z nowożytnych języków (angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim).

Ogłoszenie pracy w obcym języku w innych wydawnictwach Akademji może nastąpić na przedstawienie odpowiedniego Wydziału za zgodą Zarządu Akademji, o ile tekst pracy przedłożony przez autora będzie pod względem językowym zupełnie poprawny.

§ 13.

Akademja składa się z członków:

- a) czynnych,
- b) korespondentów.

§ 14.

Członkami czynnymi mogą być uczeni:

1. krajowi (posiadający prawo obywatelstwa polskiego i stałe zamieszkanie w Państwie Polskiem),
2. zagraniczni.

Liczba pierwszych nie może wynosić mniej niż 30, a więcej jak 60. Im służy udział i głos na posiedzeniach administracyjnych Wydziałów i Walnych zgromadzeniach, prawo wszelkich wyborów i prawo uczestniczenia w Zarządzie.

Liczba drugich nie może wynosić więcej nad 36,

Członek kategorii pierwszej, przeniósłszy się na stałe za granicę, przechodzi do kategorii zagranicznych. Nawzajem członek czynny zagraniczny, osiadłszy w kraju i uzyskawszy jego obywatelstwo, wchodzi tem samem w skład członków kategorii pierwszej, gdyby miejsce takie było opróżnione; w przeciwnym razie uczestniczy we wszystkich czynnościach jako członek nadliczbowy.

§ 15.

Członkami korespondentami mogą być uczeni tak krajowi, jak i zagraniczni.

Liczba ich nie może wynosić więcej jak 96.

Mają oni prawo uczestniczenia w posiedzeniach

nakowych i tak samo, jak członkowie czynni, otrzymywania publikacyj Akademji.

§ 16.

Liczba członków zwyczajnych każdej kategorii rozdziela się równo pomiędzy trzy Wydziały Akademji. Każdy Wydział jednak ma prawo przybierać do swego grona członków z innego Wydziału, którzy zasiadać w nim będą jako członkowie nadliczbowi z temi samemi prawami, co inni członkowie Wydziału tej samej kategorii.

§ 17.

Kandydatów na członków wszelkich kategorii wybierają odpowiednie Wydziały w sposób następujący:

Dwóch członków czynnych przedstawia ich pi-semnie najpóźniej do 1 lipca. Dyrektor zawiadamia o tem Wydział na najbliższem jego posiedzeniu, ten zaś dokonywa wyborów na ostatniem swoim zebraniu przed Walnem zimowem posiedzeniem Akademji.

Do ważności wyborów potrzebna jest obecność przynajmniej 8 członków czynnych i większość głosów tajnych przynajmniej $3/4$. To samo stosuje się do przybierania członków nadliczbowych z jednego Wydziału do drugiego.

Wyboru stanowczego członków dokonywa cała Akademja.

W tym celu o przedstawionych przez Wydziały kandydatach zawiadamia Zarząd Akademję na Walnem zimowem posiedzeniu, ta zaś dopełnia wyboru na następnem Walnem posiedzeniu i ogłasza nazwiska wybranych członków na posiedzeniu publicznem.

Do wyboru potrzeba przynajmniej 27 członków czynnych obecnych na posiedzeniu i większości 2/3 głosów tajnych.

Wybór członka zagranicznego, czynnego czy korespondenta, wymaga zatwierdzenia Rządu.

§ 18.

Do Zarządu Akademji należą :

- a) Prezes,
- b) Dyrektorowie Wydziałów,
- c) Sekretarz Generalny,
- d) Sekretarze Wydziałów,
- e) Delegat wybierany przez Walne Zgromadzenie na lat 6.

§ 19.

Zarząd stara się o środki finansowe, potrzebne dla celów naukowych Akademji i czuwa nad ich odpowiedniem użyciem.

§ 20.

Wybór Prezesa następuje na jednym z posiedzeń Walnych, z grona wszystkich czynnych miejscowych członków Akademji, bezwzględną większością głosów tajnych.

Wybór ten ponawia się co lat pięć i podlega zatwierdzeniu Naczelnika Państwa Polskiego.

Wybór Generalnego Sekretarza Akademji odbywa się podobnie jak Prezesa i wymaga również zatwierdzenia Naczelnika Państwa Polskiego.

Urzędowanie Sekretarza Generalnego trwa przez lat 6.

§ 21.

Prezes reprezentuje Akademię wobec Rządu i osób trzecich, przewodniczy na jej posiedzeniach Walnych i posiedzeniach Zarządu, czuwa nad porządkiem i przestrzeganiem ustawy we wszelkich czynnościach Akademji.

§ 22.

Dyrektorowie przewodniczą na posiedzeniach wydziałowych. Każdy Wydział wybiera Dyrektora, z grona swoich członków czynnych miejscowych, większością bezwzględną głosów tajnych.

Wybór Dyrektora odbywa się co trzy lata na posiedzeniu wydziałowem, ostatniem przed publicznem posiedzeniem Akademji.

Jeden z Dyrektorów, według wyboru Zarządu, jest Wiceprezesem Akademji.

§ 23.

Każdy Wydział wybiera dla siebie Sekretarza w ten sam sposób, jak Dyrektora.

Wybór Sekretarza wydziałowych odbywa się co trzy lata.

§ 24.

Komisje wybierają sobie Przewodniczącego większością bezwzględną z pośród należących do nich czynnych członków Akademji, zastępcę Przewodniczącego (w razie potrzeby dwóch zastępców) z pośród członków czynnych lub korespondentów, Sekretarza zaś z grona wszelkich swoich członków.

Wybór Przewodniczących, ich zastępców i Sekretarzy odbywa się co trzy lata.

§ 25.

Akademja mieć będzie dodane biuro pomocnicze, pozostające pod bezpośrednim kierownictwem Sekretarza Generalnego.

Składać się ono będzie:

- a) z Dyrektora Kancelarii,
- b) z Podskarbiego, Kustosza zbiorów, Bibliotekarza,
- c) z potrzebnej liczby urzędników kancelaryjnych,
- d) ze sług.

§ 26.

Bezpośrednim przełożonym Biblioteki jest Inspektor Biblioteki, wybierany przez Walne Zgromadzenie z pośród członków czynnych na przeciąg lat 6. Inspektor w sprawach drobniejszych porozumiewa się z Sekretarzem Generalnym, w ważniejszych referuje sprawy biblioteczne osobiście na posiedzeniach Zarządu.

§ 27.

Majątek Akademji składa się:

- a) z aktualnego majątku Akademji ruchomego i nieruchomego,
- b) z darów czynionych na rzecz albo kapitału żelaznego, albo na cele specjalne.

Dary przygodne wpływają w całości do funduszu żelaznego, o ile ofiarodawca nie przeznaczył ich na cel specjalny.

Dochody Akademji składają się:

- a) z odsetek płynących z kapitałów na cele ogólne przeznaczonych,
- b) z uposażenia państwowego lub zasiłków, pochodzących z innych źródeł,
- c) ze sprzedaży wydawnictw Akademji.

§ 28.

Wydatki Akademji określa preliminarz, który corocznie uchwała zimowe Walne Zgromadzenie.

Po potrąceniu wydatków wspólnych połowa dochodów przeznaczona jest dla Wydziału matematyczno-przyrodniczego i jego Komisyj, a połowa dla dwóch innych Wydziałów i ich Komisyj w równych częściach. Nie należą tu atoli dochody płynące z funduszu zapasowego, którym rozporządza na wniosek Zarządu Walne Zgromadzenie, oraz dochody pochodzące z funduszków specjalnych.

Fundusze przekazane Akademji jako osobne fundusze zakładowe lub obrotowe będą używane na cele specjalne w myśl wskazówek ofiarodawcy.

§ 29.

Z użycia wszelkich funduszków Zarząd Akademji składa corocznie rachunek Walnemu Zgromadzeniu, a odpowiednie sprawozdanie będzie ogłaszane drukiem.

§ 30.

Gdyby w przyszłości Akademia z jakiegokolwiek powodu rozwiązana być miała, w takim razie majątek jej przechodzi jako depozyt w ręce Rządu Polskiego,

który przy współudziale ówczesnych członków czynnych Akademji jak najszybciej powoła do życia analogiczną instytucję.

Wszystkie zobowiązania, związane ze specjalnymi funduszami, ciężące na Akademji przechodzą tem samem na Rząd Polski czy też na instytucję, którą Rząd w miejsce Akademji do życia powoła.

§ 31.

Zmiany w niniejszym statucie wymagają:

- a) obecności na Zgromadzeniu Walnem dwóch trzecich członków czynnych, przyczem uchwała zapada prostą większością głosów,
- b) zatwierdzenia Rządu.

Statut powyższy zatwierdził Naczelnik Państwa dnia 22 listopada 1919 — Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadomiło o tem Zarząd Polskiej Akademji Umiejętności reskryptem z dnia 27 listopada 1919 Nr. 10586 IV/19.

IV.

WYKAZ STOSUNKÓW AKADEMJI
z innymi instytucjami naukowymi.

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademji z zakładami naukowymi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (1.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisji literackiej; (Kj.) Komisji językowej; (Khs.) Komisji historii sztuki; (Kh.) Komisji historycznej; (Kp.) Komisji prawniczej; (Kan.) Komisji antropologicznej; (Kf.) Komisji fizjograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (Sp.) Sprawozdania.

Aix. Bibliothèque de l'Université. Kp. Kh. B.

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B.

Arcachon. Laboratoire zoologique maritime. B.

Ateny. Bibliothèque Nationale. B.

— Ecole française d'Athènes. B.

— Deutsches archäologisches Institut. B.

Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B.

— American Journal of Philology. B.

— Maryland Geological Survey. B. Ag.

Barcelona. Real Academia de buenas letras. B.

— Real Academia de ciencias y artes. B.

Batavia (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B.

Bazylea. Universitätsbibliothek. B.

— Naturforschende Gesellschaft. Kf. B.

Belgrad. Académie Royale des Sciences. W.

— Srpsko Archeolosko Društvo. Kan. B.

Bergamo. „La Geographia per tutti“. B.

Bergen. Bergens Museums Bibliothek. 3. Kf. Kan. B.

Berlin. Akademie der Wissenschaften. W.

— Öffentliche Bibliothek. W.

— Centralbureau der internationalen Erdmessung. B

- Berlin.** Deutsche geologische Gesellschaft. B.
— Deutsche botanische Gesellschaft. B.
— Deutsche Literaturzeitung. B.
— Deutsche chemische Gesellschaft. B.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. B.
— Gesellschaft für Anthropologie. Kan. B.
— Gesellschaft für Erdkunde. B.
— Deutsches archäologisches Institut. B.
— Preuss. geologische Gesellschaft. B.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. B.
— Physikalischer Verein. B.
— Universitätsbibliothek. B.
— Deutsche physikalische Gesellschaft. B.
— Chemisches Zentralblatt. B.
- Berno szwajcarskie.** Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft. 3. Kf. Ag.
— Naturhistorischer Verein. B.
— Universitätsbibliothek. B.
- Berno mor.** Maticе Moravská. W.
— Knihovna Boboslovcu brněnských. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
— Museum Franciscum. B.
— Moravská Knihovna zemská. 2. B.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. B.
— Papežská knihtiskarna rajhradských Benediktinů. B.
— Landwirtschaftliche Landes-Versuchsstation für Pflanzenkultur. B.
- Biała.** Gimnazjum polskie. Sp.
- Bochnia.** Gimnazjum. Sp.
- Bolonia.** R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna. B.
- Bombay.** Educational Department. B.
- Bonn.** Universitätsbibliothek. B.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes. B.
- Bordeaux.** Académie des sciences, belles lettres et arts. B.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B. Kf.
- Borszczów.** Gimnazjum realne. Sp.

- Boston.** American Academy of arts and sciences. B.
— Society of natural history. B.
- Boulder Colo.** University of Colorado. B.
- Braunsberg.** Historischer Verein für Ermeland. Kh. B.
- Braunschweig.** Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf. B.
- Brody.** Gimnazjum. Sp.
- Brooklyn.** The Brooklyn Institute of Arts and Sciences. B.
- Bruksela.** Académie royale de Belgique. W.
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B.
— Société royale de botanique. B.
— Société belge de microscopie. B.
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B.
— Société des Bollandistes. B.
— Institut Solvey. B.
— Société belge d'astronomie. Kf. B.
— Société royale des Sciences médicales et naturelles. B.
— Section Polonais du Musée International. B.
- Brzeżany.** Gimnazjum. Sp.
- Brzozów.** Gimnazjum. Sp.
- Bukareszt.** Academia Romana. W.
— Laboratorul de Botanica. B.
— Institut géologique de Roumenie. Kf. Ag.
- Buczacz.** Gimnazjum. Sp.
- Budapeszt.** Magyar Tudományos Akadémia. W.
— Magyar nemzeti Muzeum. B.
— Ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. B.
— M. Termesztudományos Társulat. 3.
— Magyar történelmi Társulat. 3.
— Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. Kan.
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
— Naturwiss. Abteilung des National-Museums. B.
— Société des sciences naturelles. B.
— Magyar Ornithologiai Központ. Kf.
- Budyszyn.** Maćica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
- Buenos Aires.** Universidad. B.
- Buffalo.** Society of natural sciences. B.
- Buitenzorg (Jawa).** Département de l'agriculture. B.

- Bytom.** Redakcja „Katolika“. W.
- Cambridge** (Anglja). University. B.
— (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B.
— Museum of Comparative Zoology. B.
- Catania.** Società degli spettroscopisti italiani. 3. B.
— Accademia Gioenia di Scienze naturali. B.
- Charków.** Uniwersytet. B.
- Cherbourg.** Société des sciences naturelles. 3. Kf. B.
- Chicago.** Academy of Sciences. W.
— The Journal of geology. B.
— The Polish-American Literary Review. B.
— Field Museum of Natural History, Departement of Botany. B.
- Chrystjanja.** Académie des Sciences. W.
— Uniwersytet. B.
— Videnskabselskabet. B.
— Norsk Folkenmuseum. B.
- Chyrów.** Gimnazjum OO. Jezuitów. Sp.
- Cieszyn.** Gimnazjum polskie. Sp.
- Cincinnati.** The Lloyd Museum and Library. B.
- Coimbra.** Universidade. B.
- Colima.** Mex. Observatorio meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.
- Cordoba** (Argentyna). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B. Kb.
- Cöthen.** Chemiker-Zeitung. B.
- Czasław** (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Věsta Časlavská“. Kan. B.
- Czernichów.** Szkoła rolnicza. 3. Kf. Ag. Kan. B.
- Czerniowce.** Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B.
— Tow. akademików polskich „Ognisko“. B.
— Gimnazjum. W.
- Czortków.** Seminarjum naucz. męskie. Sp.
- Dębica.** Gimnazjum. Sp.
- Dorpat.** Uniwersytet. 2. Kh. B.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. Kf. B.
— Gelehrte estnische Gesellschaft. 1. 2. Kj. B.

- Dublany.** Akademia rolnicza. 3. Kf. Ag. B. Kan.
— Krajowa Stacja doświadczalna chem.-roln. B.
- Dublin.** Royal Irish Academy. B.
- Edynburg.** Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Khs. Kl. Ag. Kj. B.
— Botanical Society. Kf. B.
- Erlangen.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
- Filadelfja.** Academy of Natural Sciences. B.
— The American philosophical Society. 2. B.
- Florencja.** Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B.
— Biblioteca Nazionale (Uffizi). B.
— Società italiana d'antropologia. Kan. B.
— Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B.
— Archivio storico italiano. B.
- Frankfurt n./M.** Senckenbergische naturforschende Gesellschaft. B.
- Frankfurt n./O.** Naturwissenschaftlicher Verein. 3. B.
- Fryburg Bryzgowski.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
- Fryburg Szwajcarski.** Uniwersytet. W.
- Gandawa.** Uniwersytet. B.
- Gdańsk.** Naturforschende Gesellschaft. 3. B.
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. B.
- Genewa.** Uniwersytet. B.
— Institut national génévois. 3. B.
— Société de physique et d'histoire naturelle. B.
- Genua.** Uniwersytet. B.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di Stato. B.
— Società di lettere e conversazioni scientifiche. B.
— Società ligura di storia patria. B.
— „Pathologica“. B.
- Getynga.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Gesellschaft der Wissenschaften. W.
- Giessen.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverein. B.
- Giessen.** Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde B.
- Glasgów.** Uniwersytet. B.
- Gothenburg.** Kongl. Vetenskaps-och Vitterhetsambälet. B.

- Graz.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kb. Khs. Kp. Kl. Kj. B.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark.
- Groningen.** Bibliotheek der Rijks Universiteit. B.
- Gr. Lichterfelde.** Red. des Zoologischen Zentralblattes. B.
- Gródek Jagielloński.** Gimnazjum. Sp.
- Gryfja.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
— Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.
- Haarlem.** Musée Teyler. Kf. Kan. B.
— Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. 3. B.
- Halle.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
— Naturforschende Gesellschaft. B.
— Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher. 3. B.
- Hamburg.** Museum für Völkerkunde. Kan.
- Harrisburg** (N. America). Geological Survey of Pensylvania. B.
- Heidelberg.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Naturhistorisch-medizinischer Verein. B.
- Helsingfors.** Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B.
— Geografiska Föreningen. B.
- Innsbruk.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Kj. B.
- Irkuck.** Wostoczno-sybirskij oddiel Russkawo Geogr. Obszczestwa. B.
- Ithaca** (N. Y. U. S. N. A.). Cornell University. B.
— Journal of physical chemistry. B.
- Jarosław.** Gimnazjum. Sp.
— Szkoła realna. Sp.
- Jasło.** Gimnazjum. Sp.
- Jena.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
- Jena.** Verein für thüringische Geschichte und Altertumskunde. Kh. B.
— Jenaische Gesellschaft für Medizin u. Naturwissenschaft. B.
- Kamionka Strumiłowa.** Gimnazjum. Sp.
- Kassel.** Verein für Naturkunde. 3. B.
- Kazań.** Uniwersytet. B.
— Société physico-mathématique à l'Université. 3. B.

Kijów. Biblioteka Uniwersytetu. W.

- Kijewskoje Obszczestwo jestestwoispytatelej. 3. B.
- Redakcja „Uczenyja Zapiski“. 1. 2. Kj. Kan.
- Redakcja „Ukraina“. 1. Kj.
- Musée d'Antiquites et Beaux-Arts. Kan.

Kilonia. Biblioteka Uniwersytetu. B.

- Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. B.
- Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. B.

Klausenburg. Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.

Knin (Dalmacja). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.

Kołomyja. Gimnazjum polskie. Sp.

- Gimnazjum ruskie. Sp.

Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.

- Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.
- Société d'histoire naturelle.

Kórnik. Biblioteka Kórnicka. W.

Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.

- Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kp. Khs. Kl.
- Biblioteka XX. Czartoryskich. W.
- Biblioteka ks. Misjonarzy. 2. Kh. Khs. Kl. Kj.
- Czytelnia alumnów ksiązęco-biskupiego Seminarjum. 2.
- Urząd górniczy okręgowy. Kf.
- Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag.
- Gabinet historii sztuki U. J. Khs.
- Redakcja „Przeglądu powszechnego“. 1. 2. Kh. Kl. Kj.
- Seminarjum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
- Seminarjum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp.
- Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
- Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan.
- Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
- Towarzystwo rolnicze. B.
- Towarzystwo tatrzańskie. Kf.
- Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B.
- Zakład Kliniczny. 3.
- Biblioteka uczniów prawa U. J. 2. Kh. Kp.

- Kraków.** „Czas“, Kl. B.
— „Głos Narodu“, Kl. B.
— „Nowa Reforma“, Kl. B.
— Biblioteka medyków. 3.
— Zakład anatomji porównawczej. B.
— Kółko przyrodników U. J. 3. Ag. Kf.
— Kółko filologiczne U. J. 1.
— Gabinet mineralogiczny U. J. Ag.
— Gimnazjum św. Anny. Sp.
— Gimnazjum św. Jacka. Sp.
— Gimnazjum III. Sp.
— Gimnazjum IV. Sp.
— Gimnazjum V. Sp.
— I. Szkoła realna. Sp.
— Szkoła przemysłowa. W.
— Seminarjum nauczycielskie męskie. Sp.
— Seminarjum nauczycielskie żeńskie. Sp.
- Krosno.** Seminarjum nauczycielskie. Sp.
— Szkoła realna. Sp.
- Królewiec.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
— Staatsarchiv. Kp. Khs.
— Altertums-gesellschaft „Prussia“. B.
— Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. B.
— Altpreussische Monatschrift. B.
- Lancaster.** The physical Review. B.
- Lausanne.** Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B.
- Lavrence** (Kansas, U. S. A.). University of Kansas. B.
- Leiden.** Rédaction des Archives d'ethnographie. Kan.
— Universiteit. B.
— Rijks Herbarium. B.
- Leoben.** Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B.
— Towarzystwo akademickie „Czarnohora“. Ag.
- Lewocza** (Löcse). Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.
- Liège.** Uniwersytet. B.
— Société royale des sciences. B.
- Lille.** Société de Géographie. B.
- Lima.** Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B.

- Linz.** Verein der Techniker in Oberösterreich. B.
- Lipsk.** Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften. W.
- Museum für Völkerkunde. Kan. B.
  - Biblioteka Uniwersyteku. B.
  - Naturforschende Gesellschaft. 3. B.
  - Akadem. Verein „Unitas“. B.
  - Literarisches Zentralblatt. B.
  - Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.
  - Zoologischer Anzeiger. B.
- Lizbona.** Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B.
- Comissão do Serviço Geologico. Kf. Ag. B.
  - Observatorio astronomico. B.
- Londyn.** British Museum. W.
- British Museum of natural history. B.
  - British Association for the Advancement of Science. B.
  - Antropological Institute. Kan. B.
  - Chemical Society. B.
  - Geological Society of London. 3. B.
  - Physical Society. Kf. B.
  - Zoological Society. Kf. B.
  - Royal astronomical Society. B.
  - Royal botanic Society. B.
  - Royal geographical Society. Kf.
  - Royal Museum. B.
  - Royal Society. 3. B.
  - The Royal Institution of Great Britain. B.
  - „Nature“. B.
  - „The Atheneum“. B.
  - „Science abstracts“. B.
- Louvain.** Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B.
- „La Cellule“. 3. B.
- Lötzen.** Literarische Gesellschaft „Masovia“. B.
- Lublana.** Rudolphinum. Kf. B.
- Lublin.** Tow. Biblioteki publicznej im. H. Łopacińskiego. W.
- Lucca.** R. Academia lucchese di scienze, lettere et arti. B.
- Lugdun.** Bulletin historique du Diocèse de Lyon. B.
- Lund.** Uniwersytet. W.

Lund. Société royale physiographique. B.

Lwów. Archiwum krajowe. W.

- Biblioteka Szkoły politechnicznej. W.
- Biblioteka Uniwersytetu. W.
- Biblioteka Zakładu nar. im. Ossolińskich. W.
- Czytelnia Akademicka. B.
- Kółko historyków. 2.
- Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B.
- Redakcja „Kosmosu”. 3. Kl. B.
- Redakcja „Dziennika polskiego”. Kl. B.
- Redakcja „Gazety lwowskiej”. Kl. B.
- Redakcja „Gazety Narodowej”. B.
- Redakcja „Kwartalnika historycznego”. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
- Redakcja „Muzeum”. 1. 2. 3. Kl. B.
- „Pamiętnik literacki”. 1. Kl. B.
- Publiczna ksiąźnica T. S. L. W.
- Redakcja „Przeglądu”. Kl.
- Redakcja „Przeglądu sądowego i administracyjnego”. 2.
- Akademia weterynaryjna. 3. B.
- Biblioteka Poturzycka. 1. 2.
- Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan.
- Towarzystwo Bratniej pomocy słuchaczy politechniki. 2. 3.
- Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
- Towarzystwo prawnicze. Kp.
- Zakład fizyczny Uniwersytetu. 3. Kf.
- Halicko-ruska Matica. B.
- Gimnazjum akademickie. Sp.
- Gimnazjum Franc. Józefa. Sp.
- Gimnazjum II. Sp.
- Gimnazjum IV. Sp.
- Gimnazjum V. Sp.
- Gimnazjum VII. Sp.
- Gimnazjum VIII. Sp.
- Szkoła realna I. Sp.
- Szkoła realna II. Sp.
- Seminarjum naucz. męskie. Sp.

- Lwów.** Seminarjum naucz. żeńskie. Sp.
— Kółko chemików Tow. Bratniej Pom. słuch. Politechniki. B.
- Łańcut.** Gimnazjum realne. Sp.
- Madison** (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B.
- Madryd.** Real Academia de la historia. Kh. B.
— Commission del mapa geologico de Espana. B.
— Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
— Sociedad Espanola de historia natural. B.
— Universidad. B.
- Magdeburg.** Museum für Natur- und Heimatkunde. B.
- Marburg.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
- Marsylja.** Bibliothéque de la Faculté des Sciences. B.
- Medjolan.** R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.
— Archivio storico lombardo. B.
— Archivio di Stato. B.
— Biblioteca Ambrosiana. B.
— Società storico lombarda. B.
- Melbourne.** The public library of Victoria. B.
- Mexico.** Academia Mexicana de ciencias exactas físicas y naturales. B.
— Museo National. B.
— Observatorio meteorologico-magnetico central. B.
— Sociedad científica „Antonio Alzate“. 3. B.
— Sociedad Mexicana de Historia natural. B.
- Mielec.** Gimnazjum. Sp.
- Milwauke** (Wis. U. S. A.). Public Museum. B.
- Minneapolis** (U. S. A.). Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.
- Missoula** (Mont. U. S. A.). The University of Montana. B.
- Mitawa.** Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.
- Modena.** R. Accademia delle scienze, lettere ed arti. B.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell' Emilia. B.
— Società dei naturalisti. B.
- Monachjum.** Akademie der Wissenschaften. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. B.
— Historische Kommission bei der Akademie der Wissenschaften. B.

- Monachjum.** Sybel's historische Zeitschrift. B.
— Chemische Gesellschaft. B.
- Montevideo.** Museo Nacional. B.
- Montreal** (Kanada). Royal Society of Canada. B.
— Société de numismatique et d'archéologie. B.
- Moskwa.** Moskiewskie Towarzystwo archeologiczne. 1. 2.
Kl. Kj.
— Redakcja „Uczenyja Zapiski“. 1. 2. Kj. B.
— Muzeum Rumiancowa. B.
— Société Imp. de naturalistes. 3. B.
— Société d'anthropologie. B.
— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.
— Redakcja „Russkij Archiw“. B.
— Etnograficeskij oddiel Imp. Obszcz. ljubitelej jestestwoznanja, antropologii i etnografii. Kan.
— Moskowskoje psichologiczeskoje Obszczestwo. B.
— Istoriceskij Muzej. Kj.
— Ecole des Ingenieurs. B.
- Mulhouse.** Société industrielle de Mulhouse. B.
- Münster i. W.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst.
3. Khs. Kan. B.
- Myślenice.** Gimnazjum. Sp.
- Nancy.** Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B.
— Société des sciences. B.
- Neapol.** Accademia di scienze morali e politiche. B.
— Accademia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B.
— Biblioteca Nazionale. B.
— Deputazione neapolitana di storia patria. B.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B.
— Istituto zoologico R. Università. 3. B.
- Neuchâtel.** Société de Géographie. B.
- New Haven** (U. S. A.). Yale psychological Laboratory. B.
- New York.** Academy of Sciences. B.
— Academy of Medicine. B.

- New York.** The American Museum of Natural history. 3. B.
— American Geographical Society. B.
— American Mathematical Society. B.
— New-York Botanical Garden. B.
- Nieżyn.** Istoriko-filologiczeskij Institut Kniazia Bezborodko. 1. 2. B.
- Nowij Sad (Ujvidek).** Matica Srpska. Kl. Kj. Kan.
- Nowy Sącz.** Kollegjum OO. Jezuitów. W.
— Gimnazjum I. Sp.
— Gimnazjum II. Sp.
- Nowy Targ.** Gimnazjum. Sp.
- Norymberga.** Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. B.
- Odessa.** Uniwersytet. B.
— Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B.
- O-Gyalla.** Bibliothèque du l'Observatoire météorologique et magnétique de l'Institut météorologique. Kf. B.
- Oliwa.** Physikalische Zeitschrift. B.
- Ołomuniec.** Selský archiv. B.
- Omsk.** Société géographique. B.
- Opawa.** Czeskie gimnazjum. Sp.
— Museum für Kunst und Gewerbe. B.
— Zeitschrift f. Geschichte u. Kulturgeschichte oesterr. Schlesiens. Khs. B.
- Orłowa.** Polskie gimnazjum realne. Sp.
- Oxford.** Radcliffe Library, Museum. B.
— Bodleian Library. B.
- Padwa.** Accademia di scienze, lettere et arti. B.
— Accademia scientifica Veneto-Trentino-Istria. 3. B.
- Palermo.** R. Accademia di Scienze, lettere e belle arti. 1. 2. 3. Kj. B.
— Circolo matematico. 3. B.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
- Para (Brazylja).** Museu Paraense. B.
- Parma.** Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
- Paryż.** Institut de France: Académie des Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.

- Paryż.** Institut de France: Académie des sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. B.
- Association française pour l'avancement des sciences. B. Kb.
  - Biblijoteka polska. W.
  - Bibliothèque Nationale. B.
  - Bibliothèque d'Art et d'Archéologie. Khs. B.
  - Bulletin Polonaise littéraire, scientifique et artistique. B.
  - Ecole nationale des chartes. B.
  - Gazette des beaux-arts. B.
  - Institut Pasteur. B.
  - „La Nature“. B.
  - Ministère de l'instruction publique. W.
  - Museum de l'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B.
  - Société nationale des Antiquaires de France. Khs.
  - Société d'anthropologie. Kan. B.
  - Société astronomique. B.
  - Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B.
  - Société entomologique de France. 3. Kf. B.
  - Société géologique de France. 3. Kf. B.
  - Société d'histoire diplomatique. B.
  - Société mathématique de France. B.
  - Société française de physique. 3. B.
  - Société zoologique de France. Kf. B.
  - La Revue. B.
  - Revue de deux mondes. B.
  - Revue de la Science Nouvelle. B.
  - Revue critique d'histoire et de littérature. B.
  - Revue française. B.
  - Revue générale des sciences pures et appliquées. B.
  - Association pour l'enseignement des sciences anthropologiques. B.
  - „Le Radium“. B.
  - La Revue d'électrochimie et d'électrometallurgie. B.
- Peradeniya.** Royal Botanic Gardens. B.
- Piotrogród.** Akademya nauk. W.
- Biblijoteka publiczna. W.
  - Rédaction du Journal du Ministère de l'Instruction publique. 2. Kp. Kh. Khs. Kl.

- Piotrogród.** Uniwersytet. 1. 2. 3. Kf. Kh. Kj. Kl. B.
— Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B.
— Archeograficzeskaja Kommissja. 2. Kp. Kl. Khs. B.
— Obszczestwo ljubitelej drownej pismiennosti. 1. Kl. Kj.
— Russk. geograficzeskaje Obszczestwo. Kf. Kan. B.
— Fizyczeskaje Obszczestwo. B.
— Antropologiczeskaje Obszczestwo. B.
— Botaniczeskij Sad. 3. Kf. B.
— Comité géologique. 3. Kf. Ag. B.
— Archeologiczeskij Institut. Kan. B.
— Mineralogiczeskaje Obszczestwo. 3. B.
— Commision Archéologique. B.
— Observatoire physique central Nicolas. B. Kf.
— Société entomologique de Russie. 3. Kf.
— Institut polytechnique. 3. Kf. B.
- Pisa.** R. Università. B.
— Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B.
— Reg. Scuola normale superiore. B.
— Biblioteca della Scuola Normale. B.
— Il Nouvo Cimento. B.
- Płock.** Towarzystwo naukowe. W.
— Muzeum diecezjalne płockie. Khs.
- Podgórze.** Gimnazjum. Sp.
- Portici (Napoli).** Laboratorio di zoologia agraria della R. Scuola superiore d'agricoltura. B.
- Poznań.** Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— „Dziennik Poznański“. Kl. Sp.
— Staatsarchiv. Kh. Kp. B.
— „Miesięcznik kościelny“. Sp.
— Biblioteka Raczyńskich. W.
- Praga.** Akademja Umiejętności. W.
— Česká společnost nauk. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie archiwum miejskie. Kh. Kp. B.
— Společnost přátel starožitnosti českých. Kan. Khs.
— Jednota českých matematiků. 3. B. Kb.
— Redakcja „Listu filologických“. 1. Kl. Kj. B.

- Praga.** „Český Lid“. Kan.
— Český Časopis historický. Kh.
— Historický Seminář. Kh.
— Národopisné Museum česko-slovanské. Kan.
— „Slovanský Préhled“. B.
— Časopis Lekařů českých. B.
— Museum Království Českého, 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
— Česká Společnost entomologická, 3. Kf.
- Preszburg.** Orvos természettudományi Egylet, B.
- Princeton** (N. Jersey, U. S. A.). The American Journal of Archeology. B.
- Przemysł.** Uniwersytet ludowy im. A. Mickiewicza, 1. 2. Kl.
— Gimnazjum polskie. Sp.
— Gimnazjum ruskie. Sp.
— Seminarjum nauczycielskie. Sp.
— Rz.-katol. Seminarjum duchowne. B.
- Przybram.** Czytelnia polska akademików górniczych. Kf
- Quaracchi-Brozzi** (près Florence). Archivum historicum. B.
- Raigern** (pod Bernem mor.). Redakcja „Studien und Mitteilungen“. B.
- Rapperswil.** Muzeum Narodowe. W.
- Rawa Ruska.** Szkoła Realna. Sp.
- Rio Janeiro.** Observatoire, 3. B.
— Directeur d'Institut Oswaldo Cruz, B.
- Rohatyn.** Miejskie Gimnazjum. Sp.
- Rostock.** Biblioteka Uniwersytetu, B.
— Naturforschende Gesellschaft. B.
- Rovereto.** J. R. Accademia di scienze, lettere et arti degli agiati. B.
- Rudnik n. S.** Seminarjum naucz. męskie. Sp.
- Ryga.** Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde der Ostseeprovinzen. Kp. Kh. Khs. B.
— Arconia. 3. B. Kb.
- Rzeszów.** Gimnazjum I. Sp.
— Gimnazjum II. Sp.
— Seminarjum nauczycielskie. Sp.
- Rzym.** Reale Accademia dei Lincei, W.
— Accademia di conferenze storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei, B. Kb.

- Rzym.** Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B. Kb.
— Biblioteca Vittorio Emanuele. B. Kb.
— Ecole de Rome. B.
— Istituto di diritto Romano. B.
— „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere et arti. B. Kb.
— R. Comitato geologico d'Italia. B.
— Specola Vaticana. 3.
— Società geologica italiana. B.
— Società geografica italiana. B.
- Sambor.** Gimnazjum. Sp.
— Gimnazjum. Filja. Sp.
— Seminarjum nauczycielskie. Sp.
- San Francisco.** Academy of Sciences. B.
- Santiago.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
- San José.** Museo Nacional. B.
- Saint Louis (M. O. U. S.).** Academy of Sciences. 3. B.
- Sanok.** Gimnazjum. Sp.
- Saragosse.** Annales de la facultad des ciencias. B.
— Sociedad Aragonesa de ciencias naturales. B.
- Saratów.** Naturforschende Gesellschaft und Biologische Wolga-Station. B.
- Sassari.** Studi Sassaesi. B.
- Schwerin.** Verein für Meklenburgische Geschichte. Kh. B.
- Sarajewo.** Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.
- Sendai.** „The Science Reports“. B.
— Tohoku Imp. University. B.
- Siena.** R. Accademia dei fisiocratici. 3.
- Sofia.** Rédaction de l'Annuaire de l'Université. B.
- Sokal.** Gimnazjum. Sp.
— Seminarjum nauczycielskie. Sp.
- Spalato.** Museo Archeologico. Khs.
- Sredec.** Bułgarsko knižovno družestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B.
- Stanisławów.** Filja „Proświty“. Kan.
— Gimnazjum I z jęz. polskim. Sp.
— Gimnazjum II z jęz. polskim. Sp.

- Stanisławów.** Szkoła Realna, W.
— Seminarjum nauczycielskie, W.
- Stockholm.** Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien, W.
— Geologiska Föreningen, Kf. Ag. B.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien, B.
— Nordiska Museet, 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B.
— Société d'anthropologie, B.
— Sv. Sällskapet för Antropologi och Geografi, B.
— Svenska Turistföreningen, B.
- Strassburg.** Biblioteka Uniwersytetu, B.
— Geologische Landesanstalt von Elsass-Lothringen, 3. Kf. Ag. B.
— Société des Sciences, agriculture et arts de la Basse Alsace, B.
- Stryj.** Gimnazjum, Sp.
- Sucha.** Biblioteka Hr. Branickich, 1. 2. Kan. Khs. Kh. Kp. Kl.
- Sydney.** Australian Museum, B.
— Geological Survey of New-South-Wales, Department of mines, 3. Ag. B.
— Royal Society of New-South-Wales, B.
— Australian Association for the advancement of sciences, B.
- Tarnobrzeg.** Szkoła realna, Sp.
- Tarnopol.** Gimnazjum, Sp.
— Gimnazjum II polskie, Sp.
— Szkoła realna, Sp.
— Seminarjum nauczycielskie, Sp.
- Tarnów.** Gimnazjum I, Sp.
— Gimnazjum II, Sp.
— Seminarjum nauczycielskie, Sp.
— Szkoła realna, Sp.
- Tókyô.** The Imperial University, B.
- Torino.** R. Accademia delle Scienze, 1. 2. 3. Kj. B.
— Deputazione sopra gli studi di storia patria, B.
— Società di archeologia e belle arti, B.
— Revue des mathématiques, B.
- Toronto** (Kanada). The Canadian Institute, 1. 2. 3. Kj. B.
- Toruń.** Towarzystwo naukowe, W.
— Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften, Kh. Kl. B.

- Toulouse.** Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1.
2. Kj. B.
— Société des sciences physiques et naturelles. B.
- Trembowla.** Gimnazjum. Sp.
- Troickosawsk** (Syberja). Société géographique. B.
- Tromsø** (Norwegja). Museum. 3. Kf. B.
- Trondjem.** Kgl. norske Videnskabernes Selskabs. B.
- Tufst** (U. S. A.). College Mass. B.
- Turciansky Sv. Martin.** Musealna Slovenska Spolecnost. 1. 2. 3.
Kf. Kan. B.
— Redakcja „Slovenskych Pohľadov“. 1. Kj. Kan. B.
- Tybinga.** Biblioteka Uniwersytetu. B.
— „Der Naturforscher“. B.
- Tyflis.** Commission archéologique. B.
— Société archéologique. B.
- Tylża.** Tevynes Sargas. B.
- Upsala.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B.
— Société royale des Sciences. B.
- Utrecht.** Rijsk-Universiteit. B.
— Institut royal météorologique. B.
- Wadowice.** Gimnazjum. Sp.
- Warszawa.** Biblioteka Krasieńskich. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ord. Zamojskich. W.
— Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.
— Komitet Kasy imienia Mianowskiego. W.
— Pracownia fizyczna. 3. Kf.
— „Przegląd filozoficzny“. B.
— Redakcja „Biblioteki Warszawskiej“. W.
— Redakcja „Gazety polskiej“. Kl.
— Redakcja „Kurjera codziennego“. Kl.
— Redakcja „Kurjera warszawskiego“. Kl.
— Redakcja „Pamiętnika fizjograficznego“. 3. Kf.
— Redakcja „Prac matematyczno-fizycznych“. 3.
— Redakcja „Słowa“. Kl.
— Redakcja „Wszehświata“. 3. Kf.

Warszawa. Towarzystwo lekarskie. 3.

- Towarzystwo ogrodnicze. B.
- Towarzystwo Biblioteki publicznej. W.
- „Chemik polski“. B.
- „Gazeta lekarska“. B.
- Centralna Stacja meteorologiczna przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. 3. B. Rocznik.
- Biblioteka Instytutu politechnicznego. 3. Kf. B.
- Towarzystwo naukowe warszawskie. W.
- Czasop. „Wychowanie w domu i w szkole“. B.
- Przegląd techniczny. Kb.
- Pracownia antropologiczna przy Muzeum roln. i Przem. Kan.
- Polskie Tow. krajoznawcze. Kan. Khs.
- Tow. opieki nad zabytkami przeszłości. Khs.
- „Farmaceuta polski“. B.

Washington. Antropological Society. B.

- Smithsonian Institution. W.
- Surgeon general's Office. 3. B.
- National Academy of Sciences. B.
- United States Bureau of Education. B.
- United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B.
- Department of Commerce and Labor. B.

Wenecja. Archivio di stato. Kh. B.

- Biblioteca S. Marco. B.
- R. Istituto Veneto di Scienze, lettere ed arti. W.
- R. Deputazione di storia patria. B.

Wiedeń. Akademie der Wissenschaften. W.

- Kunsthistorisches Hofmuseum. Khs.
- Administrative Bibliothek des Ministeriums des Innern. W.
- Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
- Institut für österreichische Geschichtsforschung. Kh. B.
- Haus- Hof- und Staatsarchiv. 2. Kh. B.
- Seminarjum filolog. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kf. Kan. B.
- Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. B.

Wiedeń. Statistische Zentral-Kommission. W.

- Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. B.
- Biblioteka Uniwersytetu. W.

Wieden. Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag. B.

- Militär-Geographisches Institut. Kf. Ag. B.
- Österr. Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
- Hofbibliothek. B.
- Ognisko. B.
- Oesterr. Museum. für Kunst und Industrie. B.
- Zoologisch-botanische Gesellschaft. B.
- Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. B.
- Zentralkommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und histor. Denkmale. B.
- Gesellschaft für Sammlung und Konservierung von Kunst- und histor. Denkmälern zur Geschichte des Judenthums. B.
- Finanz-Ministerium. B.
- Zeitschrift für die landwirtschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. B.
- Hochschule für Bodenkultur. B.
- Abgeordnetenhaus. B.
- Ministerium für Kultus und Unterricht. B.
- Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag.
- Naturhistor. Hofmuseum (Antrop.-ethnograph. Abteilung). Kan. B.
- Museum für osteurop. Geschichte an der Universität. 2. B.
- Hydrographisches Zentralbureau. Ag.

Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. B.

- Verein für nassauische Altertums- und Geschichtsforschung. 2. Kb. Kp. B.

Wilno. Towarzystwo Przyjaciół nauk. W.

Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek. B.

Wrocław. Schlesisches Museum für Kunstgewerbe u. Altertümer. W.

- Biblioteka Uniwersytetu. B.
- Seminarjum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
- Schlesische Gesellschaft für vaterländische Kultur. 3. Ag. B.
- Verein für die Geschichte und Altertum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. B.
- Verein für vaterländische Kultur Schlesiens. Kl. B.

Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. B.

Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.

- Hrvatsko narovoslovno društvo. Kan. B.

Zagrzeb. Hrvatsko archeološko društvo. Kan. B.

Zakopane. Muzeum Tatrzańskie im. Chałubińskiego. Kf. Ag. Khs. B

Zaleszczyki. Seminarjum nauczycielskie. 1. 2. 3. Kl. Kan. Kf.
Ag. B.

Zgorzelice. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2
Khs. Kl. Kj. B.

Złoczów. Gimnazjum. Sp.

Zurych. Naturforschende Gesellschaft. B.

— Biblioteka Uniwersytetu. B.

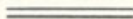
— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten
Naturwissenschaften. B.

— Schweizerisches Landesmuseum. B.

— Concilium Bibliographicum. B.

Żółkiew. Gimnazjum. Sp.

Żywiec. Szkoła realna. Sp.

V.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

ZA ROK 1919.

(17 tablic).

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW ZA ROK 1918.

FUNDUSZ OBROTOWY (WSPÓLNY).

PRZYCHÓD

TABLICA I.

ROZCHÓD

Prelimi- nowano		Przedmiot	Dochody				Prelimi- nowano		Przedmiot	Wydano										
K	h		Szczegółowo		Razem		K	h		Szczegółowo		Razem		Kategorie		Przekroczenie		Oszczędność		
K	h		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h		
		I. Dotacja.							I. Wydatki administracyjne.											
		Uposażenie ze skarbu państwa	50000	—			35000	—	1. Piace i wynagrodzenia			44566	06			9566	06			
		» z funduszu krajowego	70000	—			2500	—	2. Diety			1535	—					965	—	
		Zasilek Gminy miasta Krakowa	—	—	120000	—	4000	—	3. Kancelarja i ekspedycja:											
		II. Odsetki.							Potrzeby kancelaryjne	177	—									
		Od funduszu żelaznego	114384	03					Druki administracyjne	2931	50									
		» » obrotowego	45304	79	159688	82			Porta i frachty	997	62	4106	12			106	12			
		III. Sprzedaż publikacji.							6000	—	4. Opał i światło:									
					29330	60			Oświetlenie	975	82									
		IV. Dochody różne.							Opał	9041	24	10017	06			4017	06			
		Dochód z admin. fund. Osławskiego			3410	32	4500	—	5. Porządki domowe i wydatki											
							2464	66 ³	nieprzewidziane:											
		V. Na cele Wydziału I i II.							Drobne wyd. na porządki domowe	1486	17									
		Dotacja z fund. Estreichera	1000	—					Ubezpieczenia	141	46									
1000	—	» » Tow. popier. wydawnictw Akad.	1000	—					Wynagrodzenia dodatkowe i wydatki	1652	—	3279	63					3685	03	
1000	—	» » » Brodeczakowej	386	48					6. Ciężary domowe:			50	—	63553	87			50	—	
386	48	» » » Waltera	1633	—					II. Wydatki naukowe.											
1633	—	» » » Tomkiewiczówien	1090	44	3109	92			7. Biblioteka:											
1094	05								Kupno książek i prenumerata			1216	02					13689	24	
		VI. Na cele Wydziału III.							8. Rocznik:											
		Dotacja z funduszu Kostaneckiego	1000	—					Druk i honorarja			2167	—						333	
1000	—	» » » Spasowicza	2500	—					9. Sprawozdania:											
2500	—	» » » Szczawnickiego	5000	—	8500	—			Druk i broszurowanie			3878	17			878	17			
5000	—								10. Biblioteka pisarzy polskich.											
									Honorarja i druk			4350	55			850	55			
									11. Subwencja na Bibliografję polską											
									miesięczną			6608	—			1856	—			
									12. Subwencja na Bibliografję pol-											
									ską tomową										4000	
									13. Subwencja na Słownik staro-											
									polski			4400	—							
									14. Subwencja na wydawnictwa prze-											
									kładów pisarzy greckich i łacińskich			8895	80			6695	80			
									15. Komisja histor. nauk mat.-przyr.										1200	
13613	53	Przewyżka dochodów ponad pre-			326039	66	81616	66							95069	41	23969	76	10517	01
		liminarz wynosi K 312426.13																		

¹ Z fund. Estreichera.
² Sprzedane roczniki.
³ Zwrot kwoty wygodzonej 4/8. 1914 z % od Mecenasza Ant. Osuchowskiego.
⁴ Z fund. Belzy.
⁵ » Czabana.

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW ZA ROK 1918.

FUNDUSZE WYDZIAŁÓW.

WYDZIAŁ I i II.

TABLICA II.

WYDZIAŁ III.

Prelimi- nowano			Wydano				Przekro- czenie		Oszczęd- ność	
K	h		K	h	K	h	K	h	K	h
11658	72	1. Publikacje Wydziału I. Honorarja . . . . . Rewizja językowa . . . . . Druk i broszurowanie	2518	59	303	12	9829	91	1828	81
19548	37	2. Publikacje Wydziału II. Honorarja i subwencje . . . . . Rewizja językowa . . . . . Druk i broszurowanie	2689	12	9401	40	12090	52	7457	85
9259	92	3. Komisja historii sztuki. Honorarja i subwencje . . . . . Wynagrodzenie Sekretarza Wynagrodzenie Dyrektora wydawnictw . . . . . Reprodukcje i odpisy . . . . . Druk i broszurowanie	9218	61	1100	—	800	—	1722	40
66	61		6944	02	19785	03	7458	50		
3000	— ³									
9321	11	4. Komisja literacka. Honorarja . . . . . Sekretarz . . . . . Druk i broszurowanie	307	80	300	—	510	—	1117	80
									8203	31
4392	04	5. Komisja historyczna. Honorarja . . . . . Druk i reprodukcje	3021	90	10073	54	13095	44	1296	60
10000	— ³									
6866	61	6. Komisja prawnicza. Honorarja . . . . . Druk	2057	—	5630	—	7687	—	5935	41
6755	80 ²									
4302	51	7. Komisja językowa. Subwencja dla »Rocznika slawistycznego« . . . . . Sekretarz . . . . . Honorarja . . . . . Druk	1000	—	400	—	526	—	4503	—
									6429	—
									2126	49
2306	—	8. Komisja filologiczna. Honorarja . . . . . Druk	1110	64	4283	—	5393	64	3087	64
2403	74	9. Komisja filozoficzna. Honorarja . . . . . Druk	600	—	427	80	1027	80	1875	94
12 00	—									
1200	—	10. Sekretarz Wydziału I.					1200	—		
500	—	11. Sekretarz Wydziału II.					1200	—		
		12. Korekta.							500	—
92781	43						78856	14	12672	63
									26597	92

Prelimi- nowano			Wydano				Przekro- czenie		Oszczęd- ność	
K	h		K	h	K	h	K	h	K	h
43588	47	1. Publikacje Wydziału. Honorarja i subwencje . . . . . Druk i broszurowanie . . . . . Tablice i ryciny	9081	—	36187	34	3724	96	48993	30
45	—								5359	83
18880	02	2. Komisja fizjograficzna. Honorarja i subwencje . . . . . Druk . . . . . Sekeja meteorologiczna	10075	80	5517	58	600	—		
		Muzeum: Zakupno przedmiotów mu- zealnych, utrzymanie i po- rządkowanie . . . . . Kustosz . . . . . Wynagrodzenie Sekretarza	200	—	1800	—	600	—	18793	38
										86
3193	—	3. Komisja antropologiczna. Badania archeologiczne . . . . . Sekretarz . . . . . Druk . . . . . Subwencje	754	60	400	—	1591	90	5646	50
									2453	50
600	—	4. Korekta wydawnictw								600
1200	—	5. Sekretarz Wydziału III					1200	—		
67506	49						74633	18	7813	33
									686	64

¹ Z funduszu Matiasa Bersona.
² „ z fund. Augustynowicza
³ „ z fund. Sobąńskich

¹ Dotacja z funduszu Kretkowskiego na nagrody.

Przekroczenia z końcem roku 1918		K	h
W wydatkach administracyjnych (wspólnych)		13689	24
„ naukowych (wspólnych)		10280	52
„ Wydziału I i II		12672	63
„ Wydziału III		7813	33
Razem		44455	72

Oszczędności z końcem roku 1918		K	h
Przewyżka dochodów w r. 1918		312426	13
W wydatkach naukowych (wspólnych)		5816	98
„ administracyjnych (wspólnych)		4700	03
„ Wydziału I i II		20597	92
„ Wydziału III		686	64
Razem		350227	70

ROK 1918.

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW.

FUNDUSZE OSOBNE.

TABLICA III.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h

I. Fundusze na wydawnictwa i badania naukowe.

1. Fundusz Atlasu geologicznego (Fundusz obrotowy).

Pozostałość 1 stycznia	—	—	27938	77	Pozostałość 31 grudnia	—	—	29233	47
Narosłe odsetki	—	—	848	70					
Zwrot niezużytej subwencji	—	—	446	—					
	—	—	29233	47				29233	47

2. Fundusz Belzy.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	11900	—	157	42	Pozostałość 31 grudnia	—	—	157	42
					oraz 4 1/2% listy Banku kraj.	1900	—	—	—
					» 4% oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893	4400	—	—	—
					» 4% listy gal. Banku hipot.	3800	—	—	—
					» 4 1/2% » » Tow. kred. ziemsk.	1800	—	—	—
	11900	—	157	42		11900	—	157	42

b) Fundusz obrotowy.

Kupony	—	—	491	46	Przeniesiono na »Słownik staropolski«	—	—	496	17
Narosłe odsetki	—	—	4	71					
	—	—	496	17				496	17

3. Fundusz Matiasa Bersona.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	1000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
Marek					1 akcja Banku ziemsk. pozn.	Marek	1000	—	—
	1000	—	—	—			1000	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Kupony	—	—	66	61	Przeniesiono do Komisji hist. sztuki	—	—	66	61
------------------	---	---	----	----	--	---	---	----	----

4. Fundusz Brodzakowej.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	8600	—	159	13	Pozostałość 31 grudnia	—	—	159	12
					oraz 4 1/2% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	7400	—	—	—
					» 4% » » Banku hipot.	200	—	—	—
					» 4% oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893.	1000	—	—	—
	8600	—	159	13		8600	—	159	13

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	187	72	Wypłacono Komisji historycznej	—	—	386	48
Kupony	—	—	380	84	Pozostałość 31 grudnia	—	—	186	85
Narosłe odsetki	—	—	4	77					
	—	—	573	33				573	33

5. Fundusz Nestora Bucewicza.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	337000	—	1213	16	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5690	01
Otrzymano z Banku handl. w Warszawie	—	—	4476	85	oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	337000	—	—	—
	337000	—	5690	01		337000	—	5690	01

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	75628	06	Wydano na druk i honorarja	—	—	23104	50
Kupony	—	—	15165	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	67773	45
Narosłe odsetki	—	—	84	89					
	—	—	90877	95				90877	95

6. Fundusz Curzydły.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	81700	—	49	40	Pozostałość 31 grudnia	—	—	49	40
					oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	76700	—	—	—
					» 4 1/2% » gal. Tow. kred. ziemsk.	5000	—	—	—
	81700	—	49	40		81700	—	49	40

ROK 1918.

TABLICA IV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	21977	05	Wydano na druk i honorarja	—	—	5937	25
Kupony	—	—	3676	5	Pozostałość 31 grudnia	—	—	21039	36
Narosłe odsetki	—	—	1323	06					
	—	—	26976	61		—	—	26976	61
7. Fundusz Edwarda Czabana.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	116800	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	116800	—	—	—	4½% listy galic. Tow. kred. ziemsk.	116800	—	—	—
	116800	—	—	—		116800	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	29033	93	Przekazano na Słownik Staropolski	—	—	2903	83
Kupony	—	—	5256	—	Wydano na druk i honorarja	—	—	6483	50
Narosłe odsetki	—	—	819	34	Pozostałość 31 grudnia	—	—	25721	94
	—	—	35109	27		—	—	35109	27
8. Fundusz Ekspedycji Rzymskiej (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
9. Fundusz na Encyklopedję polską (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	18000	—	103669	02	Wydatki na prace przygotowawcze	—	—	6150	—
Kupony	—	—	810	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	124201	01
Narosłe odsetki	—	—	3398	47	oraz 4½% listy Banku krajowego	18000	—	—	—
Otrzymano za sprzedane tomy	—	—	22473	52		18000	—	130351	01
	18000	—	130351	01		18000	—	130351	01
10. Fundusz Karola Estreichera z legatu Piotra Wereszczyńskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	30600	—	7	60	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7	60
	30600	—	7	60	oraz 4½% listy Banku krajowego	30600	—	—	—
	30600	—	7	60		30600	—	7	60
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	1377	—	Przekazano dotacji Wydz. I i II	—	—	1000	—
Narosłe odsetki	—	—	—	23	» na Bibliografję polską	—	—	240	—
	—	—	1377	23	» Bibliotece Polskiej w Paryżu	—	—	137	23
	—	—	1377	23		—	—	1377	23
11. Fundusz X. Jakubowskiego II-gi (na wydawnictwa).									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	20800	—	217	90	Pozostałość 31 grudnia	—	—	217	90
	20800	—	217	90	oraz 4½% listy gal. Tow. kred. ziemskiego	15200	—	—	—
	20800	—	217	90	» 4½% » Banku krajowego	5600	—	—	—
	20800	—	217	90		20800	—	217	90
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	5434	95	Pozostałość 31 grudnia	—	—	6547	33
Kupony	—	—	936	—		—	—	6547	33
Narosłe odsetki	—	—	176	38		—	—	6547	33
	—	—	6547	33		—	—	6547	33
12. Fundusz Konstantego Kmity.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	30000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	30000	—	—	—	4% listy gal. Banku hipot.	30000	—	—	—
	30000	—	—	—		30000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1800	—	Wydano do fund. na wyd. źródeł porozbiorowych	—	—	1176	—
Kupony	—	—	1176	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1800	—
	—	—	2976	—		—	—	2976	—
13. Fundusz im. Kolberga (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1829	68	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2311	93
Za sprzedane dzieła	—	—	417	50		—	—	2311	93
Narosłe odsetki	—	—	64	75		—	—	2311	93
	—	—	2311	93		—	—	2311	93

ROK 1918.

TABLICA V.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
14. Fundusz ś. p. Stanisława Kostaneckiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	25000	—	545	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	629	79
Przeniesiono z fund. obrotowego	—	—	84	29	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	25000	—	—	—
	25000	—	629	79		25000	—	629	79
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	1125	—	Przeniesiono do fund. zakładowego	—	—	84	29
Narosłe odsetki	—	—	16	36	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademji	—	—	57	07
	—	—	1141	36	Przekazano Wydziałowi III	—	—	1000	—
	—	—	1141	36		—	—	1141	36
15. Fundusz ś. p. Dra Władysława Kretkowskiego (III-ci).									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	533573	56	Pozostałość 31 grudnia	—	—	543715	68
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	10142	12		—	—	543715	68
	—	—	543715	68		—	—	543715	68
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 31 grudnia	—	—	6230	35	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	803	45
Narosłe odsetki	—	—	16069	11	» » » zakładowego	—	—	10142	12
	—	—	2229	46	Honorarja za wykłady matem.	—	—	7500	—
	—	—	2229	46	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3853	89
	—	—	2229	46		—	—	22299	46
16. Fundusz na Monumenta Poloniae Palaeographica i na badania wzgórza Wawelskiego (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	27692	04	Pozostałość 31 grudnia	—	—	29248	65
Narosłe odsetki	—	—	833	28		—	—	29248	65
Za sprzedane publikacje	—	—	723	33		—	—	29248	65
	—	—	29248	65		—	—	29248	65
17. Fundusz Karola Olszewskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	212300	—	—	—	Awans 1 stycznia	—	—	2615	51
Kupony	—	—	9160	10	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	460	23
Narosłe odsetki	—	—	44	45	Wyplacono za obsługę grobu	—	—	27	50
	—	—	9204	55	Wyplacono rentę p. Marji Retingerowej	—	—	2000	20
	212300	—	9204	55	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4101	11
	212300	—	9204	55	oraz 4% listy Banku krajowego	22000	—	—	—
					» 4% » » hipot.	47000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % listy Banku hipotecznego	12000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % listy Banku kraj.	131300	—	—	—
	212300	—	9204	55		212300	—	9204	55
18. Fundusz hr. Konstantego Przeździeckiego (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	8338	51	Pozostałość 31 grudnia	—	—	8588	66
Narosłe odsetki	—	—	250	15		—	—	8588	66
	—	—	8588	66		—	—	8588	66
19. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	4032	87	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4452	90
Narosłe odsetki	—	—	128	33		—	—	4452	90
Za sprzedane dzieła	—	—	291	70		—	—	4452	90
	—	—	4452	90		—	—	4452	90
20. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego na wydawnictwo podręczników przyrodniczych (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	8866	53	Wydano na druk i honorarja	—	—	11619	—
Za sprzedane wydawnictwa	—	—	21542	65	Pozostałość 31 grudnia	—	—	19156	78
Narosłe odsetki	—	—	366	60		—	—	30775	78
	—	—	30775	78		—	—	30775	78
21. Fundusz hr. Feliksa i Emilji Sobańskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	Marek	100000	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	Marek	100000	—	—	100 sztuk akcji Banku ziem. w Poznaniu, Marek	100000	—	—	—
	Marek	100000	—	—		Marek	100000	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	6958	49	Przekazano Komisji historycznej	—	—	10000	—
Kupony	—	—	6660	05	» » » historii sztuki	—	—	3000	—
	—	—	13618	54	Pozostałość 31 grudnia	—	—	618	54
	—	—	13618	54		—	—	13618	54

ROK 1918.

TABLICA VI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
22. Fundusz Włodzimierza Spasowicza.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	250000	—	2024	60	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4024	60
Przekazano z fund. obrot.	—	—	2000	—	oraz 4½% listy Banku krajowego	250000	—	—	—
	250000	—	4024	60		250000	—	4024	60
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	18997	38	Przekazano Wydz. III.	—	—	2500	—
Kupony	—	—	11250	—	Przekazano do fund. zakładowego	—	—	2000	—
Narosłe odsetki	—	—	684	02	Wydano na druk i honorarja	—	—	7061	—
	—	—	30931	40	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	596	70
	—	—	30931	40	Pozostałość 31 grudnia	—	—	18773	70
	—	—	30931	40		—	—	30931	40
23. Fundusz im. ś. p. Cezarego Staniewicza (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3321	79	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	4	98
Narosłe odsetki	—	—	99	65	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3416	46
	—	—	3421	44		—	—	3421	44
24. Fundusz Jadwigi i Zofji Tomkiewiczówn									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	25000	—	761	17	Wydano wylos. 4½% list Banku kraj.	200	—	—	—
Otrzymano za wylos. list zastawny	—	—	200	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	961	17
	25000	—	961	17	oraz 4½% listy Banku krajowego	24800	—	—	—
	25000	—	961	17		25000	—	961	17
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	1125	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	57	39
Narosłe odsetki	—	—	22	83	Przekazano Komisji językowej	—	—	1090	44
	—	—	1147	83		—	—	1147	83
25. Fundusz na wydawnictwo „Vaticana“ (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3031	95	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3122	91
Narosłe odsetki	—	—	90	96		—	—	3122	91
	—	—	3122	91		—	—	3122	91
26. Fundusz na wydawnictwo dzieł Ojców greckiego Kościoła (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	37945	22	Pozostałość 31 grudnia	—	—	39083	58
Narosłe odsetki	—	—	1138	36		—	—	39083	58
	—	—	39083	58		—	—	39083	58
27. Fundusz na wydawnictwo podręczników humanistycznych (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	8140	57	Wydano na druk	—	—	4220	—
Otrzymano za sprzedane dzieła	—	—	3156	76	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7348	61
Narosłe odsetki	—	—	271	28		—	—	11568	61
	—	—	11568	61		—	—	11568	61
28. Fundusz na wydawnictwo źródeł porozbiorowych (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	57377	04	Wydano na druk i honorarja	—	—	6981	70
Otrzymano od fund. Tow. popierania wyd. Akad.	—	—	2517	07	Pozostałość 31 grudnia	—	—	62344	89
Narosłe odsetki	—	—	1759	80		—	—	69326	59
Otrzymano za sprzedane dzieła	—	—	6496	68		—	—	69326	59
z funduszu Kmity	—	—	1176	—		—	—	69326	59
	—	—	69326	59		—	—	69326	59
29. Fundusz Waltera.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	41000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	41000	—	—	—	oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	40000	—	—	—
	41000	—	—	—	* 4½% listy Banku krajowego	1000	—	—	—
	41000	—	—	—		41000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	157	90	Przekazano Komisji historii sztuki	—	—	1633	—
Kupony	—	—	1629	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	153	90
	—	—	1786	90		—	—	1786	90

ROK 1918.

TABLICA VII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
30. Fundusz Bolesława Wołodkowicza (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	38400	—	7552	15	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	99	—
Narosłe odsetki	—	—	252	05	Pozostałość 31 grudnia	—	—	9433	20
Kupony	—	—	1728	—	oraz 4 ¹ / ₂ % galic. poż. kraj. z r. 1914	38400	—	—	—
	38400	—	9532	20		38400	—	9532	20
31. Fundusz Michała Zieleniewskiego A), na badania polskich wód mineralnych.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	20000	—	74	01	Pozostałość 31 grudnia	—	—	74	01
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku hipotecznego	6000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ » » » » »	14000	—	—	—
	20000	—	74	01		20000	—	74	01
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	4271	12	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	47	69
Kupony	—	—	813	40	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5177	15
Narosłe odsetki	—	—	140	32		—	—	5224	84
	—	—	5224	84		—	—	5224	84
32. Fundusz Michała Zieleniewskiego B), na Słownik bibliogr.-balneologiczny.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	16000	—	59	21	Pozostałość 31 grudnia	—	—	59	21
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	16000	—	—	—
	16000	—	59	21		16000	—	59	21
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3665	11	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	41	85
Kupony	—	—	720	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4460	20
Narosłe odsetki	—	—	116	94		—	—	4502	05
	—	—	4502	05		—	—	4502	05

II. Fundusze na nagrody.

1. Fundusz Augustynowicza.

a) *Fundusz na nagrody.*

Pozostałość 1 stycznia	—	—	15000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	15000	—
----------------------------------	---	---	-------	---	----------------------------------	---	---	-------	---

b) *Fundusz obrotowy z odsetek.*

Pozostałość 1 stycznia	—	—	6755	80	Wyplacono Komisji prawniczej	—	—	6755	80
Narosłe odsetki	—	—	450	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	450	—
	—	—	7205	80		—	—	7205	80

2. Fundusz Barczewskiego.

a) *Fundusz zakładowy.*

Pozostałość 1 stycznia	101918	46	1049	60	Wydano wylos. 4 ¹ / ₂ % list Banku kraj.	10000	—	—	—
Otrzymano za wylos. 4 ¹ / ₂ % list Banku kraj.	—	—	10000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	11049	60
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	41400	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ » » » » »	50400	—	—	—
					i książeczka Galic. Kasy Oszczędn.	118	46	—	—
	101918	46	11049	60		101918	46	11049	60

b) *Fundusz obrotowy.*

Pozostałość 1 stycznia	20	26	4354	25	Wyplacono nagrody	—	—	6480	—
Kupony	—	—	4329	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2234	75
Narosłe odsetki	—	—	31	80	oraz na książeczce Galic. Kasy Oszczędności	20	26	—	—
	20	26	8714	75		20	26	8714	75

3. Fundusz Bieleckiego.

a) *Fundusz zakładowy.*

Pozostałość 1 stycznia	3400	—	127	23	Pozostałość 31 grudnia	—	—	127	23
					oraz 4 ⁰ / ₀ listy gal. Banku hipot.	400	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % » » Tow. kred. ziemsk.	600	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ oblig. gal. poż. kraj. z r. 1893	2200	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % list Banku krajowego	200	—	—	—
	3400	—	127	23		3400	—	127	23

b) *Fundusz obrotowy.*

Pozostałość 1 stycznia	—	—	998	93	Wyplacono nagrodę	—	—	600	—
Kupony	—	—	139	68	Pozostałość 31 grudnia	—	—	934	52
Wniesione przez Arcybractwo Miłosierdzia	—	—	392	10		—	—	1534	52
Narosłe odsetki	—	—	3	81		—	—	1534	52
	—	—	1534	52		—	—	1534	52

ROK 1918.

TABLICA IX.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
11. Fundusz im. Książąt Jerzego Romana z Rozwadowa i Adama z Miżyńca Lubomirskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	66000	—	5239	61	Wydano wylos. 4½% list Banku kraj.	10000	—	—	—
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	106	15	Pozostałość 31 grudnia	—	—	15405	76
Otrzymano za wylos. 4½% list Banku kraj.	—	—	10000	—	oraz 4½% listy Banku krajowego	56000	—	—	—
	66000	—	15405	76		66000	—	15405	76
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	5891	97	Przeniesiono do funduszu zakładowego	—	—	166	15
Kupony	—	—	2970	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	166	15
Narosłe odsetki	—	—	85	97	Pozostałość 31 grudnia	—	—	8882	64
	—	—	9214	94		—	—	9214	94
12. Fundusz J. U. Niemcewicza.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	7737	17	Przekazano Bibliotece polskiej w Paryżu	—	—	272	37
Narosłe odsetki	—	—	232	11	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7696	91
	—	—	7969	28		—	—	7969	28
13. Fundusz Radwańskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	1500	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	1500	—	—	—	4½% listy Banku krajowego	1500	—	—	—
	1500	—	—	—		1500	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	300	18	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	3	38
Kupony	—	—	67	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	364	30
	—	—	367	68		—	—	367	68
14. Fundusz im. Mikołaja Reya.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	37200	—	89	65	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1237	14
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	1147	49	oraz 4½% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	19200	—	—	—
	37200	—	1237	14	• 4½% listy Banku krajowego	18000	—	—	—
	37200	—	1237	14		37200	—	1237	14
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2784	28	Przeniesiono do fund. zakładowego	—	—	1147	49
Kupony	—	—	1674	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	178	14
Za sprzedane dzieła	—	—	1140	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	4380	06
Narosłe odsetki	—	—	107	41		—	—	5705	69
	—	—	5705	69		—	—	5705	69
15. Fundusz Konstantego Simona.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	25300	—	3803	12	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3803	12
	25300	—	3803	12	oraz 4½% listy Banku krajowego	25300	—	—	—
	25300	—	3803	12		25300	—	3803	12
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1217	31	Wyplacono nagrody	—	—	1800	—
Kupony	—	—	1138	50	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	63	16
Narosłe odsetki	—	—	124	72	Pozostałość 31 grudnia	—	—	617	37
	—	—	2480	53		—	—	2480	53
16. Fundusz im. Jędrzeja Śniadeckiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	2500	—	14	90	Pozostałość 31 grudnia	—	—	14	90
	2500	—	14	90	oraz 4% listy Banku krajowego	2500	—	—	—
	2500	—	14	90		2500	—	14	90
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	428	44	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	5	02
Kupony	—	—	100	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	523	87
Narosłe odsetki	—	—	—	45		—	—	528	89
	—	—	528	89		—	—	528	89

ROK 1918.

TABLICA X.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
17. Fundusz Adama Szajkiewicza.									
a) <i>Fundusz zakładowy</i>									
Pozostałość 1 stycznia	28200	—	617	95	Pozostałość 31 grudnia	—	—	617	95
	28200	—	617	95	oraz 4½% listy Banku krajowego	28200	—	—	—
						28200	—	617	95
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2581	18	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3868	72
Kupony	—	—	1269	—					
Narosłe odsetki	—	—	18	54					
	—	—	3868	72		—	—	3868	72
18. Fundusz Warschauera.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	12000	—	90	36	Pozostałość 31 grudnia	—	—	256	74
Przeniesiono z fund. obrotowego	—	—	166	38	oraz 4% oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893	400	—	—	—
					» listy Banku hipot.	1200	—	—	—
					» 4½% » » Tow. kred. ziemsk.	6400	—	—	—
					» » » Banku krajowego	4000	—	—	—
	12000	—	256	74		12000	—	256	74
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3979	18	Wyplacono nagrodę	—	—	2000	—
Kupony	—	—	531	04	Przeniesiono do funduszu zakładowego	—	—	166	38
Narosłe odsetki	—	—	97	75	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademji	—	—	31	44
	—	—	4607	97	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2410	15
						—	—	4607	97
III. Fundusze stypendyjne.									
1. Fundusz Andrzeja Deskura.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	24000	—	376	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	376	50
	24000	—	376	50	oraz 4½% listy Banku krajowego	24000	—	—	—
						24000	—	376	50
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	592	94	Przeniesiono do funduszu obrot. Akademji	—	—	54	56
Kupony	—	—	1080	—	Wyplacono stypendjum	—	—	1026	—
Narosłe odsetki	—	—	11	28	Pozostałość 31 grudnia	—	—	603	66
	—	—	1684	22		—	—	1684	22
2. Fundusz Drybuszewskiego (<i>Fundusz zakładowy</i>).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	4750	57	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4893	10
Narosłe odsetki	—	—	142	53		—	—	4893	10
	—	—	4893	10					
3. Fundusz Marji Jankowskiej.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	50000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	50000	—	—	—	4½% listy Banku krajowego	50000	—	—	—
						50000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1793	32	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	112	50
Kupony	—	—	2250	—	Wyplacono stypendja	—	—	2430	—
	—	—	4043	32	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1500	82
						—	—	4043	32
4. Fundusz Katarzyńskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	40000	—	15	60	Pozostałość 31 grudnia	—	—	15	60
					oraz 4% listy Banku hipotecznego	200	—	—	—
					» 4½% listy Banku krajowego	29400	—	—	—
					» 4½% listy galic. Tow. kred. ziem.	10400	—	—	—
	40000	—	15	60		40000	—	15	60

ROK 1918.

TABLICA XI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	286	46	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	53	98
Kupony	—	—	1798	84	Wyplacono stypendja	—	—	1692	—
Narosłe odsetki	—	—	—	47	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2919	79
	—	—	4665	77		—	—	4665	77
5. Fundusz Konarskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	15800	—	45	66	Pozostałość 31 grudnia	—	—	45	66
					oraz 4½% listy galic. Tow. kred. ziem.	9400	—	—	—
					» 4% » » Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					» 4½% » » krajowego	3000	—	—	—
	15800	—	45	66		15800	—	45	66
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2004	31	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	20	78
Kupony	—	—	691	28	Wyplacono stypendja	—	—	450	—
Narosłe odsetki	—	—	1	37	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2226	18
	—	—	2696	96		—	—	2696	96
6. Fundusz im. A. Mickiewicza.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	38200	—	25	83	Pozostałość 31 grudnia	—	—	25	83
					oraz 4½% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	38200	—	—	—
	38200	—	25	83		38200	—	25	83
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	4071	09	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	91	69
Kupony	—	—	1719	—	Wyplacono stypendja	—	—	1188	—
Narosłe odsetki	—	—	114	75	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4625	15
	—	—	5904	84		—	—	5904	84
7. Fundusz Dra Z. Pileckiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	60000	—	—	—	Wydano wylos. 4½% list Banku kraj.	10000	—	—	—
Otrzymano za wylos. 4½% list Banku kraj.	—	—	10000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	10000	—
					oraz 4% oblig. galic. poz. kraj. z r. 1893	4000	—	—	—
					» 4½% listy Banku krajowego	10000	—	—	—
					» 4% » gal. Banku hipotecznego	2000	—	—	—
					» 4½% » » Tow. kred. ziem.	34000	—	—	—
	60000	—	10000	—		60000	—	10000	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	9935	03	Pozostałość 31 grudnia	—	—	12603	43
Kupony	—	—	2668	40		—	—	12603	43
	—	—	12603	43		—	—	12603	43
8. Fundusz Ferdynanda Sawickiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	14900	—	74	12	Pozostałość 31 grudnia	—	—	74	12
					oraz 4½% listy Banku krajowego	14900	—	—	—
	14900	—	74	12		14900	—	74	12
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	940	02	Wyplacono stypendja	—	—	672	—
Kupony	—	—	670	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	940	74
Narosłe odsetki	—	—	2	22		—	—	1612	74
	—	—	1612	74		—	—	1612	74
9. Fundusz Antoniego Stachowskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	31000	—	19547	20	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	93	05
Kupony	—	—	1265	40	Pozostałość 31 grudnia	—	—	21315	14
Narosłe odsetki	—	—	595	59	oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziem.	24000	—	—	—
					» 4½% listy Banku krajowego	7000	—	—	—
	31000	—	21408	19		31000	—	21408	19

ROK 1918.

TABLCA XII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
10. Fundusz Henryka Wohla.									
a) <i>Fundusz zakładowy</i>									
Pozostałość 1 stycznia	46000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	46000	—	—	—	oraz 4½% listy Banku krajowego	46000	—	—	—
	46000	—	—	—		46000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	9608	96	Wyplacono stypendja	—	—	1170	—
Kupony	—	—	2070	—	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	117	88
Narosłe odsetki	—	—	287	65	Pozostałość 31 grudnia	—	—	10678	73
	—	—	11966	61		—	—	11966	61

IV. Fundusze na cele humanitarno-naukowe.

1. Fundusz obrotowy Biblioteki Polskiej w Paryżu.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	2706	81	Wydano na potrzeby Stacji	—	—	11756	—
Otrzymano z funduszu im. Estreichera	—	—	137	23	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2880	77
» » » Gadona	—	—	3218	52					
» » » Niemcewicza	—	—	272	37					
» » » Czartoryskich	—	—	2250	—					
» subwencję krajową za r. 1918	—	—	6000	—					
Narosłe odsetki	—	—	51	84					
	—	—	14636	77				14636	77

2. Fundusz Liwskiego (Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1 stycznia	55800	—	41648	47	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademji	—	—	112	35
Kupony	—	—	2487	28	Wyplacono p. Dubieckiemu	—	—	380	—
Narosłe odsetki	—	—	1257	82	Pozostałość 31 grudnia	—	—	44901	22
					oraz 4% listy galic. Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					» 4½% » » Tow. kred. ziem.	47600	—	—	—
					» 4% oblig. poż. kraj. galic. z r. 1893.	800	—	—	—
					» 4½% listy Banku krajowego	4000	—	—	—
	55800	—	45893	57		55800	—	45393	57

3. Fundusz im. Marji Sienkiewiczowej.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	38600	—	—	—	Wydano wylos. 4½% list gal. Tow. kred. ziemsk.	20000	—	—	—
Otrzymano za wylos. 4½% list zastawny	—	—	20000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	20000	—
	38600	—	20000	—	oraz 4½% listy galic. Tow. kred. ziem.	18600	—	—	—
	38600	—	20000	—		38600	—	20000	—

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	2578	74	Wyplacono zasiłki	—	—	800	—
Kupony	—	—	1737	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	86	85
	—	—	4315	74	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3428	89
	—	—	4315	74		—	—	4315	74

V. Kwoty depozytowe.

1. Fundusz budowy szpitala w Krynicy (Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1 stycznia	32942	24	151	18	Pozostałość 31 grudnia	—	—	155	71
Narosłe odsetki	1204	89	4	53	oraz 3 książeczki Kasy Oszczęd. m. Krakowa	34147	13	—	—
	34147	12	155	71		34147	13	155	71

2. Fundusz Książąt Adama i Witolda Czartoryskich.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	50000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	50000	—	—	—	oraz 4½% listy Banku krajowego	50000	—	—	—
	50000	—	—	—		50000	—	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Kupony	—	—	2250	—	Przekazano Bibliotecę Polskiej w Paryżu	—	—	2250	—
------------------	---	---	------	---	---	---	---	------	---

ROK 1918.

TABLICA XIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
3. Fundusz im. ś. p. Felicjana Faleńskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	40000	—	471	23	Pozostałość 31 grudnia	—	—	572	88
Otrzymano 5% dochodów z fund. obrotowego	—	—	101	65	oraz 4½% listy Banku krajowego	40000	—	—	—
	40000	—	572	88		40000	—	572	88
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	6862	13	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	101	65
Kupony	—	—	1800	—	» » » zakładowego	—	—	101	65
Narosłe odsetki	—	—	233	03	Pozostałość 31 grudnia	—	—	8691	86
	—	—	8895	16		—	—	8895	16
4. Fundusz L. Gadona (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	71500	—	33	92	Stacji Naukowej w Paryżu przekazano	—	—	3218	52
Kupony	—	—	3217	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	33	92
Narosłe odsetki	—	—	1	02	oraz 4½% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	44200	—	—	—
	71500	—	3252	44	» 4½% » Banku krajowego	27300	—	—	—
						71500	—	3252	44
5. Fundusz Józefa Grabia Pilawskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	200500	—	362	84	Wydano wylos. 4% list Banku kraj.	20000	—	—	—
Kupony	—	—	8301	81	Wypłacono	—	—	7886	71
Narosłe odsetki	—	—	10	88	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademji	—	—	415	63
Otrzymano za wylos. 4% list Banku kraj.	—	—	20000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	20373	19
	200500	—	28675	53	oraz 4% listy Banku hipotecznego	65000	—	—	—
					» 8 akcji Banku ziem. w Poznaniu, Marek	8000	—	—	—
					» 4½% listy Banku krajowego	27000	—	—	—
					» 4% listy Banku krajowego	45500	—	—	—
					» 4% » galic. Tow. kred. ziem.	35000	—	—	—
						200500	—	28675	53
6. Fundusz Grobów królewskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	14479	27	534	91	Pozostałość 31 grudnia	—	—	534	91
					oraz 1 książeczka Kasy Oszczęd. m. Krakowa	479	27	—	—
	14479	27	534	91	» 4½% listy Banku krajowego	14000	—	—	—
						14479	27	534	91
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	82	18	667	95	Wypłacono Kapitulie katedr.	—	—	598	50
Narosłe odsetki	20	50	16	05	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademji	—	—	33	33
Kupony	—	—	630	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	682	17
	102	68	1314	—	oraz na książ. oszczędności	102	68	—	—
						102	68	1314	—
7. Fundusz Władysława i Augusta Iwańskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	120000	—	474	95	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4215	40
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	3740	40	oraz 4½% listy Banku krajowego	120000	—	—	—
	120000	—	4215	40		120000	—	4215	40
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	8740	45	Przeniesiono do funduszu zakładowego	—	—	3740	45
Kupony	—	—	5400	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademji	—	—	281	01
Narosłe odsetki	—	—	220	19	Wypłacono honorarja za wykłady	—	—	5000	—
	—	—	14360	64	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5339	18
						—	—	14360	64
8. Fundusz Józefa Krzepeli.									
Pozostałość 1 stycznia	40000	—	900	—	Wypłacono Józefowi Krzepeli	—	—	1800	—
Kupony	—	—	1800	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	900	—
	40000	—	2700	—	oraz 4½% listy Banku kraj.	40000	—	—	—
						40000	—	2700	—
9. Fundusz im. Księcia Eugenjusza Lubomirskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	48000	—	3848	90	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4105	81
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	256	91	oraz 4½% listy Banku krajowego	48000	—	—	—
	48000	—	4105	81		48000	—	4105	81

ROK 1918.

TABLICA XIV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1176	91	Wyplacono honorarja za wykłady	—	—	2000	—
Kupony	—	—	2160	—	Wydano do fund. zakładowego	—	—	256	91
Narosłe odsetki	—	—	126	27	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	45	73
	—	—	3463	18	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1160	54
	—	—				—	—	3463	18
10. Fundusz Mickiewiczowski w Szczawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	467	09	Pozostałość 31 grudnia	—	—	481	10
Narosłe odsetki	—	—	14	01		—	—	481	10
	—	—	481	10		—	—	481	10
11. Fundusz Niewiadomego.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2939	72	Wydano całą pozostałość	—	—	2939	72
12. Fundusz na odnowienie Zamku Królewskiego na Wawelu.									
Pozostałość 1 stycznia	193301	97	220	02	Wyplacono prof. Szyszko-Bohuszowi	19000	—	—	—
Otrzymano	—	—	10	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	236	82
Narosłe odsetki	6515	39	6	80	na książ. oszczędności	180817	36	—	—
	199817	36	236	82		199817	36	236	82
13. Fundusz Bolesława i Stefanji z Karpowiczów Rusieckich (<i>Fundusz zakładowy</i>).									
Pozostałość 1 stycznia	45000	—	10420	87	Przeniesiono do fund. obrot. Akademji	—	—	117	62
Kupony	—	—	2025	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	12655	55
Narosłe odsetki	—	—	327	30	oraz 4½% listy Banku krajowego	45000	—	—	—
	45000	—	12773	17		45000	—	12773	17
14. Fundusz Szpitala w Szczawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia	9400	—	2238	30	Wydatki na domy »pod Aniołem Stróżem« i »Małuja« w 1916, 1917 i 1918 roku	—	—	605	64
Narosłe odsetki	—	—	63	77	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2442	43
Kupony	—	—	423	—	oraz 4½% listy Banku krajowego	9400	—	—	—
Czynsz z pokoju w domu »Małuja«	—	—	323	—		9400	—	3018	07
	9400	—	3048	07		9400	—	3018	07
15. Fundusz Tow. popierania wydawnictw Akademji Umiejętności.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	78100	—	85	73	Pozostałość 31 grudnia	—	—	85	73
	78100	—	85	73	oraz 4½% listy Banku krajowego	78100	—	—	—
	78100	—	85	73		78100	—	85	73
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	3514	50	Przekazano Komisji literackiej	—	—	1000	—
Narosłe odsetki	—	—	2	57	Wydano na wydawnictwa źródeł porozb.	—	—	2517	07
	—	—	3517	07		—	—	3517	07

ROK 1918.

TABLICA XV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h

FUNDUSZ ŻELAZNY.

Pozostałość 1 stycznia	63300	—	55878	89	Pozostałość 31 grudnia	—	—	55878	89
oraz w pożyczce Szczawnickiej	—	—	138758	62	» w pożyczce Szczawnickiej	—	—	138758	62
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	5500	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % listy Banku hipot. galic.	10000	—	—	—
					» 4% oblig. poż. kraj. galic. z r. 1893	3000	—	—	—
					» 4% listy zast. galic. Banku hipot.	10600	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % listy zast. galic. Tow. kred. ziem.	25200	—	—	—
					» 4% renta węgierska koronowa	5000	—	—	—
					» 4 akcje Banku ziem. w Poznaniu, Marek	4000	—	—	—
	63300	—	194137	51		63300	—	194137	51

FUNDUSZ REZERWOWY.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	524013	78	Prześlano do Muzeum Narodow. w Rappersvillu	—	—	6000	—
Otrzymano z oszczędności 1917 roku	—	—	109342	58	Pozostałość 31 grudnia	—	—	645919	42
Narosłe odsetki	—	—	18563	06		—	—	—	—
	—	—	651919	42		—	—	651919	42

Fundusz Senatora Bolesława Maleszewskiego.

Pozostałość 1 stycznia	1980000	—	—	—	Awans 1 stycznia	—	—	19389	46
Kupony	—	—	89100	—	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	89100	—
Otrzymano za wylos. listy zastawne	—	—	40000	—	Wydano wylos. 4 ¹ / ₂ % list Banku krajowego	20000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % list gal. Tow. kred. ziem.	20000	—	—	—
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	20610	54
					oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	1280000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % gal. Tow. kred. ziem.	580000	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % oblig. gal. poż. kraj. z r. 1913	100000	—	—	—
	1980000	—	129100	—		1980000	—	129100	—

Fundusz Mireckiego.

Pozostałość 1 stycznia	136000	—	12589	83	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	6497	09
Kupony	—	—	6120	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	12589	83
Narosłe odsetki	—	—	377	69	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	136000	—	—	—
	136000	—	19087	52		136000	—	19087	52

Fundusz Szczawnicki.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	58734	96	Wydano za prawa autorskie do rozpraw śp.	—	—	5000	—
Narosłe odsetki	—	—	1792	32	Rektora Smoluchowskiego	—	—	5000	—
Otrzymano odsetki od ceny sprzedaży Szczawnicy	—	—	14400	—	Przekazano Wydziałowi III.	—	—	6244	14
					Odsetki od pożyczki Szczawnickiej	—	—	58683	14
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	74927	28
	—	—	74927	28		—	—	74927	28

Fundusz Białosukni.

Pozostałość 1 stycznia	20000	—	3800	45	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	1014	—
Kupony	—	—	900	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3800	45
Narosłe odsetki	—	—	114	—	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	20000	—	—	—
	20000	—	4814	45		20000	—	4814	45

Fundusz Wandy Jabłońskiej.

Pozostałość 1 stycznia	35000	—	1574	81	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	1622	24
Kupony	—	—	1575	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1574	81
Narosłe odsetki	—	—	47	24	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	35000	—	—	—
	35000	—	3197	05		35000	—	3197	05

Fundusz Dra Hassewicza.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	24054	62	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	721	64
Narosłe odsetki	—	—	721	64	Pozostałość 31 grudnia	—	—	24054	62
	—	—	24776	26		—	—	24776	26

Fundusz Seweryna Kisielewskiego.

Pozostałość 1 stycznia	60000	—	1537	60	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	2746	13
Narosłe odsetki	—	—	46	13	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1537	60
Kupony	—	—	2700	—	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	60000	—	—	—
	60000	—	4283	73		60000	—	4283	73

ROK 1918.

TABLICA XVI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
Fundusz Jana Lipki.									
Pozostałość 1 stycznia	80644	27	—	—	Podatki za lata 1916 i 1917	—	—	575	61
Kupony	—	—	2202	40	Renty dożywotnie	—	—	250	—
Narosłe odsetki	978	24	—	—	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	1952	40
Awans 31 grudnia	—	—	575	61	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					Książ. wkładk. Kasy oszcz. m. Krakowa	27622	51	—	—
					oraz 4 ⁰ / ₀ listy Galic. Tow. kred. ziemsk. 56-l.	40000	—	—	—
					» » » » » » » » stare	2000	—	—	—
					» » » » » Banku hipotecznego	1000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ austr. renta lipcowa	7000	—	—	—
					» 5 ¹ / ₂ / ₀ » pożycz. woj. II Em.	2000	—	—	—
					» » » » » III Em.	1000	—	—	—
					» » » » » IV Em.	1000	—	—	—
	81622	51	2778	01		81622	51	2778	01

Nr. 73/19.

W Krakowie, dnia 12 lutego 1919.

Za zgodność z księgami i allegatami kasowemi.

E. Pompa w. r.
Rachmistrz

Józef Rydel m. p.
w z. Podskarbi

B. Ulanowski m. p.
Sekretarz Generalny

Komisja kontrolująca:

St. Tomkowicz m. p.

Leon Sternbach m. p.

Kostanecki m. p.

Fundacja edukacyjna ś. p. Wiktora Osławskiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW ZA ROK 1918.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
1. Fundusz na udzielanie stypendjów.									
Pozostałość 1 stycznia	849600	—	16882	29	Wyplacono Akademji Umiej. 10% od dochodu	—	—	3410	32
Kupony	—	—	34103	16	Koszta przyjazdu na posiedzenie Komitetu styp.	—	—	600	—
					Przeniesiono do funduszu obrotowego wspólnego połowę nieużytej reszty	—	—	2546	42
					Wydano na stypendja	—	—	37500	—
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	6928	71
					oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	764600	—	—	—
					4 1/2% listy Banku krajowego	85000	—	—	—
	849600	—	50985	45		849600	—	50985	45
2. Fundusz zakładowy na wydawnictwa naukowych prac stypendystów.									
Pozostałość 1 stycznia	108600	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					4% listy galic. Tow. kred. ziemskiego	88600	—	—	—
					oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	20000	—	—	—
	108600	—	—	—		108600	—	—	—
3. Fundusz obrotowy na wydawnictwa naukowych prac stypendystów.									
Pozostałość 1 stycznia	15287	22	3315	61	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7724	17
Kupony od fund. na wydawnictwa	—	—	4408	56	i książeczka Banku kraj.	15826	93	—	—
Dopisany procent do książeczki Banku kraj.	539	71	—	—		15826	93	7724	17
	15826	93	7724	17		15826	93	7724	17
4. Fundusz na udzielanie zapomóg.									
Pozostałość 1 stycznia	293400	—	5859	32	Przeniesiono do funduszu obrotowego wspólnego połowę nieużytej reszty	—	—	5876	82
Kupony	—	—	11753	64	Pozostałość 31 grudnia	—	—	11736	14
					4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	268400	—	—	—
					oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	25000	—	—	—
	293400	—	17612	96		293400	—	17612	96
5. Fundusz na udzielanie pieniężnych zasiłków laboratorjom naukowym.									
Pozostałość 1 stycznia	561656	83	11111	76	Złożono do Banku krajowego dla laboratorjów w Krakowie	—	—	11111	76
Kupony	—	—	22223	52	Złożono j. w. dla laboratorjów we Lwowie	—	—	11111	76
Narosłe procenta	16	68	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	11111	76
					4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	561200	—	—	—
					i książeczka Kasy Oszczędności	473	51	—	—
	561673	51	33335	28		561673	51	33335	28
6. Fundusz obrotowy wspólny.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	10348	02	Wyplacono zasiłki	—	—	10350	—
Półowa nieużytej reszty z funduszu na stypendja	—	—	2546	42	Pozostałość 31 grudnia	—	—	9322	22
Półowa nieużytej reszty z funduszu na zapomogi	—	—	5876	82					
Procenta interkalarne	—	—	900	36					
	—	—	19672	22					

Nr. 74/19.

W Krakowie, dnia 12 lutego 1919.

Za zgodność z księgami i allegatami kasowymi.

E. Pompa w. r.
Rachmistrz.

B. Ulanowski m. p.
Sekretarz Generalny.

Komisja kontrolująca:

St. Tomkowicz m. p.

Leon Sternbach m. p.

Kostanecki m. p.

